

Ignorantia ^{utrum sit pec-}
^{catum. Refm}
Tho. pma scde. q. lxxvii. Ignoran-
 tia eorum que quis tenet scire. si sine
 quibus non potest debitorum actus exerce-
 re peccatum est propter negligentiam.
 Omnes autem tenent scire communiter
 ea que sunt fidei et vniuersalia
 iuris precepta. Singuli autem ea que ad
 eorum statum vel officium spectant. Sed
 ignorantia. si quis nesciat ea que
 scire non potest cum non sit ex vo-
 luntate nostra: non est peccatum.
 Similiter non est etiam peccatum ig-
 norantia eorum que quis licet possit
 scire non tamen tenet sic theorema-
 ta geometrie. A. regulas a theo-
ro. ras. quod est videre fm Catho.
B. aut quedam contingunt particu-
laria. A. Item in sum. co. li. iij. ti. xx
xiij. q. xvi. ubi dicitur etiam quomo-
do nulla ignorantia inuincibilis
est peccatum. et quod ignorantia in-
uincibilis dicitur que studio supe-
rati non potest. et quod quando igno-
rantia est peccatum. ignorantis non
semper est in peccato. si actuali. sed so-
lum quando est tempus acquirendi
scientiam quam habere tenet fm
eundem Tho. Quod potest intelli-
gi. nisi intentio continua esset obli-
u. negligendi necessaria scire. B.

Ignorantia ^{facti non}
^{iuris ex-}
 cusat. ex. de re. iur. ignorantia. li. vi
 lxxviii. dicitur inter cetera tene. ut in sequenti.

Utrum ignorantia excuset a
 peccato. Refm. Refm. Du-
 plex est ignorantia. Quedam est iu-
 ris. ut si nescit furtum esse peccatum.

Quedam est facti. ut si nescit hanc
 rem quam accepit esse alienam. sed
 putat suam. Ignorantia autem iuris.
 aut omnino est inuincibilis et in-
 uoluntaria. ut quod si aliquis sine cul-
 pa sua scire non potest. sic in infan-
 tibus vel amentibus a natiuitate. et
 tunc excusat a toto. Et eodem modo si
 aliquis de aliquo casu dubitans con-
 suluit patrem. a quo tamen habuit aliam
 quam veritatem se habere: excusat propter ta-
 lem ignorantiam. Nam in se fecit quod po-
 tuit. Si vero in hac inuincibile igno-
 rantia incidit culpa sua. tunc aut hoc
 fuit populi licitum. ut si per vigilias vel
 abstinentiam deuenit ad amantiam. et tunc
 excusat a toto. etiam si seruolus exces-
 sus peccatum veniale fuit. Aut fuit p-
 opuli licitum. et tunc dicitur quodammodo excu-
 sat a toto. hoc non a toto. ar. di. l. sepe
 xv. q. i. h. hoc. Quidam autem dicunt quod
 peccatum sequens excusat a toto. si
 nullum habet versus rationis. Et hoc probabilius
 et verius. xv. q. i. aliquis. q. c. se. A. Se-
 cundum canones tamen omnibus talibus si liba-
 ti fuerint est penitentia imponenda.
 sed leuior quam si sanum tale quid commi-
 sissent. xv. q. i. si quis infames Et hoc
 fit ad cautelam. ut in sum. co. ti. q. x
 viij. ubi etiam dicitur. fm glo. rap. quod ha-
 beretur versus rationis quod ad ea sine quibus non
 est salus. nulla ignorantia est inuincibilis
 simpliciter et omnino. quod si non
 inueniret hoc a quo doceret: vnde
 doceret eum. nisi staret per ipsum. B. Si
 vero ignorantia iuris sit inuincibilis
 et voluntaria. tunc si fuit affectata. in
 nullo excusat. primo etiam est
 speciale peccatum. Si vero non fu-
 it affectata. sed solum quia neglexit

ad discere: excusat a tanto. sed non a toto. **Hec** de ignorantia iuris. **A.** **Ite** in dicta. q. xvij. **Tñ** sciendum quod hoc intelligendum est secundum modum negligentie. ut tanto minor sit excusatio quanto maior fuerit in addiscendo negligentia. in tantum ut lata negligentia equipetur dolo. **vt. ff. de pos. l. qd nerna. et de offi. vt aimar. li. vi. B.** Si vero sit ignorantia facti. hoc potest esse duplex. **Rav** ignorantia est causa agendi. ita quod si sciret illam circumstantiam quam trahit in peccatum non faceret. et se fecisse dolet. et hoc excusat a toto si tamen debita diligentia premissa fuit quam si premissa non fuit excusat solus a tanto. **A.** et quicquid a nullo. videlicet si ignorantia fuerit crassa et suprema. **dict. c. vt aimar. B.** Vel ignorantia est comitans actum. et quod etiam si sciret circumstantiam peccati nihilominus faceret et hoc non excusat. **Con. p. dictis De. et Tho. in scripto. et i. pma sede. q. lxxvi. A.** **Ite** in fili. co. eo. ti. dicta. q. xvij. **B.** **Utrum** per ignorantiam excuset quis a statutis ordinariis. habes. **lex. v. et supra. excommunicatio i. vi. Et** utrum excusetur scholaris qui tenet sui doctoris opinionem. vide infra. opinio.

Ignorantia crassa et suprema dicitur per metaphoram hominis crassi et supini. qui non videt etiam ea que coram eo sunt. **A.** Vel quia talis est largus et distentus. et sic homo ignorantia magna et lata. **B.** sicut qui publica et manifesta dicit se ignorare. cui non facile creditur. **xvi. di. qd dicitis**

Illegitimus. **I**llegitime nati multiplices sunt. **Rav** alii dicit mater. ille patre qui natus est de scorto. **Alius** spurcius vel nothus qui de adultera. **A.** **In sum. con. li. iij. ti. xix. q. i. di. fm glo. ray. q. spurcius dicitur natus ex concubina per spurcitiam continentie. Nothus** vero natus de adultera. **Vide** tur enim filius esse de matrimonio cum non sit. sicut et notas febris dicimus quod vere quarte et humi videtur et non sunt. **Sed** veritas est. quod ex adulterio natus. dicitur etiam spurcius. **vt. in. c. tanta. extra. q. si. sint legit. B.** **Alius** naturalis. qui de soluto et soluta. **Et** tales omnes prohibentur ordinari. quia per antiquam legem manzeres prohibiti sunt intrare templum dei. **A.** **vsq. in** decima generatione. **Similiter** et spurii. **in. c. per venerabilez. de quo infra. et i. dicta. q. i. B. de ut. xxij. extra. de elec. innotuit extra. qui si. sint. legit. per venerabilem. in fi.** **Ca** autem prohibitionis triplex est. dignitas clericalis. que huiusmodi libus conferri non debet. **extra. de excess. pla. inter dilectos. Ite** detestatio primi criminis. **extra. de heretic. vergentis. Ite** quod tales filii solent esse imitatores primi sceleris. **vi. q. i. si quis cum militibus. et di. li. si gens. In** secularibus tamen dignitatibus tales non sperantur. **ff. de de. l. spurii. et l. generalis. spurios. A.** **Et** in hoc patet quod si iste illegitimus habeat competitori legitime natum ei preferatur in

officio dignitatis Et supradicta omnia habentur in sum. 2. dicta. q. 1. fm Ray. Hosti. et Goff. B.

Quid si illegitimi p ignorantiam p moti fuerint. fm Hosti. In hoc casu fm omnes p habilis ignorantia excusat. ar. Ex testa. l. 2. q. 1. ff. de offi. pto. l. in pto si veritatem nouit. in aspectu dei cecidit q tuu q ocul tu sit. ex. de sep. or. c. si nihil scit. excusat. fm Hosti. in sum. 2. eo. ti. q. 1. B.

Sed nuquid fili? bz credere verbis matris cui? fili us sit. fm Hosti. Prima facie credendu est matri. ex. de pba. p tu as. q. 1. de p sup. afferte. q. 1. litteras. fm Hosti. Verutamen no cogit credere. ar. Ex testa. l. nec p fessio. A. cu ipse fuerit coiter habit? p legatio vt patet in sum. con. dicta. q. 1. B. Si tamen habet consciencia; impetret dispensatione; que in hoc casu satis facile obtinere debet.

Quid de filiis sacerdotum quos suscepit de legitimo uxore ante sacerdotis ordine; fm Ray. Tales de iure omum promoueri possunt ad omnes ordines et dignitates. nisi in illa ecclesia in q patres eoru immediate fuerunt p lativ el canonici. vbi non possunt canonicari vel promoueri. A. Veru est ad easde dignitates et plendas quas patres eoru tenuerunt. Ad alias aut etia in eade ecclesia poterunt et canonicari et promoueri. sicut dicit expsse Ray. vt in sum. co. eo. ti. q. vi. etia uiuentib? eoru patribus. q in eade ecclesia in suo officio ma

nentib? ex. de si. p sibi. ad huc. q. 1. p tet i iurib? que sequunt. B. ex. eo. ad huc. q. 1. ad extirpandas. q. 1. ad abolenda. Et de talib? p intelligi. lvi. di. sed hoc. fm Hosti. Ber. et Goff. Et addit Goff. Nota q cu p huius psonatu? vicaria ppetua i aliqua ecclesia fili? immediate ipsuz vel ipsam habere non potest. ex. eo. qm. q. 1. c. ad extirpandas fm Hosti. si pater habuerit psonatu; fili? no pt habere vicaria. nec ecclia. ex. eo. michael. q. 1. c. constitut? A. Istud ecclia intelligit q si p habuit vicariam ppetua fili? immediate psonatu habere no potest. vt in dicto. c. constitut? Et est ratio. q ppetu? vicari? curaz habet eccleie c? vicari? existit. ex. de offi. vica. ex pte. fm eude; Goff. vt in dicta. q. vi. B. Qz si fili? dispensatiue succedat patri. frater istius bene poterit postea succedere patri vt ponit Hosti. q in hoc no succedit patri immediate. Sed secus si pri? habuisset ipsam eccleiaz solu de facto. A. si prim? frater. q tunc secundus no potest succedere. vt patet in sum. 2. eo. ti. q. ix. B. Porro ad nepotes huc phibitio non extendit. vt Ray. ponit. Idem. Goff. et Hosti. A. fm Hosti. in sum. 2. eo. ti. quest. viij. B.

Pone q aliquis habes uxorem ea viuente fit sacerdos et postea ex ea generat filium. nuquid est legitim? fm Hosti. Si vir factus est sacerdos ignorate vel inuita uxore. fili? n indiget dispensatione. vicima septima di. si vir. ex. de coner. diu. q. 1. q. 1. a

e. placuit. **S**i si vxor consensit qd vir
ordinaretur. vel sciens non contra
dixit. tunc filius illegitimus est et
dispensatione indiget. ex eo. lras.
lxxvii. di. ep. lxxii. di. lxxii. di. lxxii. di. lxxii. di.
ar. lxxii. di. si seruus. lxxvii. q. ii. aga
thosa. **I**nno. goff. et Ber. videtur
sentire qd indistincte talis dispensa
tione indiget. **A.** Dic hoc dari. **N**az
vt pz in sum. con. eo. ti. q. xi. **R**ay.
dixit simplr qd talis filius e legi
timus. maxime si vxore contradice
te et ignorante. vir fuerit ordina
tus. **G**off. vo extra. l. q. sit illegiti
mus. **E**t **I**nno. et Ber. sentiunt euz
Goff. Glo. vo **R**ay. dicit. qd iste e
legitimus quo ad successionem he
reditatis. no qd ad ordines et eccle
siastica beneficia. **D**ost. vero hos
doctores concordando distinguit vt
supra. a eius distinctio satis etia
consonat iuribz allegatis. in qb
clare ostat qd nec p religionem nec
per ordinationem potest vir sepa
ri ab vxore iuxta vel ignorate. **B**

Quid si nato aliquo de ille
gitimo coitu. postea
pater contraxit cu matre. **R**e. Si tpe
conceptus pater poterat ea hre i vx
orem. a postea ducit. legitimat
est filius. a ad oes ad legitimas
admittit. **A.** et etia ad hereditatem
fm **R**ay. vt in su. con. eo. ti. q. x. **B.**
etiam si post natiuitate filij matri
nupserit alii quo mortuo contraxit
cum isto vel econufo. pater duxit
aliam q mortua duxit ista. **S**ecus
aut si tpe conceptus no poterat esse
memoratu inter ipos: qd tunc licet
sublato impedimento duceret illam.

non legitimat filius. extra. q. si. sint
legit. tanta. in **A**uten. q. b. mo. na.
effi. le. coll. vi. circa principiu. **A.**
Idez i sum. con. dicta. q. x. fm **R**ay.
Goff. et **D**ost. Et addit **R**ay. **Q**u
dixi i primo casu legitimatu talez
quo ad oes actus legitimos. vt qd
fallat i epatu ad quez n poterit ta
lis pmoueri absq dispensatione pa
pe. vt patz fm vnaz lram. extra. de
elec. innotuit. circa principiu **I**dez
recitant **G**off. et **D**ost. s. magis
approbat qd talis dispensatio no
indigeat. etia in hoc casu. a hoc in
fauorez plis. extra. q. si. sint legit.
ex tenore. a q. ma. accu. pos. videtur
in fi. **B.**

Quis potest dispensare cu ille
gitimo. **R**e. **E**p. potest
dispensare qtuq ad ordines mino
res a beneficiu sine cura. alr si nec
ad dignitates aut psonatus. nisi
papa. ex eo. is. q. li. vi. **A.** **I**bi etia
patz qd etia si p papa fuerit cu tali
dispensatu. vt possit beneficiu curatu
obtinere. intelligit solui de vno. **B.**
Qu si a papa dispensatoz obtinu
erit. et postea impetrauit qd duo
aut plura beneficia cu cura possit ha
bere tacuit aut p dictu defectu. n va
let hxc secunda gratia extra eo. si
is cum quo. li. vi.

Que dispensatio e circa ille
gitimos. **R**e. fm **R**ay.
Si tales intrant monasteriu de iure
coi pnt pmoueri ad oes ordines.
lvi. di. i. ex. eo. c. i. **R**eligiōis emi
gressi collit irregularitate. sic a in
gitudinē. xix. q. vlti. n liceat. **A**d p
lationē tū nō pnt pmoueri absq

dispensacōe. vt in dicto. c. 1. A. f. p. e
 fm q̄sdaz. cū hodie illegitimē nati
 absq; dispensacōe sedis aplice nec
 ad dignitatē. nec ad psonatū. aut
 alia bñficia curā hñtia debeat ad
 mitti. ex eo. nimis Alij dicūt q̄ cū
 talib; eligionē ingressis pñt ep̄i
 dispensare q̄ possint pmoueri in
 abbes. non autē in ep̄os. Et ad. c.
 nimis. dicūt q̄ intelligit de remanē
 tibus in seculo. vt i. f. l. iij. ti. xix.
 q. ij. S; certe in dicto. c. nimis. nec
 in. c. eo. ti. fit hęc distinctio Vnde
 nec nos distinguē debemus. ff. de
 of. p. l. iij. a extra de deci. ad audi
 entia Vnde primū verius videt. B
 Si vero remanēt in seculo. nec ad
 ordinē nec ad p̄laturam pñt abs
 q; dispensacōe pmoueri. vt ibi di
 cit. S; circa eos q̄q; adhuc dis
 pensatio mag. vt p̄ vt ordinētur
 a instituāt in ecclesijs. alijs a pa
 trina dico. si sunt filij p̄biti. Ali
 ter vero in q̄buscūq; ecclesijs. ar.
 ex eo. pñtium. Maior vt etiā in p̄
 na aliquo tñ medio. extra eo. ex
 trāmissa. Maxima vt in paterna
 nullo tñ medio. extra eo. ex tua. A.
 Itē in f. l. i. dicta. q. ij. B

Quid si cum illegitimo dis
 penset quo ad ordi
 nes a bñficiū ecclesiasticū. R. Si ab
 ep̄o facta sit dispensatio: nō extēdit
 nisi ad ea que p̄t. f. vt in. vñ. f. di
 citur. Si vero a papa. potest pro
 moueri ad p̄chiale eccām. nō
 ad psonatū vel rectoriam ad quā
 p̄lectōem p̄cedi cōsuevit. extra
 de p̄len. c. vlti. A. Itē in f. l. i. cō.
 eo. titu. q. xliij. scdm Ray. Goff. a

Hosten. B.

Videtur legitimatus quo ad
 ad ecclesiasticos sic
 p hoc legitimatus ad actus secula
 res. R. De hoc sūt multe opinōes
 Probabilior tamen videt opinio
 Immo. dicētis q̄ qui legitimatus fu
 it ab aliquo p̄ncipe seculari vel ci
 tate. intelligit legitimatus quo ad
 omēs actus seculares i terris que
 legitimati subfint. q̄netiam in ali
 is terris quo ad seculala. nisi sint
 talia q̄ essent in alteri; p̄iudici
 um. Nā nec in alijs terris succedet
 ab intestato: q̄ sic auferent bona
 heredibus defuncti. S; talis nō in
 telligit legitimatus ad ordines: q̄
 hoc nō est de iurisdicōne iudicis
 layci. Si vero legitimatus fuit ab
 ep̄o in q̄tū potuit. f. quo ad mino
 res ordines a bñficia sine cura. eti
 am in alia dioeci poterit pmoue
 ri ad p̄dicta: quia hoc est de iurif
 dicōe ecclesiastica. a in nulli; p̄
 iudiciū: a multo magis si a papa
 Sed talis non est legitimatus quo
 ad actus seculares. nisi i terris que
 temporaliter pape subfunt. Satis
 Con. Ber. extra. qui fi. sint le. p̄
 venerabilem. A. In f. l. i. cō. eo. ti. q.
 xv. diuersa super hñs dicta ponū
 tur. Et dñs Anto. de bu. sup dicto
 ca. p̄ venerabilem. latius a clari;
 p̄dicta tangit sic. q̄ quedā est le
 gitimatio plenissima. p quā delet
 fundamētū vicij a quo surgit dif
 ferentia legitimacōis a illegitima
 tionis. a hanc solus papa facere
 p̄t q̄ solus disponere potest sup
 m̄rimonio Quedā est legitimacō

B v

plenior q̄ integrat ad iura prime
ne nature. nō disponēdo inuitū a
hāc p̄ta papa a ipator: s̄m illa q̄
ad eos spectat. **Quēdā ē plena.** vt
dispensatio cū eo in aliq̄ effectu le
gitimacōis. nō ex toto integratō.
adhuc illā p̄nt vtriq̄. **Adde.** a eē
inferiores vt p̄t colligi ex p̄dictis.
Seq̄t. **Dñs** vñs si q̄rat an papa
possit legitimare in fr̄is ip̄ij. dico
sic. **Aut** papa vult disponē in m̄i
moniū: a p̄lez futurā a nō dubito
q̄ p̄t etiā in terris imp̄ij: q̄ suum
p̄ncipaliter est disponē d̄ m̄imo
nio. **Et** sic intelligo q̄ dicūt **Jo. an.**
a Docti. **Jo** om̄es filij qui p̄ducū
tur hodie d̄ m̄imono vltra q̄tū
gradū etiā in terris imp̄ij sūt legi
tini: a om̄es etiā qui nati sunt ex
pupilla a tutore: a ex cōtrahētib⁹
sine cōsensu patris: a ex rectore p̄
uincie cū subiecta. **Aut** papa vult
legitimare disponēdo in radicē ma
trimoniij quo ad plenā p̄ditaz:
a tunc dico q̄ in om̄ib⁹ casib⁹ in q̄
bus legitimare p̄t disponēdo in ra
dicē matrimoniij. q̄ in om̄ib⁹ illis
casib⁹ potest legitimare in terris
imp̄ij. si tamē legitimat incipēdo
a radicē m̄imoniij: a in om̄ib⁹ cas
ibus in quibus nō potest vel non
vult dispensare incipēdo a radicē
matrimoniij. in om̄ibus illis legiti
mat quo ad terras suas. a nō im
p̄ij. **Videam⁹** ergo q̄n p̄t incipien
do a radicē matrimoniij. **Id** si vult
disponē legitimatō natū de rapto
cōsensu matrimoniali inter p̄ntes
a nō video q̄ possit. **Nam** nō possz
facere q̄ esset matrimoniū absq̄

consensu cū sit naturalis de essentia
illi⁹. **h**z possit fingere consensū st ante
dubio. extē de sp̄. is q̄. **Et** si dicat
Princeps fingit consensū vbi nō est
vt. l. i. **Cde re iuro.** acti. dico. q̄ ill⁹
in posituiis a nō in sacramentalib⁹.
Nā talia sacralia h̄nt formā faci
naturalē: a exigūt verā essentia
sensus in q̄bus nō video q̄ papa
aliqd possit. **Vbi** em̄ p̄ forma veri
tas exigūt. fido nō opatur. **Con.**
Jo. an. **Aut** vult legitimare p̄duc
tos ex matrimonio q̄ ad formā suā
essentiato. inualide t̄n p̄pter resistē
tiā iuris. a si resistētia esset iuris
ciuilis: quia ad ip̄m nō spectat de
matrimonio. dico q̄ possit legiti
mare: q̄ hec fictio possz t̄hi retro
cū non h̄ret aliqd principij resi
stēs q̄d validus esset. q̄nimo ex q̄
solū ius ciuile resistēt. filij ab ip̄o
p̄ncipio eēnt legitimi. **Aut** matri
moniū validū quo ad formā rādē
extrinsecā habebat impedimētū ca
nonicū vel diuinū. **Non** facio iter
ista differentiā hic. **Et** adhuc nō
credo q̄ possit legitimare disponē
do in radicē matrimoniij: q̄ ex quo
matrimoniū habuit resistētiā
iuris ciuilis est impossibile q̄ fido
opetur resurgēdo matrimoniū vt
retro: q̄ deficit in extremo a quo
sup̄. eo. **tāta. ff. de sena. l. Paul⁹**
al. l. senatores. **Vnde** credo q̄ hec
legitimatio nō valeret vt trahens
radicē a matrimonio: s̄ bñ potest
valere vt legitimacōis collatiā
de nouo. **Quādo** vero disponit in ra
dicem matrimoniij. aut p̄les est p̄
dita ex matrimonio quo an ius

canoniam resistat matrimonio.
vel legitimatōm plis pōt esse du
bitatio p̄babilis. Et dico qd hoc
casu potest legitimatōe disponendo
in m̄rimoniū. a declarādo legitim
tatez p̄p̄ dubiū m̄rimoni: qd est
ei subiectū a ad euitandā pplexita
tē stāte dubio. et q̄ ex quo nō h̄
darā resistētiāz iuris pōt retro tra
hi fīdō ad p̄ncipiū legitimatōis a
q̄ p̄p̄ dubiū p̄babile casus ē sup
posit⁹ pape vt de ḡuioib⁹. vt p̄z i
hac dēre. p̄ venerabilem. v. ratio
nib⁹ igit̄. Et sic p̄tente dubio a
q̄dū latet ip̄dimentū: videm⁹ q̄
papa ex colore m̄rimoni auctori
tate ecclē plem legitimat. de dā. de
sp̄. cū inhibitiō. a supra eo. p̄neit
a vbi libet. Vñ hoc casu legitimat
etia; in terris imp̄ij. q̄ disponit in
radicē matrimonij. ad hoc supra
eo. tantā. Nā nullū dubiū. q̄ legi
timatō que fit ex illo casu ex solo
matrimonio. etiā dempta quacū
q̄ solemnitate dotaliū in s̄erū m̄to
cū quā requirit lex. habilitata p̄
lem legitimat. etia; in terris imp̄
rij. Et sic de facto consueui. Mutine
Quādo q̄ papa intendit legitimat
re solum conferendo iura legitim
tatis. non disponendo in radicem
m̄rimoni. vel q̄ nō vult vel quia
nō p̄t. qd p̄z exp̄diciōis. a tunc da
tū est q̄ i terris ecclē p̄t legitimatōe
vt hic. v. rōnib⁹ igit̄. q̄ in istis
exet iura ip̄ij. Aut vult legitimatōe
in terris imp̄ij. a tūc aut vult le
gitimare sibi suppositūz. vel suppo
nēdum racōe clericatus. q̄ eo q̄ se
legiflat p̄p̄ clericatū dicit de ius

saltem mentē iuxta nota. de trans
act. ex l̄is. Et dico q̄ potest. Et eo
legitimato scuto clericatu. legiti
mus est quo ad t̄palia a sp̄ualia
a quo ad oīa. vt q̄ ex vna allega
tione hic. Nec obuiat q̄ ex hoc p̄
iudicetur non supposito. ne dicat
q̄ sit legitimus a illegitimus qua
si monstrum. Aut vult legitimat
re nō suppositūz nec supponendū
de proximo. Et tunc aut vult legi
timatōe cū consensu illius qui sup
iorem nō recognoscit a sic est in q̄
si possessiōe libertatis Et talis p̄t le
gitimari. vt hic. v. rāciōnib⁹. Aut
in terris illi⁹ q̄ supiorem recogno
scit vt impatorem a casus videtur
hic. v. rāciōnib⁹ q̄ non possit q̄
hec que sunt sup̄remi imp̄ij. vt le
gitimatōe. non possunt fieri sine cō
sensu superioris vt vult hec dēre.
que non est alibi in hoc. Et hoc q̄
papa nō legitimet in terris imp̄
rij quo ad bona t̄palia tenent
Bar. a Cy. Sed si vis tenere q̄ hec
potestas sit p̄rogabil in hātenē
similem pot̄ statem. sicut dicim⁹
in h̄is que sūt meri imp̄ij. vt dixi
de fo. c. si diligenti. credo q̄ nō
pos̄z facere papa istam legitima
tionem circa subiectum imperio.
nisi vbi consentirent omnes. quib⁹
bus p̄iudicatur: quia talis iuris
dictio non potest prorogari ad p̄
iudicium eorum. Et hoc tenet. Jo
an. dicēs. q̄ papa hoc in terris ec
clesie potest libere a sine alicuius
contradictiōe. In terris vero sub
iectis imperio nō potest q̄n cōtra
dicere possit is cui sit p̄iudiciū nō
B. ij.

in spe: si in re: q̄ iam possidet hereditate. **Sec⁹** si solū spet **Vñ fm ho** si. solo p̄re req̄rente dū uiuūt p̄t fieri legitimatio. eo autē mortuo o sententiā illis q̄bus iaz delata est hereditas al̄ non: a q̄ ad feudalitatem o sententiā dño feudi. nō obstat o traditiōe hñtū spem tm̄. **S** tñ m eoz p̄iudiciū fieri non bz sine cā. **I**ō in dubio si fiat alio nō exp̄sso nō attendit ad p̄iudiciū agnato tū spem hñtū nisi o sententiā vel papa aliud exp̄mat. **C**irca impatore vero subdit. q̄ aut intēdit legitima re disponēdo sup̄ mēmoria in ci piēdo a radice. **E**t dico q̄ nō p̄t: q̄ hoc est solū pape. **E**t sic leges q̄ dicūt q̄ ex mēmoria sibi cuto legitimanē filij. nisi fuissent approbata p̄ canones nō credo q̄ valerent. **E**t p̄ hoc p̄t q̄ nō p̄t facere plenissimā legitimatiōem: quē uicū debeat originale. **A**ut uult legitima ē collatiue o ferendo iura legitimatatis: a quo ad spūalia credo q̄ nō possit iō puto q̄ legitimat⁹ ab impatore nō possit ordinarī. nec bñficiari. nisi aliter disp̄setur. **E**t hoc tenēt **Jo. an. a Archi.** **A**ut uult legitimare q̄ ad temporalia: a honores a hereditates. **E**t dico q̄ pōt in terris imp̄ij. sicut a olim poterat. **I**n terris at̄ eccl̄e an possit: dic. **A**ut legitimat legē generalē o dendo. **E**t dico q̄ virt⁹ legis extēdit se ad exi stētē in terris eccl̄e. nō ex virtute legis solū: s̄ ex generali approbatione eccl̄e. di. x. si in adiutorij. quaz facit canon. ex quo lex nō repugnat canoni quā papa appro

bare tenet. eo q̄ non improbat ut dixi de iudi. nouit. **N**ō puto tñ q̄ tales essent legitimati q̄ ad spūalia p̄pter naturā materie. q̄ nec di recte nec indirecte supposita est p̄tati laici. **A**ut uult legitimare p̄ scripturaz: a credo q̄ nō possit in terris eccl̄e. nisi eo mō quo sup̄ dictū est papa posse in terris imp̄ij. **B**i de: etiā tangit q̄ impator p̄t legitimare. ut supra dictū est etiā ante coronatiōem fm **Jo. an. de arena** a **Jo. an.** **I**tem dicit q̄ hāles potestatem legitimandi ab imp̄io: potest ubi p̄t impator fm **uiba p̄i uilegij:** a ubi nō potest: minus potest habens potestatem ab eo. **E**t si milititer dico de hātib⁹ potestatem a papa. **I**n habente potestatem ab impatore tenet **Bar. m. l. p̄les. ff. de offi. p̄fi.** q̄ nō possit legitimare in terris eccl̄e. q̄ alius a p̄o fule non p̄t extra p̄uinciā sibi decretā iurisdicōem etiā uolūtariā exercere. **P**uto etiā inquit q̄ hāles potestatem a papa: uel a p̄ncipe non possit legitimare ad p̄iudiciū alterius. etiā respectu sp̄i: q̄ tales o cōfisiōes intelligūtur sine alioz p̄iudicio. de p̄uic. pastoral. cū filiib⁹ hoc ille. q̄ eē ibidē multa alia p̄sequitur de hac materia. **B.** Quib⁹ aut modis illegitim⁹ legitimetur. **hāles** **I** legitim⁹ **I. ij.** **E**t ut cū malitia p̄ntis debeat nō esse illegitim⁹ si uel cuiusq̄ filio. hāles supra. fili⁹ **I. iij.** **A**d materiam illegitimorū potest p̄tinere sup̄. filius. a infra legitimus.

Illicite acquisi-
ti. Quot modis dicit illi-
cite acquisitū qd qm restitui debeat
vel elemosinā dari possit. habes
sup. elemosina. i. q. fi. q. restitui cō-
i. antep. l. t.

Immunitas.
De immunitate seu emunita-
te eccē aut pfugientiu ad eccām vi-
de sup. emunitas. v. a. ij.

Impedimētuz
primo cōter. Circa impedi-
mentū mrimoni. Prō agem⁹ de
ipeditō in genere. Scdō de ipedi-
mēto erroris psonē. Tercio de ipedi-
mēto obicōis. Qrto de ipeditō
voti. Qnto de ipeditō cognacōis
carnalis. s. osanguinitatis. Sexto de
ipeditō cognacōis spūalis. s.
cōpatermitatis. Septio de cognati-
one legali. s. adoptiōis. Octauo de
ipeditō criminis. Nonno de dispa-
ritatē. Decio de violentia siue me-
tu. Undecimo de ipeditō ordi-
nis. Duodecimo de ipeditō liga-
tionis ad aliā vxorē. Tredecimo de
pblie honestatis iusticia. Xij.
de affinitate. Xv. de impotētia coe-
undi. Xvi. de mrimonio cōtracto
cōtra interdiciū ecclesie. Xvij. de
ipeditō feriay. De p̄dictis im-
pedimētis sūt versūs i quib⁹ expli-
cantur s̄m p̄dictū ordinē sic. Error
cōditio. votum. cognatio. crimē.
Cult⁹ disparitas. vis. ordo. ligamē-
honestas. Si sis affinis. si forte co-
ire neq̄bis. Nec socianda vetant

cōnubia. iuncta retrahāt. Ecclē fie-
retum. nec nō tempus feriay.
Impediūt fieri permittūt facta te-
neri.

Que impediūt matrimō-
niū iam cōtractū. s. e.
xij. sunt que impediūt non solum
matrimoniū cōtractū: s. etiam
dirimūt cōtractū. que a cōtinentur
in primis trib⁹ versib⁹ positīs in
primo. Et intelligas qd dirimūt
cōtractū si p̄cesserūt matrimoniū
Si autē supueniāt post matrimo-
niū rite factum vt affinitas vel cri-
men a hmoi nō dirimūt. A. etiā si
nō sit subsequita copula carnalis
vt in sū. cō. li. iij. ti. iij. q. v. B. p̄ter
vnū votū. s. religiōis cū effectu. qm
q̄s cōtracto qdē mrimonio: s. an-
te carnalē copulā religiōnē ingre-
diē. extra de cōuer. iuga. v. r. a.
c. ex pte. ij. A. Ibi dicit dare. qd cō-
tracto mrimonio legitime p̄ ver-
ba de p̄nti. in nullo p̄t casu dissol-
ui. etiā si vn⁹ cōtractentūz efficere ē
hereticus. vt viuēt reliquo alter
ad scdā vota trāsmigret: nisi vnus
ē religiōnē ingrediat. B. a de spōsa-
cōmissu. Expectari tñ debz vsqz ad
p̄fessionē vt p̄mit. Tho. in. iij. di.
xxvij. A. quousqz religiōi etiā i
genere sit saltē tacite obligat⁹ vt
si noluit vitā absolute mutare. in-
fra qd tps beneficiū ingredietis
nō est alteri cōferēdū sine ei⁹ assen-
su. vt in. e. beneficiū. de regula. li. vi.
B. Nā ante nō dirimūt etiā s̄m pe.
Sile hēs j. votū. iij. q. v. in fi. Adū-
tendū qd p̄ susceptiōem sacri ordi-
nis dirimūt. vt qdā dicere voluerūt
B. iij.

h. cōnū dēdaratū ē hodie i q̄dā
ēuagati. Jo. xij. q. incipit. Antiq̄

Que sūt illa q̄ impediūt m̄i
monū otrahendū: s. tū
nō dirimūt otradū. R. Q̄uo q̄dēz
sunt duo p̄dicta m. i. s. p̄hibitio
ecce a t̄p̄s feriaz. de q̄bus d̄r̄ i p̄a
dimentū. xvi. a i p̄dimentū. xvij.
Itē sunt q̄daz crimia de q̄b̄ l̄t̄ur
i p̄dimentū. viij. s. i. Itē impediūt
m̄imonū otrahendū sponsa lia q̄
sūt pri⁹ ai alia otracta. de q̄ s. spon
salia. s. viij. Itē ipedit cathecism⁹
q̄ p̄cedit baptismū vt l̄t̄ur i m̄pe
dimentū. vi. s. i. Itē impedit votūz
simplex. de q̄ s. m̄p̄dimentū. iij.
s. i. a. i.

Ut aliq̄ cōsuetudo ipediat
m̄imonū otrahendū
vel dirimat otradū. R. s. m̄ hosti.
Si cōsuetudo est approbata p̄ p̄mi
ne m̄imonū otrahat. a vt otra
dū se petūt certe ipedit a dirimit.
dico in q̄buscūq̄ casib⁹ hoc posset
facere canonica cōstitutio. extē. de
cōg. spi. c. v. a. e. sup. eodē. extra de
cōsan. a a s. i. q̄ dilectio. Nā appro
batio ip̄e h̄z vim cōstitutōis. S. si
cōsuetudo nō sit p̄ ip̄m approbata
nec reprobata. tunc ad euitandū
scābalū quod forte se q̄ret faciēdo
cōn̄ eā ipedit otrahendū: s. nō diri
mit otradū. Itē Ber. a Inno. A. Itē
m. s. i. c. eo. ti. q. iij. B.

Quid agendū q̄n dōctores
discordāt circa ipedi
mentū m̄imonij. R. s. m̄ hosti. Vbi
cūq̄ dōctores p̄ glosas suas dicūt
solū m̄imonū. si nō inducāt in s
exp̄ssuz otradū dicēti ad h̄reas.

extra de testi. l. ex q̄dā m. si A. Itē
m. s. i. c. eo. ti. q. iij. B.

Quid si eccl̄a p̄cipiat ali
cui coniūgū cohitare
cū altero a ille cui p̄cipit sciat esse
ipeditmentū. R. s. m̄ dūg. In hoc ca
su q̄tum ad reddendū d̄bitū non
teneat obedire tū in cohitatione a
neari⁹ exhibicōe obedire d̄z. a si
negare ei cui de facto se copulauit
A. Nā obedire d̄z in q̄tum p̄t sine
p̄tō vt m. c. m̄c̄sitiom. ext. de sen.
exc. B.

Quo ante m̄imonū sit m̄
q̄rendū an sit aliq̄d i
peditmentū. R. D̄nt banna publi
ce in eccl̄ijs p̄ p̄biteros p̄p̄m.
vt infra op̄er n̄t̄ terminū qui scit
ipeditmentū p̄ponat a si apparuit
p̄babilis cōiectura otra copulaz
futurā. interdicat exp̄sse donec cō
fiet q̄d fieri debeat. aliter si cōh̄te
rent sine bānis. aut p̄ p̄hibitio
nes a extiterit ipeditmentū vt puta
ḡbus p̄hibiti. tūc filij dicūtur ille
gitimi a non excusabūt p̄t igno
rantia p̄n tū. Sacerdos q̄ qui tales
cōiūctōes inhibere cōtēpserit: vel re
gularis q̄ interesse p̄sumpserit p̄
triēniū ab officio suspēdat. Qui re
ro falsū ipeditmentū maliciose ob
iecerit canonicā nō effugiet vlq̄z
ext. de d̄a. d̄spō. cū m̄hibicō. In ali
q̄bus vero locis nō sūt h̄c bāna
s. solū otrahūt sponsalia solēniē
a publice multū a n̄ m̄imonū a
iterim p̄t manifestari an sit ipedi
mentum de m̄imonio q̄d sit sine
bānis a d̄dēstine aliq̄d h̄ales s.
legitim⁹. s. i. a s. d̄bitū. s. fi.

Quid si aliquis audiuit ppe
tū impedimentū es
se inter se uxore. nūquid tenet in
q̄rere. *Responsum.* Si audiuit a fide
dignis: nō suspēdis. cū nō debeat
esse negligēs sue salutis: tenet inq̄
rere veritatē. aliter eēt affectata ig
norantia q̄ non excusat: q̄si cōcipi
at p̄babilē op̄inōne de dicto ali
cui. nō d̄z exigere debitū l̄z reddē
teneat. *A.* Idē in sū. 2. li. iij. ti. xxi.
q. ii. *B.* Sec̄d̄ si ita inuenerit verita
tē q̄ esse impedimentū h̄iet p̄ con
stanti tūc em̄ nec exigere nec reddē
re d̄z. *A.* Facit extra. de sen. exc. in
q̄stioni. *B.* Porro q̄ tale ipedimē
tūz audit a viro fide digno. etiā iu
rato. aut cōpatre suo. aut a p̄prio
sacerdōte. aut publica fāma. nō ita
tenet credere q̄ peccet mortaliter
si nō credat: s̄ remialiter si aut etiā
peccare p̄t q̄ nimis defacili credit.
A. Idē in sū. 2. eo. ti. q. iij. *B.*

Nūquid peccat sacerdos
vel alius quicū
q̄ sciēs impedimētum insinuādo
hoc alteri cōiugū vel amboz. seu
alter alteri. *Responsum.* Si p̄bati
nō p̄t: dicēdo agit indiscretē. ni
si creēs q̄ audiens paratus sit in
hac parte p̄torū cōsilio obedire.
Si vero possit p̄bare: a sciāt hoc
sacerdos p̄ochialis vel alter cōi
gū: tenet solemniter ad diuortū
agere nisi de cōmūi cōsensu velint a
possint cohābitare tanq̄ germa
ni. *A.* Idē in sū. cō. eo. ti. q. v.
q. vi. *B.* Istū etiā casum habes
supra. cō. ratio. ij. *f. vi.*

Impedimentūz. ij.
de errore p̄sone. Sciendū primo q̄
non om̄is error impedit matrimo
niū: s̄ solū error p̄sone a cōditio
nis. Cui⁹ rōnem assignat *Tho.* in
iij. di. xxx. dicēs q̄ optet q̄ error
q̄ matrimoniū impedit. sit ali cu
ius eoz q̄ sit de eēntia m̄rimoniū
Ip̄m autē m̄rimoniū duo idudat
s̄ p̄sonas que cōiungunt. a mutua
potestate inuicē in qua m̄rimoni
um consistit. Primū tollit p̄ erro
rem p̄sone. Secūdū p̄ errore cōditio
nis: q̄ seru⁹ nō p̄t potestates sui
corpis libere alteri tradere sine cō
sensu d̄m sui. *h̄ec Tho.* Itaq̄ si sit
error p̄sone null⁹ est cōsensu. Nā
qui errat nō cōsentit. *ff. de iurisdic.
om̄. iud. si p̄ errore. a errantis vo
lūtas nulla est. Cō. iur. a fac. iij.
l. cū p̄ testamentū. a. l. nō idcirco*
Et sic nullū est cōiugium. v̄tputa
si *Johānes* dicat se esse *Petrū.* S̄
error fortune a qualitas nō exclu
dit cōsensum: v̄t si mulier nubat
paup̄i quē credit diuitē: vel si q̄s
cōtrahat cum corrupta siue inho
nesta quam credit virgīnē: tenet
matrimoniū. *xxx. q. ii. h̄is ita. A.
glo. rap. in ti. de errore p̄sone sup
verbo virgo dicit q̄d. Hug. nota.
xxv. q. ii. raptor. q̄ si q̄s de sp̄sa
ueit de futuro corruptā quam cre
didit esse virgīnē. cōpta postmo
dū veritate ante carnalem copulā
nō est cōpellendus cōsumare ma
trimoniū cū ea: q̄ p̄ hoc impeditur
eius p̄motio ad ordines eccl̄a
sticos. *B.**

B. iij.

Quid si q̄s dicat se esse fili-
um regis cui nō sit.
Dicendū fm l. x. m. iiii. di. xxx. q.
error nobilitatis in q̄tum h mōi
nō euacuat m̄rimoniū sicut nec
error q̄litis. S. si error nobilita-
tis vel dignitatis redūdat in erro-
re p̄sone. tūc impedit m̄rimoniū.
Vñ si cōsensu mulieris fēatur in
istā p̄sonā directe. error de nobili-
tate ip̄s nō impedit m̄rimoniū.
S. autē directe intēdit cōsentire in
filiū regis quicūq̄ sit ille. tūc si
ali⁹ p̄ntetur ei q̄i fili⁹ regis. est er-
ror p̄sone. cōpedit m̄rimoniū. Et eo-
dem mō videt̄ dicendū. si q̄s dicat
se p̄mogenitū a nō est. A. Ad itel-
ligentiā p̄biatorū fm rap. a. m. fū.
l. iiii. ti. iij. q. iiii. sciendū. q̄ ad
hoc q̄d aliquis vel aliq̄ dicat erra-
re in p̄sona optet q̄ p̄visu. audi-
tū vel famā hēat aliquā noticiā il-
li⁹ p̄sone absētis quā credit istaz
p̄ntēz. q̄ in ignotū p̄mit̄ nec affe-
ctū nec cōsensu dirigere possum⁹.
Vñ si nullaz noticiā habeat muli-
er de p̄sona absēte. nō errat i ea
s̄ decipit i p̄ntē. Verbi grā. Si ali-
q̄s anglic⁹ rusticus veniat ad ali-
quā mulierē nobilez dicēs se esse
filiū regis anglie. a cōtrahit illa
cū eo credēs eū filiū regis. nō im-
pedit m̄rimoniū. q̄ nō fuit error
p̄sone. s̄ poti⁹ qualitatis. Hoc ex
emplū non videt̄ placere hosti. q̄
cū ubiq̄ hēatur noticia regis an-
glie salte⁹ p̄ famā. videt̄ q̄ hic sit
error p̄sone. nec in p̄ntē p̄sonā. s̄
in p̄sonā fili⁹ regis anglie cōsentīē
videt̄. Vñ inquit. Intellige hoc: q̄n

nō exprimit aliquā certā locū. cō;
p̄ quā hēatur noticia p̄is. a fili⁹ p̄
cōsequēs. puta. dicit se esse filiū re-
gis vel comitis in genere. nō dicit
cui⁹ vel si p̄cificat nulla hēatur no-
ticia fili⁹ neq̄ p̄is. Item fm glo.
rap. a. m. fū. c. eo. ti. q. vi. si aliqua
scit aliquē multos hēre filios q̄z
tū null⁹ est not⁹ ei. a vnus eorum
m̄ritur se esse p̄mogenitū. a ista
cōsentit in eū p̄pter sp̄z succēssōis
bonoz paternorū. nō est error p̄-
sone. s̄ fortune siue relacōis. s̄ p̄-
mogeniture. a idō nō impedit ma-
trimoniū. B.

Impedimētum. iij.
de errore cōdictis. Nota p̄rio q̄ si li-
bera mulier cōtrahit cū seruū vel li-
ber cū ancilla scēter tenet matri-
moniū. xxx. q. ij. si q̄s liter. a. c. si
quis ancillaz. a duob⁹ se. Si vero
ignorāter nullū est m̄rimoniū. xx
ix. q. ij. si q̄s ingenu⁹. a. c. si femia
hoc m̄si post q̄ sciuit ei⁹ cōdictōem
cōsensit in eū vel in cāpō vel fā-
cto. vt p̄ carnalez copulā. vt in di-
ctis. c. si q̄s ingenu⁹. a. c. si femia.
a extra de cōiug. seruo. a. c. p̄po-
fuit. a. c. ad nrām. A. Hoc vñ q̄n
liber p̄ certo sciuit seruitutē. vel si
ex hīs q̄ audiuit habuit p̄babi-
lem de ea opimōnē. tūc em̄ si exi-
gat ab ea debitū nō p̄t postea eā
relinq̄re. Si autē habuit leuē aut
temerariā cui credi nō bz. non p̄-
iudicat̄ ei. ar. extra de sen. exc. inq̄
sitiom. cū etiā titubās p̄ ignoran-
te hūbus sit. C. de obi. in debi. l. vl
ti. vt a nōt glo. rap. i. ti. de ipe dimē

to obicōis. **B**

Quid si ille q̄ contraxit cum ancilla quaz putabat libera sit seruus. nūquid erit matrimoniu. **¶** *Ex fm ray. l. 3.* error seruilis cōditionis impediāt a dirimatur ut dictū est. non tñ dirimit si sit error patris obicōis: vel melioris q̄ sua. **¶** Nā si seruus ignorās contrahat cum ancilla quā credit liberam. non decipit: nec habet qd ei obijciat. *ar. xxij. q. ij. p. totū. a. extra de dūor. significasti. a. multo minus decipit. si contrahat cum libera quā credebatur ancillaz. Cō. p. Al. goff. tho. a. Imo. Si tñ mulier ignorasset seruitutē viri. n̄ esset matrimoniu. ut in. i. dictū est. Ad in fū. 2. li. iij. ti. iij. q. v. B*

Bz nūquid error obicōis libertine vel ascripticie vel originarie impedit matrimoniu. sicut a obicōe seruilis. **¶** *Ex fm wil. l. 1.* Non sicut notauit *Dug. xxix. q. ij. in principio. qz om̄s tales sunt liberi. licet ad quasdā opas plus cetis teneantur. Idē Hosti. A. Idē in fū. 2. eo. ti. q. ij. B*

Quid si q̄s ignorāter contraxit cum ancilla q̄m dñs viro ignorāte postea manumisit. nūquid eo ip̄o est matrimoniu. **¶** *Ex fm Hosti. l. 1.* Non: qz talis cohabitāt quidē mulieris: sed hoc ex primo cōsensu facit. qui cū fuerit error non fuit effectiu⁹ matrimonij. **¶** *Cō. Tan. goff. Imo. a. Ber. B. Alij dicūt qz ipsa manumissa statū est matrimoniu: qz sublatu⁹ est impedimentū. Quorū sententiā*

glo. ray. creditur. vt in sum. eo. eo. q. iij. Potest dici qz si constet liberā psonā penitusse h̄mōi matrimonij. ante q̄ altera fuerit manumissa. nec exp̄sse nec p̄ cōiecturas apparet de reuocacōe dicte penitentie pcedat p̄ma opinio qz ante manumissioem cōsensus nō fuit valid⁹. a. post manumissioem null⁹ affuit cōsensus. Si vero de dicta penitētia non constat pcedat secūda opinio. Nam semel cōsensit in mulierē vt in liberam. a. ex q̄ non constat de reuocacōe in cōsensu intelligit p̄seuare. ut in. e. maiores ad fi. extra de bap. Et licet a principio non fuerit libera: sufficit qz nūc sit libera. Nam cessante causa impedimēti: cessat a impedimētū. extra de appel. cū cessante. B

Quid si liber contraxit cum ancilla ignorāte illa durāte ignorātia contraxit cum alio nō ignorāte obicōem ei⁹. **¶** *Ex fm wil. l. 1.* Tenet matrimoniu cū secūdo. cū nullū fuerit primū. **¶** *Ad in fū. 2. eo. ti. q. iij. B*

Quid si libera ignorāte contraxit cum seruo: a postea scita fuit tute nihilomin⁹ vult esse cum eo. a ille vult discedere. **¶** *Ex fm wil. d. 3.* opelli ad cōsentendū. Si tñ pendēte cōpulsioe contraxerit alia vel illa cū alio: tenet matrimoniu. ut *Host. addit. Ad in fū. 2. eo. ti. q. v. Et ad predicta facit. c. 1. ex de eo. q̄ dux. in matrimoniu quā pol. p adul. B*

Quid si quis contrahit ignorāter cum ancilla

si postquam sciuit exegit ab ea debitum
numquid postea poterit ab ea sepa-
ri. *Re. fm. Vl.* Si ex hijs q prius au-
diuit habuit pbabile opinio; de
seruitute ei; a nihilominus exegit
debitum. non potest ea relinque ut in v.
di. di. est. Si huius opinio; leue
a temeraria. tunc non obstat q ex-
git debitum: potest cum veritate certum
sciuerit sepa; petere. ar. exte. de
sen. exco. inq. litiom. *Na; dubitas
pro ignorate huius est. Cde con-
di. inde. l. vl. A. It. in fil. d. eo. ti.
q. vi. B*

Quid de illo qui mouit co-
tra uxorem questionem co-
ditionis: a illa lite pendente petit de-
bitum. *Re. fm. Tlx. in exp. sic lre
q. rti. sententia. di. xxxvi.* Si non est
certum de seruitute uxoris: d; redde re
debitum ad mandatum ecclesie sine
suo iudicio: a in hoc casu cogno-
scit ea ex primo sensu non ex no-
uo. Si autem constat ei de seruitute ux-
oris: vel pbabiliter presumit: non d;
ei redde re debitum etiam si ecclesia pre-
cipiat: q; vel sibi iudiciu faceret si
eaz affectu uxorio cognosceret: vel
fornicaret a moraliter peccaret. *A.*
*Salua reuerentia. nisi euidenter a ma-
nifeste ostet ppter pbabile psump-
tionem impedimenti non d; denegare
debitum. extra de sen. exco. inq. litiom.
ibi.* Verum cum conscientia pulsat
animum ex credulitate pbabili a di-
sereta quis non euidenti a manife-
sta. debitum quidem redde re potest:
si postulare non debet: ne in alteru-
tro: vel contra legem coniugij vel co-
tra iudiciu conscientie committat of-

fensam. Et per predicta potest con-
dari diuersitas opinionum que re-
feruntur in sum. d. eo. ti. q. vii. B. De
matrimonio seruorum. vide q. seruus
in. p. totu.

Impedimentum. iiii.

de impedimento voti. Vtrum votum
de continencia impediatur matrimoni-
um. *Re. Duplex est votum. Quidam
est solenne qd. fit p. suscepcionem
facti ordinis aut p. professionem ex-
pressam vel tacitam factam alicui de
religionibus approbatis: et tale vo-
tum impedit matrimonium contrahen-
dum: a dirimit contractum. Aliud est
votum non solenne: si simplex: e
hoc si fiat de non contrahendo: vel
de castitate a huiusmodi: impedit matri-
monium contrahendum: a quanto mani-
festius est emissum: tanto maior de-
bet pena transgressorum: non tamen diri-
mit matrimonium iam contractum. *ext.
eo. q. votum. li. vi.* Et de hoc vide in se-
quenti.*

Quomodo debeat intelligi
q. votum simplex
impedit matrimonium contrahendum.
*Re. fm. rap. Instanti impedit. q. si il-
le qui fecit tale votum postea presti-
terit iuramentum alicui q. ea duce-
ret: debet votum implere a agere
p. nam de iuramento illicito. extra
qui de. vel w. rursus. It. Hosti.*
*Q. si primo iurauit: a postea voluit
in hoc casu secundum Hosti. a Goff. p.
ualet iuramentum. Potest tamen
intrare religionem. ut extra. de spo-
sa. commissum. Q. si post tale votum
contrahat p. verba de presenti. non*

poterit cognoscere uxore sine pado
mōli. qz adhuc p̄t intraē religio
nē. Post q̄ vero cognouit. iā factū
est ei illicitū nō reddere debitū. Vñ
h̄ petere nō debeat reddere teneē si
ue petat exp̄sse siue interpretatiue.
qđ dico: qz aliter eēt nimis onero
sū uxori si opteret semp exp̄sse pe
tere: h̄c Th. m. iij. di. xxxviii. A.
Cō. h̄is p̄. vt in sū. 2. li. 4. ti. viij. q.
xxi. B.

Quid tñdendū eūz psona
q̄ fecit votū simplex
q̄rit an possit mrimoniū cōtralhe
re. R̄f̄m. Hosti. d. i. tñderi q̄ nō. Et
si vltra q̄rat dices. qđ si cōtraxero
nūquid tenebit mrimoniū: nō d̄z
tñdere: aliter peccat. qz dat occasi
onē mōli ter peccādi. A. aut mēti
tur Vñde talibz aggrauandū est
p̄ctm qđ omittūt in cōtralēdo a ca
uendū ne deē occasio cōtralēdi
fm cū. hosti. a in sū. 2. eo. ti. q. xxij.
B. De votis multa alia lēs f̄. votū
p totum.

Impedimētum. v.
de cognacōe carnali. Hic p̄mo sci
endū est qz triplex est cognatio. s.
carnal. que dicit̄ cōsanguinitas.
spūalis. q̄ dē cōp̄mitas. a legalis
q̄ dicit̄ adoptio.

Quid est cōsanguinitas. R̄f̄m
fm ray. Est vñcūlū
psonaz ab eodē stipite descēdenti
um carnali ppagīe cōiūctū. Et dī
co stipitē illam psonā a qua aliq̄
duxerūt originē Vñ cōsanguinei
diciūt q̄si de vno sanguine p̄cedē
tes. A. Cō. a aliq̄ dōctores vt in sū.

2. li. iij. ti. vi. q. 2. B.

Cōsanguinitas aut
tres lineas. a. p̄cedit triplici ordie
Prima nāqz linea dicit̄ ascendēti
um. vt p̄. auus a h̄mōi. Scđ a des
cēdentiū. vt fili⁹ nepos. Tercia col
lateraliū. vt fr̄es a frat⁹ filij. quī
a patruēles dicit̄ur. Nec eadēz m̄
telligē in fr̄is. vt in matre a auia.
in filia a nepte a duabz sororibz.
a filiabz eaz. A. Idē in sū. 2. eo. ti.
q. iij. fm ray. a alios dōctores. B.

Quo oputant gradus cō
sanguinitatis. R̄f̄m
linea ascendentiū vel descendentiū
q̄libet persona addita alicui facit
gradū Vñ pater a fili⁹ sunt in pri
mo gradu. nepos in scđ. p̄nepos
in t̄cio. S; in linea collateralīū ali
ter cōputant fm leges: a alie fm
canones. Nā fm leges in cōputā
do debem⁹ reuerti ad stipitēz. scđ
cōiōnē psonā a ita duo fr̄es sunt
in scđ gradu: a filij duorū frat̄ū
sunt in q̄rto gradu. Nāz oputant
onīs p̄sone. s. ascendēdo vsqz ad sti
pitē a inde descendēdo. S; fm cano
nes in linea collateralīū nō optz
reuerti ad stipitēz quin poti⁹ p se
duo fr̄es sunt in p̄mo gradu. h̄oꝝ
filij in scđ. a ita vltēri⁹. ext. de cō
san. a affi. tua nos. a ext. de testi.
h̄ ex q̄daz. A. Meli⁹. xxxv. q. v. ad
scđ. B.

Vltz ad quē gradū phibē
a nō tenet mrimoniū
R̄f̄m Jo. an. Inter ascēdētes a descē
dentes puto p̄petuā phibicōem.
A. Alii dicūt solū vsqz ad quartū

gradu etiā in linea recta sicut a in
transuersali. Alij autē tenēt primā
dicētes qd si Adā uiueret nō poss;
euz aliq̄ contrahere muliere. Et hāc
videtur sequi p. a. Dost. ut in sū.
2. eo. ti. q. v. B. S. iter collaterales
est vsq; ad q̄rtum gradu compu
tando sū canones. extra de osan.
a affi. nō debet. q̄nimo si aliq; p
sone attinēt sibi ex vna pte in pri
mo. secundo vel tercio gradu: a ex
alia pte in quinto: bene poterunt
contrahere: qd i cōsanguinitate sem
p est standū remotiori psonē. ex
de osan. a affi. c. vlti. A. Nisi esset
cōsuetudo qd fieret a gradu stipiti
primiori. tūc enim illa o mīno ser
uāda sunt a quo ad impediendū
a dirimendū matrimoniū. ut in
c. q. dilectio. de cōsan. a affi. B. Et
nota sū Dost. qd i cōsanguinitas
q̄tū ad mēimoniū contrahendū ter
minet. i. iij. gradu. nec etiā omī
tatur incestus in vltiori gradu. ta
men q̄tum ad successionē heredi
tatis durat vsq; ad decimū gradu
ut habes supra. hereditas. i. iij.
A. Et ibi de hoc dictū est in additi
one. B.

Impedimētuz
sexto de cognacōe spūali
que coiter est cōpaterinitas. Vbi
sciendū qd cognatio spūalis pue
nit ex hoc qd quis ofert sacm̄ ba
ptismi seu cōfirmacōis vel suscipit
siue tenet illū cui tale sacramētuz
cōfertur.

Inter quas psonas cōtra
hiē cognatio spūalē

R. Inter baptisatū a euz qui susci
pit. Item inter baptisatū a filios
suscipientis. Hoc dico siue sint le
gitimi siue illegitimi. Secus si eēt
adoptiui: qd tales filij suscipiētis.
legitime copulātur baptisato si
ue suscepto. ut Inno. p. omī. A. sū
p. Reica de cogn. spūa. B. Item cō
trahitur inter baptisatū a vxore;
suscipientis. si ante suscipiōnem
cognita fuit ab eo. Itē inter susci
pientes a parentes baptisati. Et
hec cognatio ipedit a dirimit ma
trimoniū post cōtradū. Et que di
xi de suscipiente. intellige de bap
te: a itē de sacramēto cōfirma
tionis. extra eo. ne dum. li. vi. In
alijs sacramētis nulla cognacō spū
lis causat. ex eo. q̄uis. li. vi. Per
catholicismū; vero cōhibet spūalis
cognatio. q̄ tū impedit cōtendū
si nō dirimit cōtradū. ex eo. p. ca
tholicismū. li. vi.

Quid si plures sint susci
pientes. **R.** Prohibet
ne fiat. de cōse. di. iij. non plures
a similiter in cōfirmacōe. A. ut
in. eo. c. nō plures. B. Si tamē fi
at. cum omīb; contrahitur cog
natio spūalis. A. impediēs a diri
mens. ut in. c. qd sequit. B. extra
eo. q̄uis. li. vi. S; tū isti suscipien
tes bene pūt cōtrahere inter se: qd
non phibetur. ut Inno. p. omī. A.
Con. Dost. ut in sū. 2. li. iij. ti. vi
q. iij. B.

Quid si q̄s baptisat seu te
net ad baptisatū p
priū filiu. **R.** sū Tho. in. iij. dif.
xlj. Si vir vel mulier hoc fecit in

articulo nātatis. seu p errore. nō
impedit exigere seu redde debiti
ex eo. si vir. Si vero fecit p fraude:
ipedit exigere: si teneat redde. **Q**
si utroq fuit i fraude. neuter p̄t exi
gere: si utroq teneat exact⁹ redde.
vt hosti. ponit. **A. glo. rap. eo. ti. p.**
vlē. sup. v. o tracto. dicit. qeē q fe
cit in fraude nō p̄dit exa dōz: q n
re p̄t iure phibitū. p quo videt
facere dictū. c. si vir. ex eo. S; p̄mū
dictū cū Th. tenere videt p. host.
a Goff. vt in sū. d. eo. ti. q. ij. B. Et
addit q meli⁹ esset q vterq̄ otine
ret. Eodē etia; mō si vir teneat ali
quem filiū vxoris sue vel vxor filiū
mariti sui. si ex ignorātia excusat
si ex malicia. sua scaus nō deb; ei
p̄o cinari: nec ppter hoc p̄t debiti
subtrahere: si non p̄t exigere. Cō.
pe. a Ber.

Utrū spūalis agnatio pce
dat ad nepotes vltē
riores. **R.** Nō: q n h; grad⁹ **F**ilia
q̄ppe mea spūalis h; nō possit cōi
here cū filio meo. p̄t tñ cōiherē cū
filio filij mei. ar. xxx. q. i. c. i. **A. 10°**
dirit Imo. sup. R. i. c. ext. de agna.
spūa. qd a notat in sū. d. dicta. q.
ij. B

Utrū aliq̄s possit successiue
hēre m vxores duas cō
matres. **R.** **P**z ex dictis m. p. ij. q.
si p̄ia tu vxor tenuit filiū alteri⁹
anteq̄ omiseris ei: poteris hēre il
laz alterā. Si vero tenuit postq̄ fu
it a te agnita. nō poteris secūda;
hēre eo q opater eius fact⁹ es. **S**i
autē; alia mulier tenuit filiū vxo
ris tue quē de alio viro hūit. illa

mulier est cōmater vxoris tue: sed
tua nō. siue illa tenuerit anteq̄ in
teruos esset carnalis copula. siue
post. iō poteris illā hēre. **E**t similitē
si fili⁹ tu⁹ quē de alia genuisti ab
aliq̄ suscipiatur. tūc suscipiēs est
opater tuus. non autē vxoris tue.
Vn si casus tue mortis eueiret su
sapiēs possit o trahere cū illa q̄ fu
erat tua vxor. vt **Imo. dicit. xxx. q.**
iiij. Qui spūalē. A. Idē in sū. d. eo.
ti. q. r. B.

Utrū si aliq̄s cognouit ali
quā fornicarie. a po
stea sit cōpater alicui⁹ alteri⁹. pu
ta leuat aliquē de sacro fonte. nū
quid eē illa mulier fornicaria sit
cōmater. **R.** **S**im **Th. m. iij. di. xij**
dicendū q sicut opateritas trā
sit in vxorē que a viro fuerat pri⁹
carnalitē cognita. eo q iam effecti
sunt vna caro. vt. xxx. q. iij. si q̄s
ex coniugio. p̄ari rāōne videtur
trāsire ad alia; mulierem carnali
ter cognitam q̄uis non sit vxor.
Idē sentit Glo. sup. dicto. c. si q̄s
dicens q p fornicariū coitum ac
quiritur cōpateritas: quia vna
caro efficiūtur. xxxij. q. iij. in eo.
Nam a affinitas acquirit per for
niciariū coitum. xxxv. q. iij. de ince
stis. a. c. nō eam. extra de eo q cog
nouit cō. discrecōnem. Tenetur
igitur p vero. q cōpateritas con
trahit. vt p̄batur p p̄dicta iura.
licet qbusdā mirabile videat. ideo
tenendū q sic cui dicta Jo. an. cō.
m. vi. A. Vere mirabile est dictū
hoc vt ex peccato abominabili oria
tur pentela spūal. sicut ex glacie

calor. **E**tiā hęc foret mētrix pūlica
ēēt mater spūalis siue omater q̄si
omniū d̄ ciuitate multavalde fo
rēt mīmonia illegitima p̄ mul
tas q̄ sunt iugiter fornicationes.
cum tū vt cōstat edictum de matri
monio sit phibitoriu vt q̄libz ad
mittat q̄ spūalē nō phibet. **N**ec in
hoc casu apparet aliq̄ phibitiōez
a iure fieri. **N**ec obstat q̄ carnal
copula sit causa trāsmittēdi com
pūnitatē de viro ad vxorez a cōtra
q̄ illa n̄ est causa soluz: s̄ a sacm
matrimonij. **V**n̄ non repitur ali
q̄ d̄ ius dictās hāc trāsmissiōem
fieri nisi i ipso matrimonio. a ita
etiāz affirmat glo. **Rap. vta p̄ in**
fū. con. li. iiii. ti. vii. q. xi. Si tra aliq̄
vt patet p̄ glo. in dicto. c. si q̄s ex
iugio. **O**uto tū q̄ p̄ter rei gūita
tez a dōdo p̄uarietate sup hoc non
sit p̄cipitanda s̄mā: s̄ potius dñs
papa cōsulendus

Questiō licet cōtrahere mū
moniu cum sorore fi
lie mee spūalis. **R**n̄. **Q**q̄ cum fi
lia mea spūali nō liceat. vt dictū
est supra. **J. n̄. alie essent sepādi.**
xxx. q. v. de eo. xxxiii. q. ii. si q̄s cum
matre. a iugio tū sororis nō op
tet abstinere: s̄ cōcedit. xxx. q. iiii. il
lud etiāz. A. J. de m. fū. cō. eo. ti. q.
xiij. fm Rap. B.

Questiō ille q̄ baptizauit ali
vel in minoribz ordibz possit cōn
tere cū illa. **R**n̄. **N**ō: q̄ filia sua spū
ritual est. et si cōtraheret dirimen
dus esset. **ext. eo. ne dū. li. vi.** Si tra
nec i le quem p̄sbyter baptizauit

p̄t ducere filiaz carnalē i p̄sby s̄bi
tri. **ext. eo. c. vlt. nec fili p̄sbyteri**
p̄t illā ducere quam p̄sbyter ille
baptizauit. Et idēz de crismate seu
confirmante dicendū p̄ p̄dicta iu
ra. Secus de sacramento p̄m̄e ant
alijs sacramētis vt sup. J. n̄. dictū
est.

Questiō filij duoz patrū pos
sint mēmonialiter co
pulari. **R**n̄. **S**ic siue sint geitū ante
opūnitatē siue postea. excepta so
lū illa p̄sona p̄ qua opūnitatē est
cōiūda q̄ nunq̄ p̄t copulari aliaui
filioz sui p̄is spūal. **xxx. q. v. sup**
q̄bus. a. c. pitatiū. a. c. non optet
a c̄ eo. c. v. A. nisi cōsuetudo ecclē q̄
scandalū generet aliter se h̄iet vt
ex de cōgna. spūa. c. v. **E**t h̄ casu ser
uāda est forma cōsuetudinis tam in
cōtrahēdo q̄ in dirimēdo a nō solū
ecclēsie p̄prie: s̄ etiāz metropolita
ne vel aliaz circūpositaū. **eo. ti. c.**
sup eo. vbi etiā patz q̄ semp est
honestū a cōueniēs ab huiusmōi
cōiugijs abstinere. nō autē est ne
cessariū nisi rōne cōsuetudinis vt
dictū est. B.

Questiō p̄i possit cōtrahere cū
illa quam filij eius le
uauit. **R**n̄. **P**otest: vt notat. **xxx. q.**
iiij. illud. A. i glo. que etiā dicit q̄s
sequit. Rō autem est: q̄ vt p̄tadiū
est edictū de mēmonio est phibi
toriu vt qui spūaliter nō phibetur
admittat. vt nōt **Rap. in ti. de ipe**
dimēto cōdicōis. J. i. B. S̄ filij non
p̄t cōtrahere cū illa quā pater leua
uit vt ibidē dicit. **a m. j. p̄ximo p̄**
cedēti habes.

Quid si aliquis vult esse pa-
trin? **A.** Melius puto
dicere: non vult esse: non fugit. **B.** et
simulat se agere puer: si non tan-
gita videtur verba solita. **R.** fm. vii.
Non efficitur patrinus nisi agat ipse
tenendo seu leuando de sacro fonte. **E**t
sile dicendum de confirmacione. **A.** It. i.
fu. 2. eo. ti. q. xxi. **B.** Si vero teneat
et non videatur: credo quod nihilominus ef-
ficiatur pater si intendat agere ut verus
patrinus. **A.** et illud quod agit patri-
nus etiam si non intendat esse pater
ut patet in fu. 2. eo. ti. q. xxi. ubi hoc
datur per modum. **B.** Nam ratio non est de
substantia operum.

Quid si aliquis possit fieri ope-
rator alterius per procurato-
rem. **R.** Si loquimur solum quantum ad
effectum non erit dubium: quod ad talem
effectum promittendum vel tenendum etiam
per procuratorem quis respondere potest. **S**ed si lo-
quimur quantum ad veram paternitatem:
et cognationem spirituales non potest contrahi
per procuratorem. ut patet Arch. p. 1.
p. mort. f. de adop. A. Ibi dicitur
neque adoptare neque arrogare quis
absens. neque per alium hominem solenni-
tatem agere potest. **B.** Et quod videtur contra-
dictum de pu. c. fi. li. vi. **A.** Ibi dicitur
quod matrimonium potest contrahi per procura-
torem hunc ad hoc spirituale mandatum
B. soluitur secundum eum per id quod notatur ex
de ose. eccl. aq. **A.** Ibi dicitur quod episcopus
non potest omittere reconciliacionem eccle-
sie simplicis sacerdoti et sic quod colere et
personam non potest per alium adimpleri. **A**d
quod etiam facit ca. fi. ext. de of. dele.
Expressio autem consensu per quem contrahi-
tur matrimonium bene potest fieri per alium.

dicto. c. fi. de pu. B. It. 70. an. in q.
dam questione disputata.

Quid in pluribus actibus sacra-
mentalibus requirantur
plures patrinus. **R.** In catholicismo
baptismo et confirmacione unus et idem
patrinus esse potest si necessitas cogit: sed
non est consuetudo romana. quin
potest per singulos actus singuli sus-
cipiant. de consec. dist. iiii. in catho-
cismo.

Quid ille qui non est bapti-
satus possit aliquem sus-
cipere in baptismo vel qui non est con-
firmatus possit tenere in confirmacione
R. fm. lxx. q. re. **N**on quod talis non est
membrum ecclesie cuius personam gerit te-
nens ad sacra. de ose. di. iiii. i. bap-
tismate. **E**t si de sacro siue incitamento
leuat vel tenet vel etiam baptizat
non contrahit aliquam spirituales cog-
nacionem. **E**t hic addit **Al.** quod si alius
coniugum est baptizatus tamen per eum
non transit cognatio ad non bapti-
zatum. **I**dem in confirmacione. **A.** glo.
in dicto. c. in baptismate idem dicitur
quo ad suscipientes: si secus dicitur
esse in baptizante. **G**lo. etiam ray.
dicit quod huiusmodi cognatio spiri-
tualis contrahitur etiam inter iudeos
quoniam unus tenet vel suscipit filium al-
terius in baptismove confirmacione
ut in fu. 2. eo. ti. q. v. **Al**bricus sim-
pliciter conuenit positum in hoc. **D**u-
bium est. ideo puto quod tutius per est
eligenda. **B.** **Q**uid si baptizatus tene-
at filium non baptizatum seu infide-
lis bene contrahit copaternitatem.
vide supra. confirmatio. sacramen-
tu. penult.

Ut religiosus possit fieri
 patrini vel pater. **R.**
 Prohibitum est abbatibus a mona-
 chis puerum de baptismo suscipere
 vel baptizare a hmoi. xvi. q. i. pla-
 cuit. de ase. di. iij. no. l. **I**tem intelli-
 gendum est de oib9 religiosis a cano-
 nicis regularib9. extra. de postu.
 ex pte. No enim l9 religiosi omnes
 facere ppter familiaritatem que sol9
 inde puenire. **A** **I**tem in su. c. eo. ti. q.
 vlti. **B**

Impedimentum
 septimo. de agnatione lega-
 li. q. fit p adoptioem. **V**bi sciendum q
 p adoptioem pueniunt tres spes le-
 galis agnationis. Prima est ascenden-
 tiu a descendentiu q attendit in pa-
 trem adoptantem: a filiu seu filiam
 nepotem vel neptem a hmoi adopta-
 tos: a hec indistincte ipedit matri-
 moniu: qm p adoptator non pt
 contrahere cu filia adoptiua. nec etia
 am cu adoptiua neptem a hmoi. xx.
 q. iij. ita diligere. **A.** Etia p em-
 cipacioem. in Insti. de nupt. **E**rgo.
B. Secda spes est collateralium. s. in
 filiu meum naturalē a adoptiuu: a
 hec ipedit mēimoniū qd diu sunt i
 ptate pīs eiusdē. **E**t vero soluta. s.
 morte pīs: vel emancipacione filij
 naturalis vel adoptiui nō impedit
 ex eo. c. xxx. q. iij. p9 susceptu. **T**er-
 cia spes est q si legalis affinitas i-
 ter pīem adoptantem a uxorem filij
 adoptiui. s. inter filiu adoptiuu
 a uxorem pīs adoptantis a hec itez
 oī tpe ipedit mēimoniū. qm pat

adoptator nunq pt contrahere cu il-
 la q fuit vxor adoptiui filij. et a p9
 emancipacio. ff. de ritu nupt. l. nā
 adoptiu. **A** **I**ncipit adoptiu. **B**
 in Insti. de nupt. **I**tem a. n. Sicut filij
 adoptiui p9 morte patris adopti-
 ui non pt contrahere cu illa que fuit
 vxor adoptiui pīs. vt in di. aa. l.
 adoptiu. **A.** Etia si ante mortem fu-
 isset emancipat9 vt ibi. **E**t de dictis
 etia9 spēs9 hētur in su. c. li. iij. ti.
 viij. q. viij. **B**

Quid
 fili9 adoptiuus
 pt contrahere cu
 filia illegitima pīs adoptiui. **R.**
 fm Wil. **C**redo sine pūdicio q sic
 a q fili9 illegitimu pt contrahere cu
 filia adoptiua. sicut nōt. **H**ug. rre
 q. iij. in pn. Nam illegitimu filius
 vel filia nō est in patria ptate. **A**
 Insti. de nupt. **E**rgo. **B.** **C**on. **D**o-
 sti. a. Inno. **A.** **I**tem in su. c. eo. ti.
 q. ix. **B**

Ut adoptiu9 qui non trā-
 sit i potestate patris
 adoptatis possit contrahere cu filia
 legitima ipsi9 adoptantis. **R.** **D**e
 hac questione varie sunt doctorū
 opinioes. **D**ici tū potest q auz in-
 ra canonica indistincte loquatur
 de adoptioe non distinguendū me
 simpliciter adoptatiū. s. qui nō tū
 sit in ptatem. a arrogatiū qui trā-
 sit. inuūit q qūtum ad hoc item
 ius sit in vtroq casu. s. q non pos-
 sit. nisi adoptio pri9 dissoluat per
 emancipacionem que emancipatio
 qūtum ad aliqd h9 locum etiam
 in adoptato l9 nō transeat in ptā-
 tem. **E**t adopt. l. plet. **I**tem autē. **A.**

valet quo ad successionem ab inte-
stato q̄ datur adoptiuo tali non
emancipato: sed non dat emanci-
pato ut ibi. a sic impedit mafino-
mū aī adoptato siue transeat in
ptatē siue nō. Uoc tenet host. a
vil. i. spe. sed ino. t3 q̄ nō impedia-
tur qñ adoptatus nō transit in po-
testatē. ut a notat dñs an. de bu.
ex. eo. ca. vno. Et idem dicit hug.
ut in sum. 2. eo. ti. q. x. vbi nō pre-
fertur aliq̄ istarum opinonū. Si
mlr nec p̄ dñm anto. vbi su pra.
iō non videt precipitanda snia B

Quid si adoptiu⁹ durante
adoptione otrahat
cū filia legitimā adoptantis: nun-
q̄d soluet matrimonium. Re. fm
vil. Quidā dixerunt q̄ nō: sed re-
ri⁹ tenendū q̄d hug. notauit. s. q̄
soluat. ex. eo. c. vno. A. Ibidē dici-
tur. Q̄dū durat adoptio inter ta-
les: nuptie cōsistere non p̄nt: sed
primā tenet specu. In scđam autē
s. q̄ magis m̄rimonium soluat:
cōter magis videt indmari de
tores: ut ibidē notat dñs anto. de
bu. qui etiā dicit q̄ p̄mptum est
dare remediū. s. dissoluendi adop-
tionē. qua dissoluta poterit cōsta-
re matrimoniu. B

Sed nunq̄d due persone q̄
ab eodē sunt adoptate
p̄nt inter se otrahere. Re. fm vil.
P̄nt cū nūq̄ reperiat phibitum:
sicut a duo spūales filij alicui⁹
otrahere p̄nt a spūales cū adopti-
uis. Con. hug. a ter. A. Idē in sū.
con. eo. ti. q. xi. B

Utq̄ inter p̄em adoptantem a

p̄em adoptati siue m̄em aliqua
cognatio otrahatur. Re. fm tho. a
pe. Nulla. A. Idem in sum. 2. eo. ti.
q. xij. B. De materia adopconis a
arrogacōis hales plura supra a
optio.

Impedimentū viū

de impedimento criminis. Sciend⁹
primo q̄ quedā crimina impedi-
unt matrimoniu otrahendū: sed
non dirimunt otradū: a sunt sep-
tem. Primū est incest⁹ xxxij. q. vi
si quis viduā. a c. qui dormierit. a
c. concubuit. Scđm est de illo q̄ in-
terfecit p̄riam vxorē. xxxij. q. ij.
admonē. a c. interfectores Terciū
qñ quis rapuit sponsā alteri⁹. xx
vij. q. ij. statutu. Quartū qñ quis
infidando matrimonio: p̄riū fi-
liū de sacro fonte leuauit: ut possz
p̄riare vxorē debito coniugali. xxx.
q. de eo. Quintū qñ quis interfe-
cit sacerdotē. ex. de pe. a re. q̄ pres-
bitey. Sextum ē solemmiter peni-
tens. xxxij. q. ij. de hñs. a c. antiq̄
Septimū est si quis monalem in
vxorē scienter accipiat. xxvij. q. v
hi qui. Omnes p̄edcōs casus po-
nunt. rap. tho. pe. a hos. preter vlti-
mum quē solus hosti. addit. Licz
autē hec a forte multa alia impedi-
ant otrahendū: si tñ timeē de mēo
tinencia: debet eis ep̄s cedere licē-
tiam nuben di: ar. xxxij. q. ij. anti-
qui. a c. in adolescentia. a ex. de eo
qui cognō. consang. vxo. fili. c. ex
litteris. Et fm q̄ addit vil. B. A. s.
ad p̄ime dictum q̄d fuit rap. ut
in sum. con. li. iij. ti. ix. q. v vbi hec

notant **B.** sufficit licentia ppij sacerdotis: immo de consuetudine non seruat iste rigor petendi licentiam.

Que sunt crimina que dirimunt matrimonium iam contrahendum. **R.** Soli duo. **Primus** est. si qua mulier machinata fuit in morte alicuius uxoris a ipsa cum effectu occiderit: aut huiusmodi illi in suum. et si filius si quis machinatus fuerit a cum effectu occiderit uxorem alicuius vel uxorem eius uxoris: tales si contraxerint perpetuo sunt sepandi. **xxi. q. 1.** si quis vivente. **Vel** si quis interficit suam vel ducat illam cum qua mechanatur. **lex tibi. in. iij. di. xxi.** **Idem** intellige si qui occidit propriam uxorem vel ducat illum cum quo mechanatur. **A.** **Idem** in sum. 2. co. ti. q. ij. fm ray. et gl. eius. **B.** Qui casus fm quosdam intelligunt solui: si dum esset primus coniugium eo quod ambo viverent: fuerat commissum adulterium. **A.** **Hoc** dicitur glo. ray. et goff. **vtz. in dea. q. ij. B.** **Sed** verior videtur opinio inno. et huius. dicentium quod sola machinatio mortis cum effectu sufficit ad dirimendum matrimonium: licet non interuenerit adulterina pollutio ex de conu. in fi. laudabile. **A.** **Ibi** ei nulla fit mentio de adulterina pollutione. **B.** **Hoc** est primum crimen dirimens matrimonium. **Secundum** est adulterium. et hoc quando adulterantes sibi prestant fide promittendo seu iurando quod contrahent: siue de facto contrahant. **Et** intelligendum si vivente altero coniuge fuisset inter illos adulterina coniunctio: siue fuerit ante dictam promissionem vel contrahendum siue post. **Quod** si adul-

terina pollutio prius vel post non interuenerit: non impedit matrimonium: ex de eo qui cognoscit. c. vi. **A.** **Ibi** dicitur. **fide data promittit.** Sed tamen sub nomine si dei intelligitur etiam nuda promissio. et huiusmodi promissio est quasi quodam desponsatio de futuro fm glo. ray. et in sum. 2. dea. q. ij. **B.**

Quid si quis occidit maritum adultere non eo animo ut uxorem eius habeat: sed in bello vel casu vel odio. **R.** fm inno. non dirimunt matrimonium postea contrahendum: nisi si ab hoc interficeretur vel ea duceretur ex de iur. in fi. laudabile circa fi. **A.** **Idem** in sum. 2. dea. q. ij. **B.**

Quid si quis precepit madauit. vel consulerit ineficiam interfectus est. **R.** fm wilh. et hug. **Idem** est ac si interfecisset. Sed si non mandauit aut consuluisset: sed postquam fuit interfectus ratum habuit. dicitur dum quod licet alim maleficiis ratihabito retro trahatur a mandato equum per se: tamen propter hoc non dirimunt matrimonium se quis. **Idem** lauren. et ler. **A.** **Idem** in sum. 2. dea. q. ij. **B.**

Quid si quis uxorem viuentem de facto contrahit cum adultera. **R.** distinguendum est. quod aut ista sciuit cum habere aliam uxorem: aut nesciuit. **Dico** vsque ad mortem premie. **Si** ergo quando ea duxit ipsa sciuit quod habebat aliam non potest cum illo in matrimonio esse. **Si** vero prius nesciuit et nunc mortua iam prima uxore de nouo sciit: in potestate ignorantis est matrimonium ratificare vel divorcium petere: ex de eo qui duxit in mari. quam pol. c. 1. et ca. remens. ita tamen quod si postquam

sciuit carnali copule consenserit:
non poterit diuortiu petere. ar. ex.
de diu. seruoꝝ c. p̄posuit a. c. fi. Q.
si ab initio quide fuit ignorans:
sed prima viuentē facta est scia
non d̄z pati q̄ cognoscat a viro.
als in p̄petuū matrimoniū impe
dit. ar. ex. de p̄scrip. c. fi. in fi.
at. penul. in fi. xxxiij. q. ij. si viro
ex. de secundis nup. dñs. Hoc in
telligendū est si primū m̄imoni
um v̄x fuit: alit̄ nō prestat impe
dimentū. ij. ex. de spon. veniens a
de matrimo. otradō otrad inter. ec.
ex l̄is in finē. A. Idem in sum. cō.
eo. ti. q. iij. B.

Sed quid si mortua iā pri
ma vir nō cognoscat
carnaliter istam sc̄dam adulterā
q̄ secum otraxerat ignoranter sed
ipse ducat terciā. R. fm hōf. Debz
manere cū terciā: q̄uis postea eti
am cōḡscat sc̄dam: ex. de eo q̄ du.
in ma. quā pol. c. veniens. Nā pri
ma viuentē cōsensu hitus cū sc̄da
null⁹ fuit. a sic nō impedit cōsensū
tercie. quinetiā si p̄ mortē prime
carnaliter cognouerit sc̄dam q̄ fu
it ignorans istū habuisse v̄xorē.
a nunc etiā ignorans ē. a ip̄e vir
otrahāt cū terciā. adhuc cū terci
a remanebit. ex. de elec. bone m̄co
rie. ij. ex. de diu. seruoꝝ. p̄posuit c.
fi. A. Idem in sum. c. eo. ti. q. iij. q. v. B.

Quid si q̄s v̄xorē viuentē:
otrapexit a cūbiuit
cū duabus vel plurib⁹ m̄sc̄is. R.
fm hōf. Locus ē gratificatiōis. q̄
quācūq̄ certificatā de morte pri
oris: primo cognouerit p̄ mortē:

legitime illam tenebit: ex. de eo q̄
d ux. in ma. quā pol. veniens. A. J
dem in sum. c. eo. ti. q. vi. B.

Bz q̄liter intelligit̄ m̄scia.
R. fm hōf. Rū h̄z iustam
cām ignorandi vt q̄ vir de rōtis
veniens asserēbat se non h̄z v̄xo
rem: ex. de spon. cū aplica. Id aut̄
m̄scia non cōmittit adulteriū: q̄ n̄
cōmittit sine dolo. ff. ad. l. iulīa. de
adul. l. penl. xxxiij. q. ij. in lectū. A.
Idem in sum. c. eo. ti. q. vij. vbi etiā
addit̄ fm eū. q̄liter filij etiā legiti
ma viuentē suscepti legitimi censē
tur Si tñ sc̄dm m̄imoniū in facie
eccl̄e sit otradū. Sec⁹ si dādestie. B.

Utrum liceat v̄xorē adulterā
occidere. R. fm pe. et
tho. in. iij. di. xxxvij. Hoc pōt otri
gere dupl̄r. Vno mō: q̄ p iudici
um iudicis p̄curat occidi: a hoc li
cet facere amore iusticie: nō hūo
re vindicē. Non tñ h̄z hoc fieri in iū
dicio eccl̄astico: sed ciuili Sc̄dm mō
q̄ extra iudiciū occidit eā vel fac
occi di: a hoc nunq̄ licet fm legē
diuinā: h̄z aliquo casu p̄mittatur
fm legē ciuilem: vt q̄n muenit v̄
xorē in actu adulteriij. tunc em̄ lex
p̄pter incitamentū nō punit. A. J
dem in sum. c. eo. ti. q. ix. B. Et intelli
ge hoc dictū tho. q̄ lex nō punit. s.
q̄ nō punit morte: sic alia homici
dia: sed tñ punit satis acriter: vt
ff. de adul. l. si adulteriū. R. si marit⁹
Als incipit. Impatores: a ibi d̄z
q̄ si occisor erat hūilis seu v̄dis p
sona: dāatur ad op⁹ p̄petuū. Si
aut̄ honestior: in insulam relegat̄
B. Vtrum aut̄ viro liceat occidere
C. ij.

adulterium vide flex. 7. ix. In foro
scie nihilominus tales puniendi
sunt. Utr. magis peccet q occidit
uxore q qui occidit mrem habes
7. uxore. 7. penul.

Mpedimētum no

no de dispari cultu. s. qñ fidelis cō
trahit cū infidelit iudō vel paga
no. A. vel heretico fm rap. a m. sū.
o. li. iij. ti. x. q. vbi tēc nōntur. a
bi in c. caue qd seqtur: sed de hoc
7. 7. penul. B. Nam tunc nullū est
matrimoniu. xxviii. q. i. 7. ex his a
c. caue Vñ exo. xxviii. a deu. vii. p
hibuit dñs dicens. Non accipies
uxore filijs tuis de filiabus alieni
genay ne traducāt eos p deos su
os. Sed tñ sponsalia bene pñt con
trahi cū hac additione: si infidelis
ouertat. xxviii. q. i. non o. 7. Dec ec
tho. a pe. m. iij. di. xxxix. A. fil. cū
rap. vt m. de cā q. 7. B.

Bzunq̄ inter infideles p̄
esse matrimoniu. 7. fm tho. in. iij. di. xxxix. Inter infi
deles p̄t esse matrimoniu inquan
tum est ordinatū ad plem fm per
fectionē nature: non aut inq̄tum
est ordinatū ad ipsam fm pfectō
nem gē: a ideo matrimoniu quī
dem est: sed non pfectū. Vnde infi
delis cognoscēs uxore non peccat:
si ppter bonū plis aut illius fidei q̄
tenetur: uxori debitū reddat. 7. 7.
xxvi. di. de m. de.

Utrū oīunx ouertus ad fi
dem possit remanē
cū uxore infideli nolente ouerti. 7.
fm tho. vbi sup. Fidelis ouertus

p̄t cū infideli remanē sub sp̄sūfio
nis si eā i infidelitate obstinatā nō
viderit. a bñ facit omanēdo Et de
hoc est cōsiliū apli. 7. ad clxx. vii.
Non tñ teneē: sed p̄t dimittere eā
etiā si ipsa velit ei cohabitare sine cō
tumelia creatoris si oīti nō vult
A. Cō. rap. vt m. sū. o. eo. ti. q. ij. B.

Quid si infidelis vel pagani
traxerūt cum cōsan
guineis fm ritus suos: nunq̄d p̄
ouersionē poterunt remanē. 7.
fm tho. in. iij. di. xxxix. Si otaxe
rūt in gradibz diuina lege phibi
tis leui. xviii. tunc siue vterq̄ siue
alter ad fidē ouertat: non pñt in
tali matrimonio omanē. si aut cō
traxerūt in gradibz phibitis per
statutū ecclē: pñt omanere si vterq̄
ouertat. vel si vno oīso sit sp̄s de
ouersione alteri. A. Idē m. sū. cō.
eo. ti. q. iij. a facit ex. de diuor. gau

Quid si infidelis 7. m. 7. B.
q̄ ouertat h̄at plu
res uxores. 7. fm tho. vbi supra.
Non h̄at ux. m̄mōmū nisi cum
p̄ma. q̄ esset oītra legē nāc Vñ si
talis cū oībus uxoribz ouertatur
p̄t cū prima cohabitare a alias bz
abijcere tanq̄ penit⁹ extraneas. a
si prima conuerti nollet nō p̄ter
hoc ē m̄mōmū cū aliq̄ istay: sed
p̄t cū aliq̄ istay de nouo cōiūtere
fm modū q̄ m. seqnti. vii. di. A.
Con. rap. lxx. a. ter. vt m. sū. o. eo.
q. v. B.

Quid si infidelis repudia
ta prima uxore aliā
duxerit a ouertat. 7. fm tho. in
iiij. di. xxxix. Dicendū q̄ repudium

uxoris est contra legem nature. **V**n infideli non licet repudiare. et id si
conuertat postquam ipse una repudia
ta altera duxit: idem est iudicium si
cut de illo qui plures filios uxores ha
bat. quod tenet primam quam repudia
uerat accipe si conuertitur voluerit et a
lia abjicere ut dictum est in primo
capitulo. **I**dem in sum. 2. eo. ti. q. v. B.

Quid si ipsa conuertere nolue
rit. **R.** **S**ecundum the. ubi
supra Si ipsa infidelis vult cohabitare
viro fidei sine contumelia creatoris
et sine hoc quod ab fidelitate inducat
potest quidem vir fidelis ab ea discedere.
sed discedens non potest aliam accipere. **S**i
autem hec uxor infidelis nolit ei cohi
tare: vel non sine contumelia creato
ris. et si ad infidelitatem pertrahere in
tat: in his tribus casibus vir fidelis
discedens potest alteri per matrimonium co
pulari. **A.** **I**dem etiam si vellet eum tra
here ad quodcumque in consilio patris: ex.
de diuor. gaudemus. **Q**uamvis ubi per
ea subdit quod si conuersum ad fidem et il
la conuersa sequitur antequam propter eas
prebeant legitimam ille ducat uxorem
eam recipere compellitur. nec poterit dimis
se obijcere fornicationem per eo quod nu
puit alteri: non fuerit aut fornicata. **B**

Sed nunquid licet viro ad fidem
conuerso uxore exente in in
fidelitate emittere votum continentie.
R. **S**ecundum the. in. iij. d. xxxix. Si per
conuersionem sit aliquis per ab illis spes de
conuersione uxoris: non debet vir votum
continentie emittere nec ad aliud ma
trimonium transire quod uxor difficili
us conuertetur sciens se sic priuatum
esse. **S**i autem non sit spes de conuerfi

one: potest ad sacros ordines: vel ad
religionem accedere prius requiritur
uxore quod conuertatur. et tunc si postquam
vir sacros ordines suscepit uxor
conuertatur: non est sibi vir suus red den
dus: sed debet sibi imputare quod in pe
na tarde conuersionis sue priuatur
viro suo. **A.** **I**dem in sum. 2. eo. ti.
q. x. B.

Si alter coniugum conuertatur per
les que debet sequi. **R.** **S**ecundum
the. in. iij. d. xxxix. Si plures puene
rit ad etatem perfectam: libere poterit
sequi partem que voluerit. **S**i autem est
in minori etate: tunc debet dari fidei.
non obstante quod indigeat matris ob
sequio ad educationem. **H**oc idem habe
tur supra filius. **I**dem. **A.** **I**dem in sum.
2. eo. ti. q. xij. B.

Quid si uterque coniugum tunc
contracti matrimonij
erat fidelis. nunc alter labitur in in
fidelitatem. **R.** **S**ecundum ray. Alter non potest
contrahere: nec distinguatur ut inter
uenerit carnalis copula vel non.
Nam in utroque casu fidelis tunc tene
tur continere. **A.** **I**dem in sum. 2. eo. ti. q.
xij. et facit ex. de diuor. quinto. B.

Quid si catholicus coniugit
cum heretica baptis
ta nunquid tunc matrimonium.
R. **S**ecundum the. in. iij. d. xxxix. **V**erum est matrimonium
quod quis peccet contrahendo si sciat here
ticam: non tamen propter hoc matrimonium
dirimetur et eodem si aliquis catholici
nus sed nondum baptisatus cum aliquo
baptisato contraheret: non esset verum
matrimonium. **I**dem per. al. et ray. **A.** **I**dem
in sum. 2. eo. ti. q. xij. et xvi. B.

Ut infidelis unus ritus possit
C. iij.

Impedimētum .x.

Coactio impedit mat
rimoniu. & duplex
e coactio. Queda absoluta que fit
p vim. & ista non hz consensu animi
in que non cadit coactio. Sed pot
esse coactio ab copula carnis: vel
aliud extrinsecu: ad qd trahit p
sona multa: & talis coactio qn no
consentit in matrimoniu: no efficit
illud. Queda aut coactio est obiti
onata: & ista fit per metum: qn. s.
quis consentit timore alicu mali. su
p quo sic distinguit duplex e me
tus. Quidam cadit in constantem vi
rum: & iste excludit matrimoniu
ex. eo. platum: & c. ad audientia
ex. de spon. veniens. ij. Quidam vero
metus est insufficientis. s. qui non
cadit in constantem viz & iste non
excludit matrimoniu. ff. eo. neg
amore. A. Item sit sum. c. eo. ti. q.

Quid si quis in captiuitate contrahat matrimonium. **R.** Si fin hoc. Si captus est ab hostibus: seruus factus est. unde non aliter potest contrahere nisi si aut seruus. de quo supra impedimentum. iij. Si vero captus est ut cogatur ad tale matrimonium contrahendum non valet: ar. ex. de p.ura. acc. d. s. Sixto ex alia causa detinetur: bene potest contrahere. **A.** Idem in sum. c. eo. ti. q. iij. Et de hostibus intelligitur: ut si bel lum. i. v. m. addicte. **B.**

Quid si m̃r post oſenſu;
coactū morā trahat
in domo marit̃. **R.** fm̃ wil. Si mu
lier q̃ allegat metū ſteſerit per an
num a dimidiū cū marito: a etiā
minori tpe du; tñ tātū ſit q̃ iuxta
arbitriū boni viri p̃ſtādū ſit p̃ cō
ſenſu: non debet poſtea audiri ex
te ſpon. ad id. **Con.** hoſtien. a. ber.

q. d. p. n. t. u. r. a. b. e. i. s. r. e. f. u. s. . Effuge
cū poteris ne o. s. e. n. s. i. s. s. e. p. u. t. e. r. i. s. a. r. .
a. b. h. o. c. e. p. . d. e. s. p. o. n. . c. o. n. s. u. l. t. a. t. i. o. n. i. . A. I
d. e. m. i. n. s. u. m. . c. . e. o. . t. i. . q. . v. . v. b. i. e. t. i. a. z
p. o. n. i. t. q. u. o. s. d. i. i. n. s. . p. r. i. m. o. s. e. . B

Con. q. u. i. d. s. i. p. o. s. t. o. s. e. n. s. u. m. c. o.
a. d. u. z. c. a. r. n. a. l. i. t. e. r. c. o. g. n. o. s.
c. i. t. . R. s. i. m. p. e. . S. i. h. a. b. u. i. t. o. p. o. r. t. u. n. i.
t. a. t. e. r. e. d. a. m. a. n. d. i. : p. r. e. s. u. m. i. t. t. a. c. i. t. e.
o. s. e. n. t. i. r. e. i. n. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. . Q. u. i. c. o. a.
c. t. a. f. u. i. t. p. r. i. m. a. b. s. o. l. u. t. a. m. s. i. u. e. m. e.
t. u. m. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. n. o. n. e. m. a. t. r. i. m. o. n. i.
u. m. . S. e. d. s. i. n. o. n. f. u. i. t. s. u. f. f. i. c. i. e. n. s. : t. u. n. c.
i. n. i. u. d. i. c. i. o. q. u. i. d. e. e. x. t. e. r. i. o. r. i. p. r. e. s. u. m.
i. t. u. r. p. m. a. t. r. i. m. o. n. i. o. . s. i. t. u. n. v. e. r. e. n. o. n.
o. s. e. n. t. i. t. : n. o. n. e. s. t. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. .

Qu. i. d. s. i. a. d. o. s. e. n. s. u. c. o. a. d. u. z.
a. p. p. o. n. i. t. i. u. r. a. m. e. n. t. u. i.
R. s. i. m. p. e. . T. a. l. e. i. u. r. a. m. e. n. t. u. i. i. n. f. o. r. o.
q. u. i. d. e. i. u. d. i. c. i. a. l. i. d. i. c. e. t. u. r. n. o. n. f. u. i. s. s. e.
o. b. l. i. g. a. t. o. r. u. m. : t. u. i. n. f. o. r. o. o. s. c. i. e. c. o. n. s. u. l. t.
d. u. e. s. t. q. u. i. m. p. l. e. a. t. i. u. r. a. m. e. n. t. u. i. : v. e. l.
s. a. l. t. e. p. s. u. p. e. r. i. o. r. e. i. m. p. e. t. r. e. t. a. b. s. o. l. u.
t. i. o. n. e. . Con. v. i. l. . a. h. u. g. . A. I. d. e. i. n.
s. u. m. . c. . e. o. . t. i. . q. . v. i. . B.

Utrū o. s. e. n. s. u. c. o. a. d. u. z. s. a. l. t. e.
e. x. p. t. e. c. o. g. e. n. t. i. s. f. a. c. i.
a. t. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. . R. s. i. m. t. h. o. m. i. i. i. i.
d. i. . x. x. v. i. j. D. i. c. e. n. d. u. q. u. o. n. o. n. q. u. i. m. a. t. r. i.
m. o. n. i. u. m. c. l. a. u. d. i. c. a. r. e. n. o. n. p. t. . s. i. t. u. n.
p. o. s. t. m. o. d. u. o. s. e. n. t. i. r. e. t. c. o. a. d. u. s. e. s. s. e. t.
m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. . d. u. m. m. o. c. o. g. e. n. s. a. d.
h. u. c. i. n. s. u. o. o. s. e. n. s. u. m. a. n. e. r. e. t. S. e. c. u. s. i.
m. u. t. a. u. i. t. v. o. l. u. n. t. a. t. e. m. A. Con. g. l. o.
r. a. y. . a. p. e. . Et a. d. b. i. t. p. e. . q. u. i. p. r. i. o. s. e.
t. i. e. n. s. p. o. s. t. m. o. d. u. z. v. u. l. t. d. i. s. s. e. n. t. i. r. e.
c. u. a. l. t. e. r. v. e. l. i. t. : o. p. e. l. l. e. t. p. e. c. c. a. z. P. r. e.
s. u. m. i. t. e. n. i. m. a. n. e. r. e. i. n. e. o. d. e. o. s. e. n. s. u.
n. e. c. e. i. l. y. v. a. r. i. a. r. e. o. s. e. n. s. u. m. v. t. i. n. s. u.
c. o. e. o. . t. i. . q. . v. i. j. . Et a. d. h. o. c. f. a. c. i. t. c. v.

e. x. . d. e. e. o. q. u. i. d. u. i. n. m. i. a. q. u. a. p. o. l. . B.

Utrū p. i. p. o. s. s. i. t. c. o. g. e. f. i. l. i. o. s.
a. d. c. o. n. t. r. a. h. e. n. d. u. . R. s. i. m. p. e. . N. o. n. p. t. n. e. q. u. i. g. n. a. l. i. t. e. r. : n. e. q.
i. n. s. p. e. c. i. a. l. i. a. u. m. a. l. i. q. . q. u. i. i. n. m. a. t. r. i. m. o.
n. i. o. r. e. q. u. i. t. u. r. o. s. e. n. s. u. s. m. a. x. i. m. e. l. i. b. :
r. o. e. p. p. e. t. u. e. o. b. l. i. g. a. c. i. o. i. s. q. u. i. b. i. c. o. n. t. r. a.
h. i. t. u. r. : e. x. t. r. a. d. e. s. p. o. n. . r. e. q. u. i. t. . N. o. n.
t. u. i. p. p. t. e. r. h. o. c. p. u. n. t. e. s. t. e. m. e. r. e. i. u. r. a. n. t.
m. a. t. r. i. m. o. n. i. a. f. i. l. i. o. z. . q. u. i. e. x. n. a. t. u. r. a.
i. p. s. i. u. s. c. o. n. t. r. a. d. i. c. i. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. i. s. t. a. c. o. d. i.
t. i. o. . s. i. l. i. b. e. r. i. o. s. e. s. e. r. i. n. t. . a. i. p. s. i. p. a. r. e.
t. e. s. o. b. l. i. g. a. n. t. a. d. i. n. d. u. c. e. n. d. u. e. o. s.
A. I. d. e. i. n. s. u. m. . c. . e. o. . t. i. . q. . v. i. j. . a. i. j. . B.

Impedimentū . x. i. .
d. e. i. m. p. e. d. i. m. e. n. t. o. o. r. d. i. n. i. s. . V. b. i. s. c. i.
e. n. d. u. q. u. i. d. e. t. i. c. i. i. n. m. i. n. o. r. i. b. ? o. r. d. i. n. i.
b. u. s. n. i. s. i. s. i. n. t. r. e. l. i. g. i. o. s. i. q. u. i. c. o. n. t. i. n. e.
t. i. a. m. p. h. i. t. e. n. t. u. r. . l. i. c. i. t. e. p. u. n. t. c. o. n. t. r. a. h. e.
r. e. : d. i. . x. x. x. i. j. . s. i. q. u. i. v. e. r. o. . a. c. . s. e. r. i. a. t. i. m. .
e. x. t. r. a. d. e. d. e. . c. o. m. . c. . v. i. j. . a. i. j. . S. i. v. e. r. o.
s. u. n. t. i. n. s. a. c. r. i. s. c. o. n. t. r. a. h. e. r. e. n. o. p. u. n. t. :
a. l. i. c. o. n. t. r. a. h. e. r. i. n. t. s. e. p. a. b. i. t. u. r. m. a. t. r. i. m. o.
n. i. u. d. i. . x. x. x. i. j. . s. i. q. u. i. s. e. o. z. a. . l. . l. e. c. t. o. r. e. s.
a. c. . e. r. u. l. e. s. c. a. t. : a. c. . p. l. a. c. u. i. t. : e. x. . q. u. i.
d. e. . v. e. l. v. o. . c. . v. . a. i. j. .

Utrū o. r. d. o. p. o. s. s. i. t. s. u. p. u. e. n. i.
i. n. m. a. t. r. i. m. o. n. i. o. . R. s. i. m. p. e. . C. o. n. i. u. g. a. t. u. s. s. i. o. r. d. i. n. e. t. c. o. n.
s. e. n. t. i. e. n. t. e. v. y. o. r. e. : s. u. s. c. i. p. i. t. o. r. d. i. n. e. t.
e. x. e. c. u. t. i. o. n. e. m. : a. s. i. c. i. p. s. a. c. u. e. o. s. i. e. s. t.
i. n. s. a. c. r. i. s. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. c. o. n. t. i. n. e. n. t. i. a. m. p. h. i.
t. e. r. i. . A. f. a. c. i. t. c. . s. e. r. i. a. t. i. m. . x. x. x. i. j. . d. i. . B.
S. i. v. e. r. o. n. e. s. c. i. e. n. t. e. a. u. t. n. o. o. s. e. n. t. i. e. n.
t. e. v. y. o. r. e. : r. e. c. i. p. i. t. q. u. i. d. e. c. a. r. a. d. e. r. e. m.
o. r. d. i. n. i. s. s. e. d. n. o. n. e. x. e. c. u. t. i. o. n. e. m. . A.
H. o. c. v. e. r. o. i. n. e. c. c. l. a. o. c. c. i. d. e. n. t. a. l. i. . s. e. c. u. s.
i. n. o. r. i. e. n. t. a. l. i. . v. t. i. n. s. u. m. . c. . t. i. . i. i. j. . t. i. .
x. x. j. . q. . i. j. . B. I. n. n. u. l. l. o. a. u. t. c. a. s. u. o. r. d. o.
C. i. i. j. .

sacer si sit post matrimonium: dirimit illud: sed dirimit solum postea contrarium: ut in extraua. ioh. xxiij. que incipit. antiq. **A.** Aduertens qd faciens se ordinari in sacris in scia: vel contradicente vxore: peccat mortaliter fm al. a in sum. co. li. v. ti. viij. q. lix. **Vbi etiam pz fm ray.** qd talis non potest exigere debitum sed reddere tenet: etiam si sit factus eps vel papa fm glo. eius a hug. nisi vxor possit induci ad continentiam: qd restitutus vxori non portabit coronam aut habitum monachalem cum scandalo vxoris si forte factus fuerit monachus de facto. **Conc. pr. a** addit qd confusa a habitum clericali tenet deferre: si sine scandalo vxoris esse potest: al. non. **Tho.** etiam dicit qd vxor non tenet ei debitum reddere. **Inno.** addit qd si talis p mortem vxoris contrahit: non tenet matrimonium. **Item ray.** qd si ordinationi mariti vxor consensit vel dum sciret non contradixit: sit ei duplex preiudiciu. **Vnu** qd oportebit eam de cetero continere. **Aliud** qd etiam mortuo viro non poterit alio contrahere. qd si contraxerit non tenebit. **Et hoc fm quosdam ppter votum** qd videtur solemnissasse ex psona viri. **Cui romi con. al.** licet alij dixerint qd ppter constitutiones ecclesie qd in hoc casu dirimit matrimonium. **Sed certe ista direptio non fit nisi ratione ordinis vel religionis ut in c. vno de voto li. vi.** **Addit etiam ray.** qd licet alij dixerint qd ista vxor p motu ad ordines sacros teneat ingredi religionem: ego tamen teneo cum ioh. lau. a

tanere. qd non tenet: sed sufficit si in seculo caste viuatur. qd etiam debet pmittere. **Tho.** etiam dicit qd non tenetur religionem intrare si sibi non timeat de periculo castitatis. **Item dicit al.** **Item hos.** Fallit hoc secundum ray. in vxore eius qui promouendus est in episcopum. qd non debet vir eligi nisi vxor intret religionem. ex de conuer. diu. coniugatus. a c. sane. **Co. inno.** Clericus autem orientalis ut coniugatus a probabilis de sine consensu vxoris promoueri non debet: ut hatur in dicta. q. lix. **Item eo. ti. q. lx. di** qd consulendus est papa ut p suspensionem sacri ordinis rumpat matrimonium ante carnalem copulam si autem ingressum religionis. si hoc videtur hodie declaratum qd non p prefatam decre. antique.

Impedimentum. xij
de impedimento litigacionis vii: qui quis alteri coniungi est alligatus. **Siquide** alligatus est vxori: eaviuente aliam accipere non potest. al. ab altero committit: ex. de spon. du. li. **A.** Et ibi pz qd hoc verum est etiam si primum matrimonium solum contra dictum sit p verba de presenti. a secundum etiam p copulam carnalem. **B.** Sed nec antiquo tpe potuit: nisi divina reuelatione a iustitiam. ut fuit in patriarchis: ex. de diuor. c. gaudeamus. **fi.** Potest tamen alter coniugum ante carnalem copulam altero immo ad religionem transire ut dictum est super impedimentum. i. xij. a tunc alter coniugum remanebit liber. **Potest** qd vir vxorem dimittere propter for-

micationem. s. quantum ad cohabitacionem a debitu coniugale: sed aliam ducere non potest. xxij. q. vii. c. vii. a. iij. Post mortem vero alterius coniugis altere nubere potest a iura. tps luctus mulier sine pena infamie: ex. de secundis nup. sup. illa. Q. si alter alligatus est alteri tunc sponsalia: vide q. sponsalia. f. viij.

Quid si viri credat virum mortuum a contrahit cum alio. R. fm ray. Si credit ex probabili causa: excusatur propter ignorantiam facti: a filij si quos susceperit iudicabunt legitimi. Si tamen post mortem primi dubitat: debet quidem reddere debitum: sed non exigere: extra de secundis nup. dñs. Sed si processu temporis credit eum probabiliter vivere: non potest debitum exigere: nec debet reddere periculo adulterij se exponendo. A. Immo quando dubitat oino debet reddere deo causa. dñs. etiam si dubium sit probabile: ex. de se. exco. inquisi. com. B. Si vero primus reuertatur: vel aliter sibi de eius vita ostenderit statim debet recedere a secundo a redire ad primum. quod si non fecerit adultera iudicabit. xxiiij. q. ii. c. i. p. bellica a c. cum in captivitate. a c. si virgo. Primus quod eam recipere tenetur. ut in dictis c. p. i. nisi forte illa postquam sciuit de vita primi promisit se cognosci a secundo. a sic adultera fuit. A. Idem in sum. o. li. iij. ti. xij. q. iij. a. iij. B.

Quid si contraxit cum aliquo putans viz suum vivere quod reuera mortuus est: nunquid est matrimonium. R. fm wil. Credo si

ne preiudicio matrimonium esse in hoc casu. A. non distincto utrum contrahentes credant hoc sibi licere nec ne fm eundem. ut in sum. o. eo. ti. q. vii. B. Quid intelligendum est: nisi constet quod coniunx credens impedimentum esse: non mendebar contrahere. Na si non est intentio: non est matrimonium: ex. de spons. tua

Quid si vir iuit in exercitum contra saracenos vel in regionem longinquam: a nescit utrum sit vivus vel mortuus quid faciet viri. R. fm ray. Contrahere non potest donec certitudine recipiat de morte viri: extra de spons. in pñtia. aut verisimiliter de morte presumat: ex. ut lite non constet. qui frequenter. A. s. p. receptione certum nuncij de eo cum in pñtia. a in sum. o. eo. ti. q. viij. vel p iuramentum eius sub quo militavit vel etiam a sociis quod mortem eius bene novuerunt fm ray. a in su. co. eo. ti. q. ix. vel p unum testem fama publica clamante fm hu. a gl. ray. vel fm hug. p solam famam publicam si ex alijs presumpcionibus videtur verisimile maritum esse mortuum. vel si diu multum stetit. vel si senex a egrotus recessit a hmoi: ut in su. o. eo. ti. q. x. ubi etiam dicitur fm hos. q. de facto contrahens ante certificationem mortis prioris viri: si tamen fama publica habetur quod mortuus sit: reddere potest debitum: dum tamen eam conscientia non remordeat si non exigit. Na tale matrimonium non dirimitur licet contra interdictionem ecclesie sit contrahitum. Facit ex. de secundis nup. c. dñs. B.

Impedimentū. xij

de publice honestatis iusticia qd sit. *Rñ. fm tñ. i. iij. di. xli. Est p pinq̄tas ex sponsalibz pueniēs rebur trahens ab ecclie institutione ppter honestatē eius. A. Idem in. fm. o. li. iij. ti. xij. q. 4. B.*

Quāliq̄ sponsalia inter se contrahunt: null⁹ de consanguinitate sponsi p̄t sponsam illam h̄ie iuxorem: nec aliq̄ de consanguinitate sponse p̄t sponsum illuz h̄ie in viz. ex. de despon. impu. c. tenebat. *f. vlt. ex. de spon. iuuenis. c. ad audientia. Et durat h̄c phibitio vsq̄ ad quartū gradū ipso rum consanguineoz: ex. de spon. ca. sponsa. c. de despon. impu. c. cōtinebat in fi. A. Idem i fm. con. eo. ti. q. ij. B.*

Quid si sponsalia de iure n̄ cōueniūt. *Rñ. Si spōsalia fuerunt pura a certa: etiā si fuerunt nulla rōe consanguinitatis: affinitatis: frigiditatis: religionis: aut alia quacūq̄ rōe oritur publice honestatis iusticia ad dirimenda seq̄ntia spōsalia vel matrimonia: nisi fuissent nulla rōne consensu: vtp̄ta. q̄ ambo vel vn⁹ erat infans ex. de spon. ex sponsalibz. c. se. li. vi. A. Istud c. se. est c. si infantes: de despo. impu. vbi etiā p̄t q̄ infans d̄ minor septennio: cui⁹ de sponsatio non inducit h̄c impedimentū vt dictū est nisi traductio secuta fuerit: etiā tpe infantie. tunc em̄ bene videt h̄c impedimentū inducere etiā ad diri*

mendū: vt in ca. iuuenis: ex t̄ de spon. B.

Quid si q̄s primo sponsalia cū aliq̄ contraxit a postmodū cū alia ipsi⁹ prime consanguinea idē fecit. *R. Delet cōtra h̄re matrimoniū cū prima. Nam sponsalia seq̄ntia nō impediūt p̄cedētia: ex t̄ de spō. ex sponsalibz.*

Quid si spōsalia cū li. vi. aliq̄ sint facta sub conditione a p̄cedēte cōdicōe vt cū alia illi⁹ consanguinea contrahit p̄ba de p̄nti. *R. Cū secunda remaneret q̄ ex sponsalibz cōditionalibz aut ex non h̄ntibus consensum a incertis nō orit publice honestatis iusticia: ex. de spō. ex spōsalibz li.*

Quid si duo infantes vi. vel vn⁹ maior septennio: alter minor spōsalia contraxerunt ipsi vel p̄ntes p̄ eis. *R. Si facti maiores septennio p̄ cohabitacōm mutua si u. alr vbo vel facto eoz li. qd̄o apparet q̄ in eadē voluntate perdurāt sponsalia dualescūt: alr nō. Nā ab incio nulla fuerit ex despo. consensu. a iō non inducūt publice honestatis iusticia: ex. de despon. impu. si infantes li. vi.*

Quid si putes a ipules l. duo ipules contrahūt m̄iomū. *R. Si nō erāt p̄mipub̄tati in q̄bo malicia nō suppleat etatē: nō fit m̄iomū. A. etiā p̄ aduētuz pub̄tatis n̄ p̄ carnis copulā subsequatā: vel aliquē modū aliū cōfēct⁹ eisdē cū eiusdē pleuerat̄ia voluntatis ad pub̄tatis tpe puenisse ostiterit euidenter i bi. c.*

si infantes. **B.** Sed tñ si erant maiores septennio: fuerūt sponsalia. et ex eis ē induta publice honestas iusticia: ex. de despon. impube. si infantes. li. vi.

A. ex sponsalibz q̄ p̄ntes p̄ filiis p̄uteribz vel ip̄uteribz otrahunt filij obligent. **R.** Si expresse vel tacite oserunt ut si p̄ntes fuerunt: nec otradixerūt obligant. et in eis orit̄ publice honestatis iusticia. Item dicendū si absētes fuerūt et post q̄ sciuerunt ratificauerūt tacite vel exp̄sse: al̄s ex sponsalibz factis a p̄ntibz filij nō obligant: nec orit̄ publice honestatis iusticia: ex. de despon. impu. si infantes li. vi. de spō. habes plura f̄ sponsalia

Impedimentū. xii

ij. de affinitate q̄d sit dictū est s̄. affinitas. Et otrahit affinitas eē p̄ fornicariā copulā. xxxv. q. iij. nec eā. ex. de eo q̄ cog. osan. vx. siue discretionē et c. tue.

Qui sūt affines: et in q̄ gradibus. **R.** q̄uis adenus multa fuissent gñā et ḡdus affinitatis: hodie solū ē tale gen⁹ q̄ os cōsanguinei vxoris mee sunt in affines: et in eodē gradu in q̄ sūt osanguinei vxoris. Si r̄ oēs osanguinei mei sunt affines vxoris mee: et in eodē gradu i q̄ sūt osanguinei ip̄i mei. **A.** vbi grā. Soror vxoris mee ē ip̄i vxori in pri⁹ gradu cōsanguinitatis: et in erit in p̄mo gradu affinitatis. Filia sororis in scdō ḡdu cōsanguinitatis vxori: et in in scdō affi

nitatis. **I.** de utrimq̄ in celis agendū ē successoribz. xxxv. q. v. porro.

B. Et q̄d dicit̄ de vxore idē intelligas de q̄cunq̄ alia m̄lere carnalit̄ cognita ut in. i. q̄ dictū ē. **S.** osanguinei mei nullo mō sunt affines osanguinei vxoris mee: nec int̄ eos m̄rimoniū phitef: ex. de osā. et aff. q̄ sup

Quid si morit̄ p̄sona his mediante q̄ cōiūct̄ affinitas vtp̄uta morit̄ inait̄ vel vxor siue ocubina vel ocubito. **R.** Nihilomin⁹ remanet affinitas q̄ erat ad osanguineos ei⁹: nec p̄t esse m̄rimoniū it̄ eos xxxv. q. x. f̄mitas

A. **I.** de in sū. o. li. iij. ti. xv. q. iij. **B.**

Quid si q̄s polluit aliquā extraordinarie et c̄nālia. **R.** Quis talis pollutio criminosa sit et dānabilis: non tñ ex hoc otrahit affinitas. Vñ non impediunt̄ osanguinei viri accipere illam in vxorem: nec cōsanguineę mulieris accipere illum in vir. **xxv. q. iij. extraordinaria** **A.** nisi cū hac pollutione cōcurrant sponsalia. tūc enim impeditur matrimonium p̄pter iusticiā publice honestatis. de qua dictum est in ca. precedenti: ut extra de eo qui cogno. con. c. fraternitati. **B.** Et idē dicendum si vir intrauit claustrum puoris: sed non peruenit ad cōsummationē operis. q̄ talis pollutio nō facit sanguinis cōmixtionē. neq̄ carnis vnitatē. **S.** si vir peruenit ad emissionē seminis etiamsi mulier non emittat. Dicendū: videtur s̄m hostien. q̄ affinitas contrahitur. Sufficit enim q̄ p̄ hunc

modum facta sit admixtio de qua
tho. a al. dicunt q̄ requirit. **A.** di
ci. tho. a al. a etiā in no. videntur
dicere q̄ ad affinitatē otrahendā
requirat admixtio seminu a nō suf
ficiat q̄ alter tm̄ emittat. **S.** glo.
ray. sentit cū hō. vt in sum. d. eo.
ti. q. v. B.

Pone q̄ mortua vxore viē
vult accipere in vxore
rem illam q̄ quondā fuit vxor ali
cui⁹ de osanguinitate prime vxoris
nunquid pōt. **R.** Dicendū q̄ licet
nullā seiam de osanguinitate pri
me vxoris possit accipere q̄ est ibi
affinitas tm̄ seiam vxorem olim a
licui⁹ de ipsa osanguinitate bñ
pōt accipere. Et idem dicendum si po
nat similis casus ex pte vxoris. nā
mortuo viro licet nō possit accipe
re aliquem viū de osanguinitate
primi viri: tm̄ viū olim maritum a
lic⁹ femine de ipsa osanguinitate
bene pōt accipere. Nam in tali casu
non p̄prie est affinitas nisi in scō
genere affinitatis qd̄ olim impo
nebat impedire: hodie non: ex eo
non debet. Ad cui⁹ intelligentiā
sciendū q̄ quācūq̄ affinis meus
otrahit matrimoniu cui⁹ illa pso
na quā accepit dī quidē mihi affi
nis: sed in secundo gñe. Et si hēc p
sona cōtrahat postea aliud ma
trimoniū: illa psona quā accepit dī
mihi affinis in tercio gñe. **A.** De
istis generib⁹ affinitatis dicit eti
am glo. dā. c. non dī. ex. de osan.
a affi. B.

Quid si cognoscit q̄s osā
guineā alie⁹ in quā

to gradu vel supra. **R.** fm ray. et
goff. Non otrahit affinitas. nec
impedit matrimoniu. asi erat cō
sanguineā vxoris sue in dicto gra
du: nō pōt vir ius exigendi debi
tum suum.

Impedimentū. xv.
de impotentia coeli di quid sit. **R.**
fm ray. Est vitū aie vel corpis vel
vtriusq̄ quo q̄s impeditur alteri
carnaliter cōmisceri. **A.** Quasi idē
dicit ho. si. f. q̄ est defectus nālis
seu accidentalis quo quācūq̄ vt i
sum. d. li. iiii. ti. xvi. q. v. B.

Quot sunt spēs impotētie.
R. fm ray. Sunt p̄
cipaliter due. Nā vna est natural
vt impotētia pueri vel frigiditas
senis seu etiā frigiditas cōplexio
nis. aut artatio mulieris. Alia nō
nālis sed accidentalis vt castracō
fili et maleficiū. **A.** Idē in sum. d.
eo. ti. q. ij. B.

Vtrū nālis impōtē impedi
at matrimoniu. **R.** Il
la q̄ ē in puero vel puella impedit
ad tps q̄ q̄dū mē nō pōt cōmisceri
xxx. q. ij. c. v. ex. eo. q̄ sedē. De hac
vide f. matrimoniu. ij. f. i. S; illa nā
lis impotētia q̄ est in frigido si ē p
petua impedit matrimoniu otrahen
dū a dirimēt otradū xxiiij. q. v. c.
a. ij. ex. eo. laudabile. Illa tm̄ q̄ ē
in senē non impedit. Cō nup. l. fā
rim⁹. xxv. q. v. nuptiarū bonū in
p̄ncipio. Nā senes asi nāli calore
destituant: ope tm̄ medicorū pote
rit aliqliter subueniri eis. **A.** Idē di
cit glo. i. dā. c. nuptiarū subuigēs

q̄ nemo est adeo se nex: quin cale
re possit nā vel artificio: q̄d non ē
in frigidū vel puero. Et ex dco istū
glo. p̄ q̄ si senex nullo mō possit
calere idē iudicandū esset de illo
q̄d de frigidū. s. q̄ non p̄t otrahē
Et satis facit dictū c. q̄ sedē. B

Quid si vir non est oio fri
gidus: sed vel mēbz
non erigit: seu diuersimode inep
tum ē ita q̄ non p̄t vxori om̄isci
vel statim spargit semen extra: a
h̄mōi. Re. fm hosti. Si p̄t iuuari
medicinis planū est: al̄s ex p̄ctā
dum erit triennū. a postea forsā
separari poterit: sicut p̄t nāliter fri
gidus. tutius tū esset cōsulendū pa
pa. A. Ego puto q̄ non sit nec cōsu
lere papā. q̄ siue ex frigiditate.
siue ex cā quacūq̄: oster psonā
impotentē ad reddendū debitum
reputat inep̄ta ad otrahendū
matrimoniu: vt m. c. q̄ sedē. ex. de
frig. a malef. a vtz eo. ti. c. lauda
bile: expectatio triennij fienda ē.
nisi p̄ prius possit de impedimēto
ostare. B

Quid si mulier dicit vir
impotentē ppter de
fectū membri. Re. fm host. virz eē
inspiciendū p̄ honestos h̄iēs: sic
de muliere arta dicit̄. xi. Si v̄o
allegat excessum mēbrī: dicit ibi
hos. q̄ papa cōsulendū esset. A. Vi
dēt hoc casu dicendū idē q̄d de
arta que p̄t otrahere cū vno a nō
cum alio. vt infra. Pone q̄ est
arta. B.

Bz quid si q̄s non p̄t copu
lari cū virgine sed cū

corrupta. Re. fm tho. m. iiii. d. xxx
iii. P̄t medicinaliter cū aliquo
instrumēto claustra pudoris fra
gi. Nec esset hoc cōtra naturam. q̄
non fieret ad delectationē: sed ad
medicinā.

Quid si quis mouetur ab
pulchrā a non ad
turpe. Re. fm tho. vbi sup. Om̄i
abhōmatio mulieris non est cā
nālis sed accidētalis. a idē idē iu
diciū est q̄d de malef. cō. de quo f.
Antepen. a sequētibz

Quid si vir sciat se frigid
a inep̄tū a tū scien
ter otrahit cū aliq̄. Re. fm ray. Si
m̄r vult cohabitare: non p̄t vir ab
ea recedere: ar. ex. de co. q̄ bu. i. ma
tri. quā pol. c. v. a ex. eo. cōsultatio
Et quas tanq̄ vxores habere non
possunt: habeant vt sorores: vt in
c. cōsultationi m. fi. Et idē dicen
dum si mulier sciens se artam: cō
trahit cum aliquo. q̄ si vir coha
bitare velit: nō poterit illa discede
re. A. Idē in sum. d. eo. ti. q̄. xxv.
Et hec intelligenda sunt fm ea q̄
statim dicent̄ in. se. B

Quid si vir scienter cōtra
xit cum arta. Re. fm
inno. Tenet cum ea stare vt frat
a soror. Si tū contrahat cū alia:
tenet matrimonium q̄uis m̄hilo
minus primam vt sororem tenē
alere tenetur. Et eodē mō si qua
mulier scienter otrahat cū frigi
dū vel impotentē: d̄ ei cohabitare vt
soror. Et s̄lt̄ dicendū si frigidus et
arta scienter otraxerint. A. Con
trap. vtz in sum. d. eo. ti. q̄. xxvi. S̄

hosti. ait qd nullū ius dīcat vt ali
quīs opellat talem retinere. Sed
qd si oīentiunt sūt omorari: hoc fa
cere pūt qdū eis placebit. Ite
dicit glo. m. c. laudabile: ex. eo. a
ibi eam seqtur dñs an. de bu. Et si
sic oīmanentes ambo vel alter iho
nesteviuant: volentes sic luxuriā
suā palliare: epus debet occurrere
fm hos. vtz in dicta q. xxi. vbi ec
fm ray. dī qd posset vnus petere se
pationē si alter eoz viuerz incōti
nenter vel als inueste. vel si vn⁹
male tractat aliū a nollet se corri
gere. B.

Ptrū artatio mulieris sit
sp impedimentū cō
tracti mēimonij. Re fm raym. Si
absqz periculo pē subueniri bene
ficio medicine: vel p futurū vsū vi
ri pporionati. A. De vsu hmoi vi
ri tenendū est vt dīcitur. B. non
impedit cōtrahere mēimonij ex. de
frigi. a ma. ex lris. Si vero nō pōt
aliquo mō sine graui dāno a peri
culo subueniri: certe sepabitur a
poterit se copulare alteri: cui forsi
tan apta foret. vel cui⁹ respedu sū
ueniri possit. qd si p vsū secūdi
facta sit idonea primo: red deē p ri
mo: etiā si primus cū alia cōtraxit
quā in hoc casu dimittere dīz a ad
primā redire: nī ipsa prima ab re
ligionē transeat. a sic solemni vo
to se astrinxit ad cōtinentiā. tunc
em remanebit cū secūda cum q
cōtraxerat post factū diuorciū. Ite
non tenet redire ad primā si ipsa
als fuerit fornicata. ita qd p illaz
fornicationez velit eam dimittere

quo ad thoz. Si vero ista simplex
voti de cōtinentia fecit a nihilomi
nus postea nup sit pblice scdō: nō
pōt repellī a primo: pteretū forni
cationis qd si fornicata fuerit cū illo
scdō qdū de primo mrimoio du
biū erat si amodo non dīz cū illo se
cundo remanē. Hec oīa ex. eo. fra
ternitatis. A. Ista intelligēda sūt
fm ea q dicuntur. J. Quid fiet B

Quō cōstabit qd illa que
fuit sepata a primo
ppter artitudinē sit facta pdonea
ei p vsū cū scdō. Re fm vii. Per
iuramentū mronaz a quibus in
spiciet ipsa vel forsitā vterqz. A.
Item in sū. 2. eo. ti. q. iij. B.

Quid fiet si reddita pmo:
cognosca nō possit.
Re fm hos. Remanebit p triennij
cū ipso qd presumat maleficiat⁹
a si interim eā cognoscere pōt: cū
illo erit: al lapso termino restitui
et scdō sine spe qd iterū reddat pri⁹
A. Ite dicit glo. sup bīdū c. frater
nitatis. li. 3. glo. ray. dixerit qd ista
restitutio faciendā ē scdō a tercio
a vsqz ad infinitū. a fm gōf. cōde
randū ē an cognoscibilis fuerit p
mo sicut scdō. puta qd hoies erant
eiusdē stature a cōdiciōis a sic resti
tuet. Sed si nō fuerit cognoscibil⁹
ppter disparitatē cōdiciōis: non re
stituet. Et ad hoc videt sonare lra
bīdū c. fraternitatis: vt a notatur
in sūm. 2. eo. ti. q. v. Vnde si a pri
mo nullo modo poterat cognosci
sine corporali periculo: non fuit in
ter eos matrimonium scdm glo.
ray. viij. Jo. tancre. a hug. argu.

a otario sensu in dicto c. fraterni
tatis ex verbo ibi posito absqz co
pali periculo. a ar. in c. ex lris eo.
ti. fm vnā expōitōz. Ideo in hoc
casu si p sequentem vsū secundū vi
ri reddat pdonea primo: nō ppter
hoc restituet ei: sed remanebit cū
sēd. vt in sū. 3. eo. ti. q. vi. B

Nunqđ pōt otari mat
rimoniu cum illa q est ar
ta: si p incisionē pōt fieri apta. **R**
fm wil. Dicit hugli. q non credit
mā facta incisione. Qz si ante inci
sionē ducat eam: tunc si facta inci
sione adhuc duret prim⁹ osēsus:
sufficit ad matrimoniu. A. Idē in
sū. 3. eo. ti. q. vii. a viii. liz hug.
dixerit q sit opus nouo osēsus vt
ibi pt. Et ista faciunt otari id qd
hētur supra impedimentū. iij. p. iij.
a p hīs q ibidē dicunt in additio
ne. B. Si vero non duret. vel nō de
nouo osēntiat in eā. aut nō carna
liter cognoscat eā: pōt ab ea rece
dere a alia supducere. Qz si nolit
pati incisionē: non ē cogenda ma
rimē cū timeat periculū. A. Idē in
sū. 3. eo. ti. q. x. B.

Pone q est artavm a ap
ta alteri: nunqđ pōt
otari. **R** fm wil. Contrahere
pōt cū illo cui pōt sine periculo omis
ceri: cū alio non tenet matrimo
niū. A. Idē in sū. 3. eo. ti. q. ix.
Idē etiā si mulier esset inepta ad
reddendū debitū ppter latitudinē.
fm hos. a in sū. 3. eo. ti. q. xi. B

Circa impotentia coeundi
qū est ppter impedi
mentum accūtale: puta p castra

tionē: querit an tales contrahere
possint. **R** Indubitanter tales qz
oīmo inepti sunt ad reddendū de
bitum: otari non pōt. a si con
traxerint: diuidendi sunt: qm nul
lū est mēimoniū. ex eo. qz sēd.

De impotentia coeundi q ē
p maleficiū. **R** fm hos.
a tho. in iij. di. xxxiij. sic tenendū
q si maleficiū supueniat matmo
nio ante carnalem copulam tunc
si maleficiū est ppetuum impedit
a dirimit matrimoniu: ita qz cele
brato diuorcio vir alia pōt rit du
cere. Si r a mulier cū alio pōt rit
otari. xxxiij. q. a si per sortarias.
Ita tñ q si mulier ipsa pcura
uerit maleficiū: non pōt ptere di
uortiū. qz sua culpa ad hoc deueit
l. di. si euangelica. a nota in dicto
c. si p sortarias. A. fm glo. B. Si
vero maleficiū est tpale: nō impe
dit nec dirimit matrimoniu. Et a
principio quidē maleficiū qdū
let presumit tpale: sed postqz oī
ges p trienniu sūl cohabitauerunt.
dantes operā carnali copule: si ab
huc durat impedimentū: presūit
maleficiū ēē ppetuū. vt ex eo. lau
dabile a c. vi. A. Idē dicit etiā ali
dō. vt in sū. 3. eo. ti. q. xiiij. a x
iiij. B. Sed qliter intelligēda sit co
habitatio triēni: hētur supra diuor
cium. p. vi.

Quid si p trienniu diuor
cio celebrato redeat
pōt se cognoscendi. **R** Varie de
hoc sūt opiones Tenendū tñ ē f3
qz videt sēire tho. in iij. di. xxxiij
vi3 q si maleficiū fuerit vniūsalē

respectu cuiuslibet persone: tunc si alteri nupserit: ostenditur malefici-
um non fuisse perpetuum: unde dicitur
redire ad primum. Si autem malefici-
um fuerit particulare respectu specialis
personae tunc cum utriusque detur licen-
tia contrahendi cum alio: non potest ad
primum matrimonium redire: cum
primum matrimonium nullum sit a se-
cundo. **A.** Sed certe non video quomodo
aliquo modo possit sciri quod impedi-
mentum fuerit universale respectu
cuiuslibet persone. quod cum qualibet
habet experiri per triennium ut in c. fi.
ex eo. quod est impossibile. Unde ut
in sum. c. eo. ti. q. xv. **Al.** dicit sim-
pliciter quod etiam si potestas cognoscendi
redeat: non restituitur. **xxiiij. q. i. si p.**
fortarias in fi. ut ibi patet. Hoc in-
telligendum quod deuentum est ad se-
cundum matrimonium. Ibi etiam dicitur quod
si forte sanari non potuerit: sepa-
rari debent. Sed postquam alias nupti-
as expetierint: in carne illis uiue-
tibus quibus iuncte fuerint prioribus
quos reliquant: etiam si possibi-
litas concubendi eis reddita fuerit:
reconciliari nequebunt. **B.**

Utrum maleficium per aliud
maleficium sit tollen-
dum. **R.** **fm th.** ubi supra. Si male-
fici-um non potest remoueri nisi per aliud:
illicitum ut per demonis auxilium vel
hominis: etiam si sciret sic posse reuo-
cari: nihilominus impedimentum per-
petuum iudicatur. quod remedium non
est licitum. **Idem per. al. et host.** Et
addit **hos.** quod licet aliquod remedium vi-
deatur vana tolerari: potest tamen retinere
re vanam. Non autem dicit de illi

cit. **A.** Sed certe omnia vana reme-
dia non necessaria sunt illicita et pueri-
osa. **xxvi. q. ii. illud. B.** Qualiter autem
et quando sit faciendum diuorci-um propter
impotem eundem vide supra diuor-
cium quasi per totum.

Impedimentum. xvi
de matrimonio tractato contra interdictum
ecclesie. Circa quod sciendum quod illi inter-
dicti quos matrimonium interdicunt: non de-
bent contrahere. si tamen contraherent non
sunt sepandi nisi ad tempus ut agant
pernam. quod mandatum ecclesie con-
ferunt. ex de matrimonio contra-
tra interdictum ecclesie per totum.

Interdicta etiam sunt ma-
trimonia dades-
tina. et dunt premiti banna: ut di-
ctum est supra impedimentum. **q. i.**
vii. Item de talibus matrimoniis
habetur infra legitimum. **q. i.** et supra
debitum. **q. i.** et **matrimonium. iiij.**
et finali.

Impedimentum. x
vii. de impedimento feriarum. Ubi
sciendum quod tempore feriarum secundum ray.
potest contrahi sponsalia et etiam matri-
monium quod sit solo consensu: sed
traditio uxoris et omnis nuptiarum ce-
lebritas prohibetur. extra de matri-
monio. contra. contra interdictum ecclesie per
totum. **xxiiij. q. iij.** Non oportet autem tri-
bus causis sequentibus. **A.** Nostri ta-
men in sua summa: ut et notatur
in sum. con. li. iij. ti. **xxvii. q. i.** dicit
se putare quod etiam prohibetur con-
sensus. quod his diebus non inter-
ponit ecclesia auctoritatem suam

Sed in c. capellanus ex. de fer. hoc
non affirmat: huius opinionem quod
eundem recitat. Forse potest dici quod sunt
plurima sponsalia etiam de presenti non p
hibentur: ut dicit Ray. cum quo con.
glo. in dco c. capellanus nisi forte si
erent cum magnis solemnitatibus con
uiuioz vel filium: a quibus his tpi
bus oportet cessare quod specialiter deputata
sunt ad premissam a dei honore: xxxij.
q. iij. non oportet. Et hoc casu potest intel
ligi dictum hoc. B. Cuius prohibitionis
rationem assignat thom. in. iij. d. xxxij.
dicit sic. Quia noue sponse traduci
tur: animus coniugii: magis ex ipsa
novitate ad curam carnalium occu
patur. a ideo in nuptiis consuevit si
gna multa leticie dissolute ostendi:
et propter hoc illis temporibus in quibus
homines precipue debent se ad spiritualia
elevare prohibetur est nuptias cele
brari. Hoc autem est ab aduentu usque
ad epiphaniam propter coniunctionem quam faciunt
antiqui canones fieri in novitate vi
ter solet. A. de con. di. ij. q. i. si non fre
quentius a c. seculares. B. a a. l. ij.
usque ad octavam pasche propter con
iunctionem paschalem. a a tribus diebus
ante ascensionem usque ad octavam
pentecostes propter preparationem ad
coniunctionem illo tempore sumendam. Et de
primis duobus temporibus habetur xxxij.
q. iij. non oportet. a tribus ca. se. De viti
mo ex. de fer. capellanus. ubi etiam
videtur dici quod contrarium faciens mor
liter peccat. A. Item in sum. dicta
q. 2. B. Sed tunc thom. videtur in illis
diebus nunquam est prohibitum debitu
exigere quod non est tanta distractio ani
moz in redditione vel petitione debiti

sicut in celebratione nuptiarum. A.
Potest dici quod etiam si non sit prohibitum
ex precepto: est tamen de consilio dilige
ter amplectendo: cum predestinata tempora
ad premissam deuotionem deputentur.
ut per ambrosium in sermone de adue
ntu: ubi de his loquens dicit. Non so
lum ab omni immundicia: sed et ab
uxoribus propriis studioissime conti
neat. quod a pontifice xxxij. q. iij. fra
tres B. Bene tamen prohibetur exactio
debiti in diebus solemnibus a ieiun
ariis ut dicitur de debitu coniugali. l. vij.

Sed nunquam in predictis di
ebus induitur octava
epiphaniæ. R. Non. quia non inuenitur p
hibitum. Nam si canon hoc voluisset:
certe expressisset: sicut expresse
fit de octavis pasche. xxxij. q. iij.
non oportet. Sed nec thom. nec magister se
tentiarum de ipsis octavis aliquam
faciunt mentionem licet aliqui minime
tene dixerint contrarium. A. Dicitur
istoz potest saluari in locis in quibus
est de consuetudine. Nam in contrahen
do matrimonio seruanda est con
suetudo honesta. ex. de consang. a
aff. q. dilectio. B. Si tamen non indu
bitur infra predictorum tempus illa dominica
quod est pentecostes. quia ipsum festum non habet
die octauum. Unde in ipsa potest nu
ptie celebrari ex. de fer. c. capellanus
in fi. A. Hoc fuit dictum glo. Ray. ut
per in sum. co. eo. ti. q. ij. Sed in di
cto c. capellanus hoc non dare pro
bat. Unde a hosti. ibidem dicit con
trarium. scilicet quod nuptie non possunt fieri
in illa dominica post pentecostes. scilicet quando agi
tur festum trinitatis. scilicet in crastino
sic. B.

Impubes dicitur

coiter puer infra .xiiij. annū o ple
tum. puella infra .xiiij. ex. de despo.
impute. ex lris. His enī animis tñs
a dñs dicunt annū discretionis ex.
de regu. cū te. A. potit incipit. cū si
mus. a. c. cum viz. Et annū discre
tionis dicunt a septennio supra:
quo ad confessionem: vt p glo. m
c. ois extra de pe. a re. cū dñta glo
m c. de delict. pu. B. a c. significatū
a extñe dicunt puberes. Pōt etiā
dici pubes qui vel que ex hitu cor
pis pulertate oñt a generare scu
oape pōt. ex. de despon. impu. pu
beres. An impubes possit ostrate
re matrimoniū: vide infra. matri
monium. ij. f. i. Et an sponsalia: vi
de j. sponsalia f. iij.

Incantatio. Requi

re j. so: rilegiū. ij. f. v. a vi.

Incendarius

dñ fm rap. a vil. q incen
dit a uxoritate pñia ciuitatem vel
villam. mansionem vel segetem.
a similia aliena malo studio: vt
p odio vel vindicta. xiiij. q. vltia
pessima. xij. q. ij. cū deuotissimā
Secus si faceret iussu eius qui ha
bet potestatem indicendi bellū qd
est iustum. Item incendiari⁹ est
qui incendi facit predicta aut oñ
tium vel auxiliū impendit. A. Se
cus esset si quis de mū pñiam vel
segetē incendere. qz licet peccaret
re sua abutendo: nō tñ tenetur pe
na incendiarij: nisi dolo malo h⁹

faceret. s. vt p incendium rei sue a
liena incenderent fm glo. rap. a
vl. vt in sum. c. li. ij. ti. v. q. ix. B.
Et dicitur malo studio. qz si quis
casu vel negligentia hoc faciat nō
iudicatur vt incendiari⁹. A. Doc
verum quantum ad penam: sed
quo ad interesse damificati tene
tenetur ex negligentia: vt m c. fi.
extra de iniurijs. Tenetur etiam
quo ad penā si tam lata culpa fu
it: vt luxurie aut dolo sit primave
in. l. penul. ff. de incen. B. Con. hos.
a goff.

Que pena incendiarij. R.
Secm leges ē vt ipse
igne cremet. aut capite pumetur:
ff. de incen. rui. a nau. l. qui edes. a
l. penul. a. vl. ff. de penis. l. capita
lium. f. incendiarij. ff. ab. l. cor. de
ficca. l. si qd dolo. A. Crematur p
prie q incen dia fecerint intra op
pidum: vt in dicto f. incendiarij
Qui vero casā aut villam: leui⁹ pu
niunt: vt ibi. Et ita intelligit qd
hētur in dicta. l. qui edes: vbi dñ.
Qui edes acervi⁹ re frumenti iux
ta domū positum obusserit vmd⁹
verteratus: igni necari iubet. Et
q appellacōe ediū omnes species
edificij continentur. Sed in dignita
te positi capite pumunt vt in deā
l. s. vbi dñ. Qui data opera in ciui
tate incendiū fecerint: si humilio
ri loco sint: testijs subijci solent.
si in aliquo gradu exites id fec
erint: capite pumunt: aut certe in
insulam deportantur. B. Secm ca
nonēs vero est pena multiplex.
Nam incendiarius ecclesiarū: vel

locoꝝ religiosoꝝ vel cimiterij vel
spacijs privilegiati in circuitu eccē
est excoicatus ipso iure: qui etiā
postq̃ fuerit denunciatus non pōt
absolui nisi a papa vt diduz est
supra absolutio primo. §. iij. Et
supra excoicatio. iiij. Que at̃ sint
loca privilegiata: hēs supra emu
nitas cōfugientū. §. iij. Incendia
rñ vero alioꝝ locoꝝ cu mandanti
bus. cōsulentib⁹ a fauentib⁹: sunt
excoicandi xxiij. q. viij. si q̃s mem
broꝝ a c. pessimā. a isti etiā post
q̃ fuerint denunciati: nō nisi a pa
pa pñt absolui. vt dī supra abso
lutio. §. iij. Tales etiā incendia
rñ in quibusdam locis ipso facto
hñtur pro excoicatis ex cōsuetudi
ne: licet reuera absq̃ cōstitutione
aut sententia non inferat̃ excoica
tio. A. De hoc dicit supra excoica
tio. §. vi. in addicōe. B.

Recertorū restitū
tio siue dispensatio: vide §. restitū
tio. vi. p. totum

Recert⁹ quid sit. et
q̃ grane habes sup̃ fornicatio. §.
v. a. §. luxuria. §. i.

Indulgentia. quis
possit cedere indulgētiās. R. fm
tho. in. iij. di. xx. Solus papa: q̃
iple solus plenariam h̃z ptātem
put vult pōt indulgētiās facere
causa tñ existēte legitima. Archi
episcopus quoq̃ licet nō sit iudex
ordinari⁹ oim de sua puincia: vt
supra archiep̃s. §. iij. pōt tñ nō so

lum in sua dyocesi: sed etiā in to
ta sua puincia indulgētiās cē
dere dum mō non excedat statutū
generalis cōcilij extra de pei. a re.
modo. Item hoc pñt ep̃i in sua di
ocesi: nec p pām tollitur eis talis
ptās. q̃ est potestas iuris dōnis
A. nisi esset pām ex quo ligaret̃
aliqua censura ec cāsticā. q̃ tunc
non pōt absolvere nec ligare: vt s̃
absolutio. §. i. ver. ij. B. Sacerdo
tes vero prochiales aut decani ñ
pñt: nisi sibi ex cōessione ab ep̃is
facta. A. Similiter nec etiā alij p
lati inferiores ep̃is vt abbates et
hmōi: vt ex. de excels. prela. accide
tibus: q̃ eis dispensatio cōs thē
sauri cōmissa non est. tñ possunt
cedere p̃ticipationē bonoꝝ cōgre
gationis sibi cōmis̃e. Nā hec par
ticipatio fit p mutuā caritatē: sed
indulgentia requirit autoritatē fm
pe. vt in sum. cō. li. iij. ti. xxiij. q.
dx. xiiij. qui etiā dicit q̃ cōfirma
tus etiā anteq̃ sit sacerdos pōt in
dulgētiās facere a etiā legati nō
sacerdotes: vt extra de pei. a re. q̃
aut. q̃ hec ptās magis cōpetit ex
iuris dictione q̃ ex ordine. Hosti.
vero dicit q̃ electus cōfirmat⁹ an
te ep̃alem cōsecrationem tutius fa
ceret si a talib⁹ abstineret: maxie
si non sit sacerdos: vt in ea. q. B.
Est aut p cōcilium limitata quāti
tas p hunc modum. Qñ dedicat̃
ecclesia: non debet nec p̃t indulgē
tia extendi vltra annum. siue ab
vno siue a plurib⁹ ep̃is dedicetur
In anniuersario vero dedicacōis:
aut etiā ex quacūq̃ alia cā: nō
h. d. ij.

pt dari indulgentia: nisi .xl. dies
extra de peni. a re. cum ex eo in fi.
a hoc siue cedat ab vno epō siue
a multis. qz nunq̄ excedit predi
ctā taxationē: ex. de peni. indulgē
tie. li. vi. A. Ibi dī. Indulgentie q̄
ab vno vel plurib⁹ epīs in ecclīaz
dedicationib⁹ vel alijs q̄buscunq̄
casib⁹ cedunt vires nō obtinēt si
statutū excederint celi gñal. B.

Bzunq̄ d indulgentie va
lent alijs q̄ subditis eo
rum q̄ eas faciunt. Re. Valent il
lis quib⁹ pprijs epī concesserunt vt p
sint. ex. de pe. q̄ aut. A. Et nō soluz
epī: sed etiā pprijs sacerdotes infel
ices hoc pnt cedere fm quosdā.
qz tunc non ipsi dant eis indulgē
tiam: sed cedunt vt remissiones
ab epīs facte eis p̄sint: vt sic ab
soluōe peccatis p̄ diuersos mo
dos pūdeant liberandi a peccis et
a penis qd̄ est officij sacerdotalis
Et cū hoc con. hō. a wil. duran. dī
cens q̄ cū offitēs h⁹ mltā p̄ctā mōē
lia p̄ quib⁹ forte tota vita hōis q̄
tum ad septennez p̄mā nō suffi
ceret: tunc sacerdos hoc expōat pe
nitenti: a abbat Vñ in iungo tibi
q̄ q̄dū viues: dicas toties in die
p̄i noster vel simile. qz p̄mē arbi
trarie sunt. Debet etiā dicere. Con
cedo tibi q̄ p̄sint tibi omēs remis
siones a quocunq̄ fient. al. si nō
p̄descent: dicto c. q̄ aut. vt in fū.
o. eo. ti. q̄. dxxix. B. Qñ aut̄ extra
neuseps dat indulgentiā in vno
loco: indulgentia eius v⁹ tm̄ sibi
tis suis vt hō. dicit. A. a alijs qui
bus cessum ēvt statū patuit. B.

Utrū indulgentie facie
re sint p̄ subsidio tpali
Re. scdm̄ tho. a pe. in. iij. dist. xx.
Pro tpalibus non sunt spūalia
sanda. ideo indulgentie dāde
sunt principaliter p̄ utilitate spū
ali a non p̄ subsidio temporalī
Item in sum. con. eo. titu. questi.
dxxxv. B.

An indulgentie in foro diu
ino aliquid valeant qn
tum. Re. fm̄ pe. vbi supra. In ecclā
est thesaurus meritorū tam ip̄s⁹
ecclē q̄ xpī: cuius thesauri prela
tus h⁹ clauēs a dispensare p̄t: et
sic indulgentia v⁹. Quatuor tm̄ re
quiruntur ad hoc vt valeāt: duo
ex pte dantis. s. auctoritas a cā ra
tionabilis. Alia duo ex pte susci
pientis. s. q̄ sit in statu merendi:
qvt faciat illud p̄ quo indulgen
tia datur. Con. tho. a al. A. Item
sum. o. eo. ti. q̄. dxxxvbi etiā dī q̄
causa rōnabilis est vtilitas ecclē.
qz thesauri ecclē p̄ eius necessi
tibus dispensandi sunt. B. Va
lēt ḡ indulgentie q̄ntū sonāt v⁹
xl. dies indulgentie valēt tm̄ q̄ntū
xl. dies p̄mē. fm̄ taxationem fa
ctam siue a iure siue a sacerdote.
siue a iusticia diuina. Dies enim
isti siue anni nō sunt anni celi nec
purgatorij: sed mundi. a sicut in
mundo. xl. dies penitentie plus va
lent vñ p̄ficiēti cum maiori fer
uore q̄ valeant alteri: ita xl. dies
in indulgentie plus valent illi qui
cū maiori caritate seu rei dāt qn̄
titate accedit. Satis con. thomas
a ray. Et addit tho. q̄ q̄viciat

est ecclesie. a eadē sacerdotē a de
fici ita consequuntur indulgentiā sic
remoti. *A. Idem in sum. 2. eo. ti. q. dxxxvi. B.*

Quid autē p̄ma alie est. vñ
annoz a ipse succē
sue dat. vñ. numos ecclē alicui q̄
h̄ indulgentiā vñ annū: nunq̄d
litteratus ē. *R. fm tho. m. iij. Non est du
biū q̄ litteratus ē quo ad eccliam
militantē. ex. de pe. a re. cū ex eo. q̄
adhuc prelatus tñ si indiscrete fa
cit h̄mōi indulgentias se onerat
Et osulim? q̄ ille qui ad q̄sui h̄i
indulgentias nō vtatur eis i hac
vita: sed reseruet in purgatorio v
bi grauissima erit pena. *A. Idem in
sum. 2. eo. ti. q. dxxxvii. B.**

An quis totiens h̄at indul
gentias quotiens intrat
eccām vbi posita ē. *R. fm tho. m. ii
ij. d. xx. Aliqñ indulgentia determi
nata ē ad tps: puta q̄cuq; vadit
ad talem eccām vsq; ad tale tps:
h̄at tñ de indulgentiā. a tunc intel
ligit semel tñ. Aliqñ indulgentia
ē perennis sic in ecclā beati petri in
roma. xl. dieū. a tunc q̄tiens q̄s
vadit: totiens indulgentiā cōseq
tur. *A. Idem in sum. 2. ti. iij. ti. xxxii
ij. q. dxxxviii. B.**

Quib? p̄sunt indulgen
tie. *R. fm pe. Nō
valent ex̄tibus in p̄tō mōti. q̄
manētē offensa: reat? pene tolli n̄
pōt. Valent autē religioſis sic secu
laribz Quinec si sit indulgentia de
bando p̄nt dare si h̄ant adminis
tracōz vel licēam dandi a suis pla
tis. *Prelat? etiā licz sibi p̄p̄mo**

a p̄ncip̄le indulgentiā dare nō
possit: p̄t tñ vti indulgentia alijs
data sub eadē forma. *Cō. tho. v
bi s. *A. Idem in sum. 2. eo. ti. q. dxxxvi**

Utrū indulgentia vale
at illi q̄ libenter face
ret illud p̄ quo datur s̄ non pōt.
*R. fm tho. m. iij. d. xx. Non. q̄ in
dulgentia tñ dat sub hac forma
s̄. vt faciat vel det h̄o vñ illi. Idem at
*A. Idem in sum. 2. eo. ti. q. dxxxvii. B.**

Utrū vnus possit alteri m
dulgentiā mereri. *R.
fm tho. m. iij. d. xlv. Non p̄t: nisi
p̄cedat ex̄ intencōe dantis. Vnde
posset si indulgentia fieret hoc mō
dicendo q̄ ille q̄ facit vel p̄ quo fit
h̄at talē indulgentiā. *Con. al. *A.
Idem in sum. 2. eo. ti. q. dxxxviii. B.**
Et si dicendū est de his q̄ sunt in
purgatorio. q̄ si fiat sub hac for
ma Quicq; fecit hoc vel illud: ip
se vel ali? p̄ quo facit in purgato
rio detentus h̄at talem indulgen
tiā: valebit illi: al non. *Nec p̄pter
hoc seq̄tur q̄ prelatus possit p̄ suo
arbitrio aias a purgatorio liba
re. q̄ ad hoc q̄ indulgentie vale
ant: r̄ q̄ritur cā ouemēs indulgē
tias faciendi. *Con. pe. a inno. *A.
Sic ray. a glo. ii. Sed hos. dicit
simplex q̄ ex vi indulgentie: nō va
lent h̄mōi de fundis remissiones
cum non sint de foro ecclē: sed bona
opa quibz q̄s meret indulgentiā:
vt elie vel p̄grinacōes valēt eis
sic a alia suffragia ecclāsticē emu
nitatis vt in sum. 2. eo. ti. q. cxc. S̄
certe non videtur rō q̄re ad defun
ctos possit transferri meritū bōz
d. iij.****

operis: a non meriti xpi: vel mili-
tantis eccie. **V**nde si papa hmoi
faceret indulgentias: non delere-
mus os ponere in celu de plenitudi-
ne ptatis eius temere dubitando
fm glo. ray. a m dea. q. cxi. **B**

Quid de illo q oseitur gna-
lem indulgentia possi-
tam p papa. **R** fm hoi. **S**tati euo-
lat si in tali statu decedat. **A.** **Con.**
gl. ray. vt i su. 2. eo. ti. q. dxxij. **B**

Ut cruce signatus q mo-
ritur ante q iter arri-
piat habeat indulgentia. **R** fm
tho. in quolibet. **S**forma consideranda
est. **N**am si cedat accipientibus
cruce: statim hz etiam decedat an-
te q iter arripiat. **S**ec h concedat
transcuntibus. **A.** **Con.** glo. ray. vt
in sum. con. eo. ti. q. cxiij. **B.** **P**reci-
pit in virtute obedientie sub pena
excommunicationis. **A.** **T**er. dicit sub in-
terminacione maledicis eterne: vt
in de. religiosi. de pri. de qua. **B.**
religiosis ne predicet indulgenti-
as in discretas: vt in de. religiosi
de priu. **D**e qstuaris q portant in-
dulgentias aut predicant habet
qstuaris.

Infamis. **Q**uobus
modis est aliq infamis. **S.** de sco.
a de iure. **I**nfamis de facto e cuius
apud bonos a graues grauata e
opinio sup crimine aliquo. **I**nfam-
is de iure est que ius ponit esse
infame: vt qui iudatus e de furto.
vel qui pugnat in arena p lucro
a plura hmoi. **A.** **H**oc fuit dictu
glo. ray. vt in sum. 2. li. ij. ti. xv.

Quod **B.** **O**is aut infamis tam de iure
q de facto debet repelli a pmo de
siue sit dignitas siue ordo. q por-
te dignitatis infamib patere no
debent. di. li. qui in aliquo: extra 8
re iur. infamib. li. vi. **A**ld fuit di-
ctu ray. vt in dicta. q. **B.** **I**tem in
infamis non pt esse iudex vel pu-
rator: ex. de iudi. cum deputati. **A.**
Parum videtur facere sed plus fa-
cit dictum e. infamibus. **B.** **I**tem
repellitur ab accusando. **R** de acc.
li. qui accusare. **I**tem a testificando
nisi in casib. ex. de testi. c. testimo-
nium. **A.** nisi esset in integre testi-
tutus vt testis. **R** v. **B.** **I**tem a po-
stulando. **R** de postu. l. de qua po-
stulacione habes q postulatio. **R** fi.
Hec aut de infamibus sic suffici-
aliter dea sufficiant. **A**lia plura po-
tes videre. iii. q. viij. pmo in tex.
a gl. **Q**ualiter a qm infamatis sit
indicenda purgacio vide q purga-
tio. **R** ij.

Infidelis. **U**t li-
ceat fidelibus communicare cum in-
fidelibus. **R** fm tho. 2. ii. q. x.
Qui in fide firmi sunt ita q ex eoz
communicatione cum infidelibus spa-
tur magis illoz ouerfio q huius
subuerfio: non sunt phibendi coi-
care cum infidelibus. **S**implices
aut a infirmi phibendi sunt ne si-
ne magna necessitate cu eis ouer-
sentur.

Que infidelitas sit grauius
pam. **R** fm tho. vbi
sup. **H**eretici quide q phitent lege
euangelij a ea corumpunt: grauius

peccant q̄ iudei qui si de nūq̄ sus-
ceperunt. a iudei q̄ suscepērūt figu-
ram eius in veteri lege quā male
interpretantes corūpūt grauius
peccant q̄ gentiles q̄ nullo mō si-
dem euāgelij suscepērūt. Possent
tū fm quid alē opari.

Ut autē infidelib⁹ sit dispu-
tandū de fide. *R. fm*
tho. vbi sup. In disputacone fidei
otra hereticos duo sunt conside-
randa. Vnū ex pte disputantis q̄ si
disputat tanq̄ de fide dubius a ex-
periri volens veritate; tunc peccat
paulubio tanq̄ infidelis. si autē
disputat ad confutandū errores vel
ad exercitiū: laudabile ē. Aliud ē
considerandū ex pte audientū vtz
ipsi sint instructi a firmi i fide: tūc
enī nullū est periculū disputare.
Aut si audientes sūt simplices et
in fide titubantes. Circa tales disti-
guendū est q̄ si sunt solliciti ab
infidelib⁹ mtenēbus in eis fidem
corumpere: tunc nō est publice dis-
putare: dum mō inueniātur aliq̄
ad hoc idonei. Per hoc enī simplices
in fide firmabunt a tollet infi-
delib⁹ decipiendi facultas. Si vero
nō sunt solliciti: tunc periculosū
est publice disputare de fide corā
simplicib⁹ quoz fides etiā ex hoc
ipso est firmior: q̄ nihil diuersū
audierūt: a ideo nō expedit eis vt
audiant verba infidelū disputā-
tiū otra fide. Prohibent q̄ oēs la-
ici disputare de fide publice vel oc-
culte: ex de hereti. quicunq̄. li. vi.
A. Et ibi dī. Qui vero cōtrafecerit:
excoicationis laqueo innodet. B.

Utrū liceat infideles trahere ad fi-
dem p aliqua data munera vide *f.*
mūn⁹. f. ij. a. f. iudeus. in. f. i. circa
fi. Infidelū māmōmū: de hoc q̄ re
*supra impedimentū. ix. de dispa-
cultu p totum Item de infidelibus*
hereticis vide sup hereticis. De iu-
deis f. iudeus. De saracenis infra
saracenus.

Ingratitudo. utrū

sit pccm mortale. *R. fm tho. ij. ij.*
q. cvij. Ingratus dī aliq̄s dupl̄r
Vno mō p solam omissionē: pu-
ta q̄ nō recognoscit vel retribuit
vices p beneficio accepto. et hoc
non sp est pccm mortale. Nam si in-
gratus pccm mittat illud ad qd nō
tenet. A. sc. ex obligatione nēitatis
sed ex debito gratitudinis qd ē vt
homo aliq̄d liberaliter tribuat eti-
am ad qd non tenet fm eun. tho.
ibidē. B. non peccat mōlter sed ve-
maliter. q̄ puenit ex negligentia
quat a se u in disp. sitione. A. si ho-
mis ad virtutem: vt ibidē. Pōt
tū esse mortale ppter interiorē con-
temptum: aut si subtrahat illud
quod ex nēitate debetur beneficio
siue simpliciter siue in aliquo ne-
cessitatis gradu. A. vt si omittit
facere quod pmissit ppter acceptū
beneficium. aut si benefa. cienti nō
subueniret cum posset in notabili
necessitate. B. Alio modo dicitur
ingratus non solum quia preter-
mittit: sed a pccm agit. Et hoc
etiam fm additionē eius qd agit
quicq̄ est peccatum mortale: quicq̄
veniale.

D. iij.

Utrū ingratia beneficia
sint subtrahenda.
Re fm tho. vbi supra. Circa ingra-
tum duo sunt consideranda. Primo
quidē q̄ ipse sit dignus pati. a sic
certum est q̄ meret̄ beneficij sub-
tractionē. *Secdō* considerandū est qd̄
oporteat beneficiū facere. Primo
nāq̄ non d̄ esse facilis ad ingra-
titudinē iudicandā. Nā forte non
occurrūt beneficiato facultas aut
debita oportunitas retribuendi.
Secdō debet tendere ad hoc q̄ de in-
grato gratū faciat. qd̄ si non pōt
p̄mo beneficio facere: forte faciet
secdō. Si vero ex beneficijs mltipli-
catis ingratitudinē augeat a peior
fiat: debet a beneficiorū cessare ex-
hibitione.

Inuria quedā est
enormis: quedā non. vt sup̄ enor-
mia. *ij. q. lxx. A.* Meti⁹ supra absolucō
ij. q. lxx. m. ad dicōe. B.

Utrū aggrauet̄ iniuria ex
hoc q̄ committat̄ in per-
sonā plurib⁹ coniunctā. *Re fm tho.*
ij. q. lxx. Ceteris parib⁹ quāto
aliq̄ iniuria in plures redundat:
tanto est grauius p̄dm̄. Et inde ē
q̄ grauius p̄dm̄ est si aliq̄s pau-
tiat principem quā priuatā per-
sonā q̄ redundat i iniuriā tot⁹ mlti-
tudinis. Cū aut̄ inferet̄ iniuria in
p̄sonā coniunctā alteri qualitercūq̄
q̄ tunc iniuria illa p̄tinet ad du-
as p̄sonas: a ex hoc ip̄o aggraua-
tur p̄dm̄. Quōdā qñ liceat iniuriā
p̄sonae vel re⁹ repellere vide supra
textū i. *ij. q. lxx. De materia iniuriarū*

vide *ij. p̄aia.*

Injusticia. *utq̄* fa-
ciens iniusticiā sp̄ peccet mortali⁹
Re fm tho. ij. q. lxx. Cū iniustici-
a consistat in no cumento alterius:
manifestū est q̄ contrariat̄ caritati
a sic ex suo gñe est p̄dm̄ mortale
Ille tñ qui in p̄uis facit iniustici-
am: deficit a p̄fectione eius qd̄ ē
iniustū facere inq̄ntum pōt repu-
tari non esse oīno oītra voluntatē
eius qui hoc patit̄: puta si aufcāt
aliquis alicui vnum p̄mū vel ali-
quid tale: de quo p̄babile est q̄
ille non ledat̄: nec ei displicat de
iniusticia iudicis ecclesiastici: vide *ij.*
index. ij. q. lxx. A. Immo. ij. q. lxx. B. Itē
multa circa iniusticia iudiciū vide
ij. index. i. q. lxx. a se.

Obedientia *utq̄*
sit p̄dm̄ mortale. *Re fm tho. ij. q.*
q. cv. Sic. Nā moledientia oītrari-
atur caritati dei q̄ exigit vt ei⁹ p̄-
ceptis obediat̄. In p̄ceptis at̄
diuinis oīnet̄ q̄ etiā superiorib⁹
obediāt̄. Vnde *Ro. xij. Qui resistit*
potestati: dei ordinationi resistit.
Item oītrariatur dilectioni p̄mi
inquantum superiori p̄mo sub-
trahit obedientiā quā ei debet. Si
aut̄ prelat⁹ aliq̄s tot p̄cepta
ingerat q̄ subdit⁹ ea implere n̄
possit: excusat̄. *De obedientia ha-*
bitur. ij. q. lxx. p̄ totum.

Aquisitio. Scien-
dum q̄ trib⁹ modis principalit̄
p̄ceditur oītra aliquē de crimine:

viz p accusatōem denūciatōez. a
inquisitōez. Et qđem quō debeat fieri
accusatio. hētur s. accusare. a sup
accusat. Ad denūciatōez. vero d3 p
cedere caritatiua amonitio. ext. de
accu. sup hñs. a. c. q̄lit a qñ. ij. Et
ad inquisitōez pcedere d3 damorosa
insinuatio. vt in dicto. c. q̄litr. Ad
dic a q̄tus modus. s. ai crimē ob
iiciat p modū excepōis. de q̄ agit
iñscriptio. i. a. ij.

Qñ a q̄ sit pcedendū ad in
quisitōez. **R**e. Cū subdit
aliq̄s. vel etia3 p latus offendit si
p damorē a famaz ad aures supi
oris puenerit. nō quidē ortā a ma
liuolis a maledictis. s. a puidis a
honestis. a nō semel tñs. s. sepe. d3
veritate diligenti pscrutari vt pu
niat si optet. nō tanq̄ idē sit accu
sator a iudex. s. q̄i denūciatē fama
e3 de accu. q̄litr a qñ. ij. a extra de
symo. licet hely. **A.** In dicto. c. q̄li
tr. nō dicit de ortu infamie. s. de
denūciatione q̄ faciēda est a pui
dis a honestis Sufficit ei fm ray.
q̄ apud bonos a gūes q̄s sit diffra
matus. nō distīcto a quib3 ortū
habuit infamia. q̄ infamia ab i
certo auctore pcedit. de ofe. di. iij.
sanctū. **Con. Ber. a hosti. in dicto**
c. q̄litr. a in lū. c. li. iij. ti. xxij. q.
v. Et addūt q̄ tunc purgatio est
inducenda salte ppter scādalū. ar.
extra de pur. ca. accēds. **Addit ho**
sti. Si nō omīno ostaret q̄ a mali
uolis orta infamia esset nec scan
dalū immineret nec multuz spsa
esset infamia. non esset de nēitate
purgatio inducēda. e3 de pur. ca.

cū in iuuetute. **I**te vt ptz ibidē **Vi.**
dicit q̄ ad inquisitionē pceditur ex
q̄tuor causis. s. ex damoroso insinu
atiōe. vt dictū est. **I**te ppter scāda
li timorē qđ pt turbare eccā3 siue
sit vn9 a dco potens q̄ ipse scāda
lisatus pōt ecclesie scādalū susci
tare. siue sint plures **Ad remocōz**
autē talis scādalī indicie purga
tio. a illa sequit inquit inquisitōez
Item pt fieri inquisitio cōn euz q̄
suspect9 est suo plator vel principi
terre vel alijs bonis viris. q̄ ex h9
indicie purgatio **I**te fit inquisitō
ppter piculū etia3 siue infamia si
cut fit in hēresi. a in alijs crimib3
que serpunt in occulto **I**bidē etiā
patet fm **Hosti.** qualiter ep̄s ex
officio suo visitet q̄libet āno quā
libet eccām etiam si nulla pcedat
infamia. a tunc inquirere debet ex
officio puro tā de clericis q̄ de la
ycis. **D**icit etiā q̄ archip̄s biter vi
sitat si d3 consuetudie hoc habeat. p9
ea ep̄s de iure cōi. postremo archi
ep̄s eodez iure. a legat9 ab ap̄lica
sede missus. **E**t cōtra hoc nō currit
p̄scriptio. e3 de p̄scrip. cum nō lice
at. quia nisi visitaretur anima pe
ridita retur. priuilegia tamē bene
possunt eximē. **H**ec omīa in dicta
q. v. B

Qualit pcedēdū sit in in
quisitōe q̄ sit oītra
singulare3 psonā. **R.** **P**rimo quī
dem scienduz. q̄ debet fieri in loco
vbi cōuersatur psona de qua est
inquirendū. **xxij. q. v. patris. extē**
de elec. postq̄. a extra de p̄scrip.
quosdā. Citabitur autē ipse cōn

quē inquirendū est a sic debet esse
pūis: nisi p cōtumaciā se absentia
uerit a bz fieri corā ecclesie semori
bus. A. De istis semorib⁹ nō dici
tur i. c. allegatis: si bñ dicit goff.
a pōt intelligi de legitimis officia
lib⁹ iudicis inquiretis. B. Itē expo
nēda sunt ei illa capitula de qbus
fueit inquirendū ut facultate ha
beat defendēdi se. Et nō solū dicta
testiū sunt ei dicenda: sed etiā no
mina eorū: ut quid a a quo sit di
ctū appareat: a ne suppressioe no
minū de tur audacia infamādi. A.
Dicit tñ Hosti. q. cauti iudices cō
fueuerūt tradere depōsitiōes sine
noībus: a noīa sine depōsitiōib⁹
ppter testiū euitanda pericula ut
m. fū. o. li. iij. ti. xxi. q. vi. B. Itē
admittēde sunt excepōnes a repli
cations legitime. Decōma extra
de accu. q. l. i. c. a quāto. ij. a. v. q.
ij. si p. m. a. t. s. Et talis quidē potest
opponere cōtra inquisitorē de sus
pecto. vel q. sit criminosus a cōtra de
nūciatiōem. A. id est denūciante
ut in dicta. q. vi. B. vel litrās a d
inquirendū impetras: et cōtra
testes a dicta eorū. extra de accu.
cum oporteat. a. c. cum dilect⁹. ij.
Nō tamen debet admitti testes ni
si legitimi. extra de sen. a re iudi.
cum. i. a. a. Itē inquisitor debet fa
cere iurare a tificari etiā illos q
denūciauerūt. extra de symo. li. c. t
h. y. Secus est in via accusatiōis:
q. accusator nō potest esse testis.
extra de accu. a. m. p. Itē sciendū
q. in nullo crimine p. t. p. a. di. ad in
quirendū ex denūciatione: nisi

p. reserit fraterna correctio. ut i. di
cto. c. l. 3. de q. vide sup. correctio fra
terna. f. v.

Qualiter pcedendū sit
in inquisitiōe
generalis: puta cū omittit alicui in
q. sitio ecclie tam in capite q. in me
bris. Re. Delet p. c. di. de plano a si
ne strepitu iudicij. a. u. non de rat
seruos dei talib⁹ implicari. extē de
accu. olim. nō ita q. o. d. iudiciari
us omīno p. t. m. t. f. p. modū q
hētur. f. iudiciū. f. i. Itē in tali inq. si
tione recipiūt testes q. les in ecclia in
ueniuntur: q. q. d. m. f. h. ut: p. domes
ticos p. b. a. n. optet. extē de testi. v.
m. s. ij.

In quo differt inq. sitio quā fa
cit iudex ex officio ab damo
re: fame: a ea ad quā p. a. di. alio
p. a. rate siue p. m. o. u. e. t. Re. In m. l.
tis. Nā a. u. p. a. d. i. t. ex officio. n. i. s.
o. tra quē inquiri cōgēdus est iu
rare q. respōdeat a. u. t. a. t. e. ad inter
rogata: a. h. o. c. d. i. c. o. siue inq. ratu. o.
tra d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. a. p. s. o. n. a. siue o. tra
o. u. e. n. t. u. Si v. r. o. p. a. d. i. f. alio p. a. r. a.
t. e. n. o. n. e. s. t. a. d. u. e. r. s. a. r. i. cōgēdus
iurare: n. e. p. p. t. r. h. o. c. p. m. o. t. o. inq. si
t. i. o. n. i. s. p. o. s. s. i. t. i. n. s. t. r. u. i. s. i. p. e. t. n. e. t. u. r.
p. r. o. b. a. e. s. u. a. i. n. t. e. n. cō. e. m. a. l. i. t. e. r. p. u.
m. e. s. s. u. s. p. e. n. s. i. o. e. x. l. h. m. o. i. A. a. s. u. s.
p. e. n. d. e. t. a. b. o. f. f. i. c. i. o. a. b. i. n. f. i. c. i. o. u. t. i. n.
c. a. u. m. d. i. l. e. c. t. a. d. e. q. u. o. f. B. d. o. n. e. c. s. e.
p. u. r. g. a. u. e. r. i. t. q. nō a. n. i. m. o. c. a. l. u. m. a.
d. i. c. r. i. m. i. a. p. p. o. s. u. i. t. e. r. t. d. e. c. a. l. u. c. a. i.
d. i. l. e. c. t. a. Itē a. u. m. i. n. q. s. i. t. o. r. e. x. o. f. f. i. c. i. o.
p. a. d. i. t. p. u. b. l. i. c. a. t. i. s. a. t. t. a. c. i. o. n. i. b⁹
p. t. d. e. n. u. o. a. b. a. l. i. s. t. e. s. t. i. b⁹ i. n. q. r. e.
u. t. i. j. q. v. h. a. l. e. t. a. c. m. e. n. a. m. Cū

vero alio paritate sit: tunc publica
tis attestatio ibi non recipiunt alij
testes: quia timeat de subornatione. **A.**
Item in su. o. in dicta. q. vi. **B.**

Que forma iuramenti testium
in causa inquisitionis. **C.**
R. Si est contra personam a crimine de
minatu: iurat testis quod super crimine
dicit plenam veritatem. **exte de symo.**
licet hely. **S**i vero est inquisitio super
statu ecclesie: iurat de hijs dicere quod
scit vel crebit in ecclesia reformanda:
vel quod teneat ad interrogata. **extra**
de accu. c. dilectus. Et nota quod in tali
bus iuramentis non debet nec solet iura
ri de occultis. **N**am secretorum solus de
us iudex et cognitor est. **dis. xxxij.**
erubescat. a. ij. q. v. consuevit. a. so
lū deum hūc vltorē. C. de iure iur. l.
iuramentum. A. **D**icuntur etiam occulta
sine secreta. **fm. vii. q. in dicta. q.**
vi. non solū secretum confessionis: sed
a omne crimine de quo quis non est in
famatus. Et addit quod si aliquis infama
tus sit de aliquo crimine: puta de for
nicatione a super hoc crimine fiat inquisi
tio: debet testis etiam dicere secretas
circonstantias quas novit: si iurave
rit tenere secretum. **I**tem quod quando fit in
quisitio generalis. tunc si de occultis
de quibus non precessit infamia aliquid
dixerit testes non valebit dictum eo
rum nec ille contra quem deposuerunt pro
hoc erit puniendus. **vt exte de accu. i**
quisitionis. B.

Quando fit inquisitio in aliquo mona
sterio quis providebit de
expensis inquisitoris vel monachis qui
persequuntur contra abbatem. **R.** Pro
omnibus debet provide de rebus monasterij a

non tamen denunciatio. seu accusatio
bus: sed etiam quos indices ad persecu
tionem negotij provideos duxerint
assumendos. **exte de accu. ex pte. a. c.**
olim. A. **I**n hijs. c. nihil dicitur de
de expensis inquisitoris: sed aliorum pro
cedentium tamen. **B.**

An durante inquisitione: mona
chi debeant obedire abbi. **C.**
R. Non debent in licitis et honestis. dummodo
non impediat persecutio negotij. **exte**
de accu. ex pte. a. c. olim

Non potest platus inferior su
is subditis interdicare ne
reveleant statum suum vel ecclesie sue
aut personarum. hijs qui missi sunt ad
inquirendum. corrigendum a reforma
dum. nec tenet sententie excoicationis
suspensionis: vel interdicti contra
hominem late. nec etiam iuramenta vel p
missiones et obligationes alie facite
ad celandum. **I**nsuper ab inquisitoribus
talis temeritas a iaduersione dig
na precipit castigari. **extra de of. or.**
quod plerique. li. vi.

Postquam coram eo qui contra
aliquem super certis
criminibus inquisitor fuerat depu
tatus eadem crimina ille confessus
fuit. non potest impugnare confessionem
quo minus puniatur. nec ideo potest pu
nicionem evadere dicens quod super eisdem
criminibus antea non fuerat diffama
tus vel quod per eundem inquisitorem capitu
la super quibus volebat inquirere sibi
tradita non fuerant. **exte de accu. p.**
q. li. vi.

Si inquisitio super certis crimi
bus precesserit ab veritate inquirenda

omissa inq̄ficōne infamie te p̄te
nec redamāte aut quicq̄ sup hoc
excipiete nō potes impugre p̄es
sū ei? ob hoc qz nō fuit de infamia
p̄mit? inq̄sitū. extra de accu. si
is. li. vi.

Quis est effect? inq̄sitōis
R. Si inquiris extra
p̄latū siue h̄ntem admistracōz a
ouinciē. pena ei? est emotio. exem
plo villici diffamati cui dictū est
iam nō poteris āpli? villicare Lu.
xvi. ext. de accu. q̄liter a q̄n. ij. Si
vero nō hz admistracōz pena est
arbitraria fm merita p̄sona q̄li
tatē p̄ssus ex. de accu. inq̄sitōis
in fi. p̄mi t̄nfi. S; hoc fallit i crimi
bus enormib? q̄ ordīs executōem
aut retencōz b̄nficij etiā p? p̄actā
p̄miam ipediūt vt est i symoniacō
m ordie a b̄nficio. ext. de accu. inq̄
ficōis In h̄is ei sic est sicut i accu
sationib? in iudicio p̄cedūt vt in
dicto. c. inq̄stionis. A. Effect? aut
accusacōis est qz inducit dēgdati
onē. Denūciatio vero ad p̄māz vt
p̄t colligi in dicto. c. q̄liter a q̄n. a
nōtur in sū. cō. li. iij. fi. xxi. q. iij.
fm rap. B. Que autē dicantē crimi
na enormia. vide s. enormia. a s.
crimen. De inq̄sitorib? hereticor?
hales s. hereticus. i. s. iij. a hereti
cus. ij. s. xvi. q̄ incipit. inq̄sitores i
certis p̄uincijs. cu sequētib? a he
retic? iij. p totū.

Inscripcio. Qui ac
cusat aliq̄e d; se inscribē a ad pe
nā talionis si nō p̄baueit obliga
te. vt sup. accusatio. i. s. ij.

Ut inq̄scriptio sit semp ne
cessaria. R. Q̄n crimē
nō opponit directē p modū accu
sacōis vel denūciacōis. A. Q̄n
opponeret p modū denūciacōis
etiā tūc non est necessaria inq̄scrip
tio: s; caritatiua monitio. extra de
accu. q̄liter a q̄n. ij. B. s; per modū
exceptōis vt cū obijciat accusatori
vel testi ad h? vt ab accusacōe vel
testificacōe repellat vel electo vt a
p̄mōe excludat non est nēcia
inq̄scriptio. S; si obijciat iaz oſirma
to: puta in oſectacōe. obijciēs d;
se obligare ad penā extraordina
riā: ad arbitriū iudicis circūm
culū inq̄scriptōis. Nam elect? cri
mine sic p̄bato p̄bit qd p̄ electio
nem a oſirmaōem ei fuerat acq̄
sitū: s; p̄i? habita nō amittit. ex
tra de accu. sup h̄is. a. c. q̄liter et
q̄n. ij. in fi.

Institutio Capitu
lū sedē vacante pōt admittere a in
stituere in beneficijs p̄sentatos a
patronis si sint p̄dnei licet alias
talis admissio a institucō ad epi
scopū p̄tineret tamē sedē vacante
non potest cōferre beneficia que
ad collacōnem episcopi p̄tinēt
extra de insti. c. a. lib. vi. Institue
re heredes quō teneat testator vi
de i. testamentū. ij. s. i. p totū.

Interdictū primo
coiter. Interdictū aliud est gene
le. aliud p̄ticulaē. Generale dicit
q̄n ḡnāliter interdicē regnū aut
p̄uincia siue ec̄ ciuitas. aut castz

A. aut villa. vt in. c. cu in pib9. de
quo 7. B. Et intelligendū est gene
rāle in hoc casu etiāsi interdicatur
alicui9 qui nullā habet integrā: s
in p pte. Particulare vero qn de
multis ecclesijs vna vel pauci mē
dicantur. extra de v. sig. au3 in pib9
A. Idem in sum. 2. li. iij. ti. xxij. q. ce
xxij. a se. B.

Quid est dicere interdico-
tale9 locū. R. fm Inno.
Inno. Nihil aliud est dicere q inter
dicere ibi hoies habitantes a cer
tis sacramētis ibi accipiēdis: a a
sepultura a q deici ibi publice ce
lebrare a sacra offerre phibetur.
A. Sic ergo interdictū est qd az ce
desiastica censura qua q9 phibet
a picipi adoe quorū dā sacramento
ru9 a diuiniō. a sepultura. Et ad
hoc facit qd hētur in su. 2. eo. ti. q.
cxv. Qnq autē ponit ap alijs pti
cularib9 phibicōib9 vt cū alicui
interdictū ingressus eccē. ex de se.
ex. is cui. li. vi. B. Locus em p se
nō est i culpa. nec est sacramto9
pceptibilis

Indictū fm Inno. host.
Ber. non pōt
poni sine rōnabili cā. sicut nec ces
satio a dīmis. vt didū est sup. ces
satio. 7. i. q. ij. ex eo. cū medicinali
li. vi. a extra de hīs q fi. a ma. p.
ca. q hūit Quā dēre. Inno. a host.
intelligūt q s mīa interdicti non ē
ferenda ppter culpā alicui9 pti
cularis psonē: s ppter culpā vniue
rsitatis nisi cū sit dñs loci. extra de
pō. non est nob. a extra de of. de
le. sanc. Vñ pōt fieri ppter delictū9

dm. siue capituli. seu alicui9 coita
tis. A. Idem in sum. 2. li. iij. ti. xxij.
q. cxxvij. B. S; hic nota q null9
locus pōt interdicti autoritate ordi
nari vel delegata p pecuniatio de
bitt: vel p cuiusuis pecunie qntita
te. alias nō tenet: nisi fieret de apli
ce sedis speciali a expssa licentia.
Hoc Bonifaci9 octau9 in quada9
extēuagati q incipit. Proinde at
tēdētis.

Vtrū interdictū possit impo
ni nō pcedēte admo
nitiōe. R. fm Inno. Si imponat p
culpa q si pena siue p mīa. tūc pba
ta culpa: vel notoria exiūt impōi
pōt sine vlla admonitiōe etiā pmi
tēti a cōredito. sicut inueniūt de sen
tētia suspēsiōis q frēt cōtra delin
quēt9 a nō otumaci siue m c mīu
iij. q. iij. in loco. A. S; fm Hostiē.
hoc intelligit de pena quā quis ipō
facto incurrit a canone statutam
Nā tūc non o3 pcedere monitiōe9
Secus aut si ab homie impōnat p
pena: q tūc admonitiō debet pce
dere. extra de cōhi. de. a mu. c. sicut
vt a notat in sum. 2. eo. ti. q. cxx
xi. B. Sed qn pro otumacia inferē
nō debet inferri nisi cōtra incorrigi
bilem cōtumacem. a tūc debet ad
monitiō pcedere. extē de appel. rep
hēibilis.

Que differentia est inter in
terdictū a excomunica
tiōem. aut suspēsiōem. R. scdm
Ray. Proprie loquēdo excomuni
catur psona. xi. q. iij. certū. extra
de vrb. sig. ex parte. Et quidem
si est maior separat non solum a

sacramētis: si etiā a cōione fidelīū
 ut supra. excoīcatio. i. ff. h. v. m. u. si
tas nō excoīcatur ut dictū est sup
excoīcatio. i. ff. xxiij. q. incipit. vni
uersitas. A. Illū. ff. quotau. p. xxiij.
B. Suspēditur q̄ p̄sona a q̄nq̄ q̄
dem a bñficio. q̄nq̄ ab officio. q̄n
q̄ ab vtroq̄. ij. q. v. p̄sbiter. extra
de pur. ca. mter sollicitudines. Inter
dictū vero q̄nq̄ ipse locus. ut reg
num. ciuitas. castrū. vel ecclesia.
extē de ver. sig. cum in partib⁹. Si
militer aliqui mterdictū vniuerſi
tas. ut der⁹ vel popul⁹. extra eo.
si sentētia. li. vi. A. Idē i. sum. c. eo.
ti. q. cxxix. B. Et nichil est aliud
q̄ sepatio a certis sacramētis. et
ommb⁹ diuinis officijs: a ecclesi
astica sepultura. ut extra de spō.
nō est nobis. extra de pemit. a re.
q̄d in te. Et de hac materia plene
habetur infra. interdictū. iij. ff. pri
mo. ij. a. iij. a aliq̄d dictū est sup
ff. ij.

In quo cōueniūt excoīcatio.
 Interdictū a suspensio. **R.**
 fm **Doſti. in plurib⁹. Primo** q̄dē
 q̄ sicut excoīcatio d̄z fieri in ſcrip
 tis cōtinētib⁹ eā m̄a cui⁹ ſcripture
 exemplū tenet iudex excoīcato tē
 dere infra mēsem si fuit requiſit⁹
 de q̄ requiſitiōe d̄z fieri publicū in
 ſtrūmētū vel autēticē littere. Iudex
 autē h̄mōi cōſtitutiōis violator p̄
 mēsem vñū ab ingreſſu ecclesie a
 a d̄m̄is ſuſpenſus eſt: a ſupior ad
 quē recurrit debet ipſam ſentētiā
 relatare: a excoīcatorem ad mter
 eſſe cōdenare. Idē p̄ om̄ia in ſentē
 tijs ſuſpēſiōis a mterdicti. Et de

hoc habes ſupra. excoīcatio. i. ff.
vij. A. qui incipit q̄uo debet. B.
extra eo. cū medicinalis. li. vi. Se
cūdo q̄ ſentētia excoīcationis. in
terdicti a ſuſpēſiōis nō releuat p̄
ſeq̄ntē appellatō: ſi bñ p̄ p̄orden
tē. extra de appel. ad hoc qm̄. a. c.
pastoralis. a extra eo. is cui. li. vi.
Tercio q̄ ligati aliqua ſentētia
de predictis. nec eligere nec eligi
p̄nt. extra de appel. cōſtitut⁹. a ex
tra de ſuſuetu. cū dilect⁹. a extra de
excep. aplice. a extra de elec. cū m
ter. Quarto q̄ null⁹ d̄ictorū debet
celebrare diuina. extē de de. exco.
m̄. c. ij. a. c. poſtulaſti. ff. fi. Q̄nto q̄
tales ſentētijs debet mōitio p̄ce
dere q̄d intellige. ut ſupra. ff. iij. A.
cum addicōe ſua. B. a at. extra de
ſen. exco. ſi canonici. li. vi. A. Po
tius eſt ſub rubrica de offi. or. eo.
li. B. Sexto q̄ quilibet eorū iurat
anteq̄ abſoluat non ampli⁹ con
trahere. Et in om̄ib⁹ p̄t fieri rela
ratio ad cautelā. extra eo. venera
bili. niſi eēt interdictū geneālē p̄
mulgatū. in q̄ non h̄z locū relata
tio ad cautelā. extra eo. p̄nti. lib.
vi. Septio q̄ talis ſentētia eſt eē
a ſuperiorib⁹ obſeruāda. extra de
offi. or. cum ab eccā. Octauo q̄
null⁹ eorū ſentētia durate p̄t teſti
ficari. extē de excep. aplice. a extē
de teſti. vñm̄es in fi. Nono q̄ ſupe
rior nō d̄z ipſas ſentētijs tuocare
vel p̄nūciare nullas eſſe: niſi voca
tis p̄tib⁹. extra de appel. romana
ff. p̄l. li. vi. A. ſalua cōtraria cōſue
tudine q̄ ad relatacōē ſi h̄etur ut
in c. romana. de ſen. exco. li. vi. B.

Decimo qd illi q p priuilegiu sunt
excepti in prius a spales romane
eccie filios. h ppter hoc nō sint ex
empti. tñ sicut nec excoīcal. sic nec
interdicti nec suspēdi pnt ab alio
q a romao pōtifice: vel legato a
latre. ex de v. sig. remēs. li. vi. Vn
de cō qd oēs pōdici sñe noīe cēsu
re eccāstice cōtinētur ext. de v. sig.
qrenti. A. Cō. Immo. vt in fū. o. eo.
ti. q. cccxxi. vbi pōdici nōnt. B.

Quis pōt interdicere? R. fñ
Immo. a host. qlibz
p latus hñs iurisdicōz ordinariā
Qui libet etiā hñs iurisdicōz dele
gatā pōt interdicere eccām. terraz
vel psonā cōtumacē sue iurisdicō
nis. ecclī cōtumax sit ep̄s. extra de
of. dele. sane. qd dyocesān? tñ non
d3 suspēdere seu interdicere deīcos
seu eo tñ eccās ppetuo vel ad lon
gū tps. nisi de cōsensu capli. extra
de excoī. pla. c. i. A. Ibi nō dicit de
isto tempe longo vel in ppetuū: s3
hāc limitacōez pōnūt dīcti Immo.
a hosti. Nā vt ait idē host. m. 2. cēt
qd ep̄s sine iudicō capli. nō poss3
suspendere vel eccās interdicere. cū
non tñ delegat? solus: s3 etiā s3 de
legat? p se valeat excoīcare. vt ex
de of. dele. ex lēis vt a notat in fū.
o. co. ti. q. cccxxviii. B. Et hoc maxi
me qñ pcedit ex officio suo qd tñc
cū maiori delibacōne pcedendū
est. S3 regularitē a de iure a de cō
suetudie sentētia pastoris soli? ti
mēda? tremēda. xi. q. c. xvi. q. ij
visis. extra de of. or. cū ab eccāruz
Itē interdicere pōt elect? cōfirmat?
licet nō dum cōsecrat? qd hoc est

iurisdicōnis. extra de elec. trāmis
sam. Item sedē vacāte interdicere
potest capitulū. extē de ma. a ote.
hñs que. a. c. cū olim. a extra de
hereticis ad abolendā. r. R. Abba
tissa vero interdicere nō potest. vt
didū est supra. abbatissa. f. iij. A
Predicta etiā notantur i dīctā. q.
cccxxviii. B.

Quis potest interdicere? R.
Sicut pōt colligi ex
f. pcedenti qlibet subditus: vel eti
am terrā vel eccia potest interdicere
a suo plato. aliter sentētia a non
suo iudice lata nō tenet. extra de
of. dele. sane. ij. a extra de iudi. At
si clerici. Exēpti vero a platis non
pnt ab eis interdicere. Si tñ ille qui
est exempt? ex vna pte habēt ali
qd beneficiū ratione cuius nō es
set exempt? in hoc suo dyocesa
ni sentētijs subiaceret. extra de pri
uile. cū capella. Prohibet etiā qd
in odiū exemptorū vel in fraudez
priuilegiōrū non interdicatur vel
excoīcentur vendētes illis. vel ab
eis emētes. aut eis cōicantes. ali
as cōtra facientes puniēdi sunt.
extra de priuile. qñto. A. Idem in
fū. o. eo. ti. q. cccxxix. B. Sunt ta
men casus in qb? exempti sub sūt
dyocesānis in quib? possunt eos
interdicere sine punire a cōdemna
nare quos habes sup̄. exempt?
f. v. Item nō possunt interdicere: ni
si a papa illi qui sunt speciales ec
clesie filij. vt supra. f. vi. didū est
in fi.

Priuilegia qd aliqui nō
pnt excoīcal

vel terre eorū interdicti cōcessa sin-
gularib⁹ psonis eccāsticis vel secu-
larib⁹ n̄ extendū ad sn̄as epōz.
qz ipsi pnt tales excoicare a mēdi-
cere. **A** Ter. c. infra allegati nō di-
cit epōz: s̄ gñaliter ordinariorū. B
m̄si fuerit cōcessa regib⁹. regis vel
eorū filijs vel religiosis nō rōne p-
sonarū: s̄ rōne ordinū vel locorū. **ex**
de pūl. ne aliqui. li. vi.

Sub q̄ forma verborū d̄z poi-
interdictū. **ex. forma**
hec est vel filies. Nos ppter talē cāz
eccām siue terrā talē supponim⁹ in
mēdicto. **ext. de verbo. sig. cū in pti-**
bus. a ext. de of. dele. sane. ij. Ab-
dūt etiā cōter iudices dicētes. ec-
clesiā alicui supponim⁹ mēdicto. vt
Inno. dicit hoc ad differentia iter-
dicti legalis. de q̄ trāsm⁹ ad pns
Pōt etiā sn̄a interdicti ad volūta-
tē iudicis determinari. putat iter-
dictat missam cū cantu vel vespas
vel sepulturā a h̄mōi. Pōt etiam
iudex ab mēdicto exipere: a s̄biere
q̄s vult a q̄n vult. puta q̄n dōm⁹
terre ibi fuerit pns a h̄mōi. ext.
de spō. nō est nob. A Idem in sū. c.
eo. ti. q. cxxxij. fm Inno. a Hosti.
Et addūt qz si psona eēt interdicta
vel suspēsa p culpa sua nō posset
de licentia alicui⁹ celebrare nec sus-
pēdi interdictū vel suspēsiō. S̄z si su-
spensā vel interdicta eēt ob culpā
alteri⁹ qd aliqui fit. dicit p̄t sicut de
interdicto loci. qz talis sn̄a suspē-
di pōt. B

Quā sn̄a interdicti obliget.
ex. Sufficit sn̄am inter-
dicti publice p mulgal nec postea

necesse est eam singulorū aurib⁹
inculcare. Sufficit etiā cum quis
scit vicinos suos marie metropo-
litanā ecclesiā recepisse sententiā q
seruare extra. de postu. pla. c. a. **A.**
Idem in sū. c. eo. ti. q. cxxi. fm Host.
B. Insuper oēs religiosi tam exēpti
q̄ nō exēpti qui viderint vel scue-
rint matrīez loci eccām. A ma-
iorē seu baptismalem. vt patet p
Glo. in de. ex frequētib⁹. de qua
infra. vbi idem dicit de cathedrali
B. seruare qd cūqz interdictū po-
sitiū autoritate sedis aplice: vel or-
dinationū debet a ipsi seruare. alio-
quin non seruātes incurrit excoi-
cacōem ipso facto Idem etiā in inter-
dictis a cessacōibus a dimis mōi-
dis p statuta pūncialiū cōcliorū
vel epōz autoritate Idem gñal. b
cessacōib⁹ a dimis ciuitatū. terra-
rū a aliorū locorū q̄s aliqui ex ofue-
tudine capla. collegiū vel cūctis
seculariū aut regulariū eccāz si
bi vendicāt hoc nō obstāt⁹ qui-
buscūqz appellacōib⁹ antea etiā
ad sedem apostolicā: vel ad aliū
interiectis: a alijs obiectōib⁹ q̄
buscūqz. vt in de. ex frequētib⁹. de
sen. exc.

Si sn̄a mēdicti pferat i de p-
nō tñ ppter hoc intelligit
ppls mēdict⁹ nec cōuerso. Vnde
vno ipōrū mēdicto alicui⁹ ad-
mittit ad dīa. **ext. co. si sn̄a. li.**
vi. Cū vero alicui⁹ terre ppls est i-
terdict⁹ singulares e⁹ psonē intel-
ligūtur mēdictē. vt i dicto. c. si sen-
tentiā. f. si. In gñali q̄z mēdicto
alicui⁹ terre. clerici licet tñ eāt

Nullus obsequare: tñ eoz pñone nō
sunt interdicti. fm vii. et Inno. a
iō alibi epistoles in nullo tenen
tur. vt infra. interdictum n. fi. A.
Idem in sum. co. eo. ti. q. cclxiiij. Et
abbat fm eundez Inno. a Monal
bū q si familia alicui⁹ interdicere
tur. et clerici essent de eius familia.
q et ipsi interdicti essent: nisi spāli
ter exciperentur. B.

Utrū snia interdicti suspendi
possit ita q liceat cele
brare diuina: Rñ. fm Hosti. a Inn.
Quando locus vñ ecclesia interdicti
tur. talis snia suspendi pñ. et tñc li
cet ibi celebrare. extra. de pñile. vt
pñilegia Qñ vero est interdicta per
sona seu suspensa si factū est p cul
pa suspensi vñ interdicti nō possit
de licentia alicuius celebrare neq
interdictū vñ suspensio suspendi Si
vero factū esset pñ culpā alterius
qñ aliqui sit. vt. xvij. q. iij. mior.
et. c. felix. A. Hoc. c. felix. nō videt
ibi haberi. B. tñc dici pñ sicut de in
terdicto loci. q talis sententia sus
pēdi potest p episcopū. sic et tolli.

Quid si infra tps suspensi
omnis vñ interdicti ap
pelle. Rñ. fm Hosti. Appellat pñ
a suspensa snia sicut a cōditionali.
extra. appella. pñ. tra. a. c. dilectis.
vt. vñ dicimus. a idē in snia sus
pensionis. Secus autem in senten
tia excommunicationis cuius effec
tus nunq potest relaxari ad tem
pus: nisi omnino tollatur. extra.
de sen. exco. cum desideres. in prin
cipio. A. Idē in sum. con. eo. ti. q.
cclxxiiij. B.

Interdictuz se
cūdo. s. spāliter qñ ponitur
in aliq terrā. Vbi sciēduz q cum
dicitur. interdictū ēra talis regis vñ
dm fm Inno. a Hosti. intelligitur
omnis ēra q iurisdicōni sue subest
tpe late snie. et sñlter q in crimine
sibi fauet Cō. Ber. Si vñ pñiam
terrā emit. nō est interdicta. nisi snie
latoz expñserit siue intēderit taz de
ea quā hz qñ de ea quā habiturus
esset Si vero vñbit suam: remanet
illi terre on⁹ interdicti donec relax
etur. vt ponit Hermānus in trac
tatu de interdicto. az. extra de postu.
prela. ad hec. A. Idem in sum. con.
eo. ti. q. cclxxv. et se. B.

Quid si dñs tpalis suppo
nat terram suam et
proget in se iurisdicōnez alicui
us epi. an possit terra eius ab illo
interdicti. Rñ. fm Hosti. Si ordina
rius consenserit in prorogationē.
tunc planuz est q potest. extra. de
fo. ope. significasti. Sed si non cōse
serit adhuc puto q possit. a clerici
talē interdictum seruare tenentur. ex
tra. de iurim. ex rescripto. et de of
fi. dele. p. et G. Licet em laicus p
spālem cōuentionē nō possit suppo
nere alijs ecclesias vel psonas ec
clesiasticas terre sue. tamen cū vñ
uersitate tacite transeunt. A. Idē
in sum. con. eo. ti. q. cclxxv. B.

Si ciuitas. castruz aut villa
sunt interdicta illoz sub
urbia et continentia edificia intel
liguntur interdicta. extra eo. si ciui
tas. li. vi. Al vñ nomine ciuitatis
Et

intelligit qd murosū ābitū dīnet
vtibi dē.

Quid homines de ter
ra mēdicta pos
sint audire alibi diuina. **R** Si est
mēdicta ppter delictū dñi vel rectoris.
tūc ciues qui culpabiles n̄ existūt
possunt extra ipsā licite interesse di
uinis. nisi a ipsi fuerint mēdicti p
ter dñm puniēdū in eis. qz tūc eti
am alibi nō pnt interesse diuinis.
sicut a nō possunt si ppter culpā il
lorum positi sunt mēdicti. **ex. eo. si**
ciuitas. li. vi. Et idem intelligēdū si
aliqs de ipsis hominib⁹ alio trāssert
domiciliū. **Et eodem modo intel**
lige de clericis alicuius terre inter
dicte. quia si culpabiles non exis
tunt nec fuerint ipsi interditi; pos
sunt alibi celebrare diuina.

Interdictū tertio. I
n aliquā ecclia. Vbi pmo scien
dū qz si ecclia mēdicta. nec in ca
pella ei⁹ celebrari nec in cimiterio
poterit aliqs sepeliri si ipsa capella
vel cimiteriū sint ecclie dīcta. **Al**
seus extra. eo. si ciuitas. li. vi.

Quid si aliqs scien
terat in ecclia aut q
tūqz loco mēdicto. **R** Nisi sit pūle
giat⁹ in hoc vlt nisi in casib⁹ a iure
cessis celebret; irregularitatez in
currat. a q nō poterit nisi p papaz
absolui: nec p̄t eligi nec eligē. **ex**
eo. is qui. li. vi.

Interdictū quarto
I. qd phibetur vel dēbitur tempo
re interdicti. Et pmo quidem nulla

diuina officia pmittunt. **ex. de p.**
et re. qz in te. a. ex. de spon. nō est no
bis. Sed hoc mvi. eo. ti. c. alma. tē
pat mltaz hoc mō qz singulis die
b⁹ in ecclis a in monasterijs mis
se celebrent. a alia diuina officia
summissa voce ianuū clausis excoi
catis ac interditi exdusis. cāpa
nīs etiā non pulsatis ita tū qz nul
los alios etiā aliū de remāt dēt
admittere: nisi illi sint sup hoc pū
legiati. ex. de pūle. li. vi. ita qz tam
canonici qz clerici ecclaz in qbus
distributōes qz diuine tribuūt il
lis q mēsit horis. si nō venerint a
mittāt eas sic amitterēt si nō esset
mēdictū. ita qz solū in festiuitatib⁹
.s. natal. resurrectōis. pētrōs. et al
siptōis bte marie. A. Idem est ho
die etiā de festo corpis xpī a ei⁹ oc
taua. sic est statutū p martinum
quintū. a Eugeniū qrtū. vt patz p
extrauagāte. q incipit. Excellētissi
mi. B. campanē pullent. a ianuū
aptis alta voce diuina celebrent.
excoicatis exdusis. mēdictis admis
sis ita tū qz illi p̄t qz platiū est in
terdictū altari nō a p̄inquent. nō
obstantib⁹ quib⁹ aliqz pūlegijs q
reuocant quia sufficere debz omni
bus qz celebratur. vt didum est.
Dec omnia in p̄dicto. c. alma. Itē
nō qz tempore generalis interdicti
potest cōfici exisina in die cene. ex
tra. eo. qm. li. vi.

Utrū tempore interdicti in
sacristia sacramēta. **R** Nō **ex. de se.**
exco. Rūso. Et h⁹ mltas recipit ex
ceptiones. Nā p̄rio quidēz exapit

baptismus. catholicismus. et confirmatio non solum puulorum. ut i. dicto. c. rñso. si etiam adultorum. extra eo. qm. li. vi. Itē excipit pnia non solum morientium: si etiam uiuorum et sanorum. dum tñ non fuerint excoicati q non pñt admitti nisi in morte et exceptis illis ppter quorum culpam vel dolum lata est sententia interdicti. vlt q pbeuerit consiliu. auxilium vel fauorem. si non pñt satisfecerint vel de satisfaciendo dederint ydoneam cautionē. Aut si hoc non pñt nisi iurauerint q cum poterint: satisficient. et ad satisfactionē faciendā p illos q tenentē habent consiliu et auxilium et p posse laborabunt. Nec ppter aliqd pdictorum debet fieri relaxatio interdicti. ut extra eo. alma. li. vi. Itē excipit eucharistia quo ad decedentes. extra. de pe. et re. qm. in te. Negat extrema unctionio. ut in dicto. c. qm. in te. A. Melius facit. c. rñso. ex. de sen. exco. et idē nota. in sū. con. li. iij. ti. xxxij. q. cxxxv. B. Ad ordines autē non poterit laicus loci interdicti. pmoueri. Scias autē de his q erant clerici nec sunt interdicti. A. Nā tales ad alios ordines poterūt pmoueri sūm eundē. Inno. et in dicta. q. cxxxv. B. Matrimonia vero sūm Inno. fieri pñt apud interdictos: qz et apud infideles contrahunt. xxvi. dis. deinde. non tamen debet fieri benedictio nuptiarum sūm Hosti. A. Idē in sū. co. eo. ti. q. cxxxvij. B.

¶ ¶ tempore generalis interdicti concedat ecclesiastica sepultura. et rñ. sūm Inno. Qñ est interdicta cōiiter aliqua ter

ra vel aliqua vniuersitas denegat laicis ecclesiastica sepultura. etiā si penitentiam acceperint. extra. de pe. qm. in te. qz interdicti sunt etiam si peccatores non sūt. xxij. q. iij. si habes. xvij. q. iij. mīroz. Sed illi q inter pdictos excoicant etiam si ab ipa excoicatione absoluantur remanēt tñ adhuc interdicti donec absoluantur interdictū. Si tñ in morientibus apparuerint signa pnie et postea fuerit solutū interdictum tunc talium corpora erūt apud ecclesiam transferenda. ar. extra. de sen. exco. cū illoz. A. Melius eo. ti. c. a nobis ij. B. Et si apud ecclesiā stāte adhuc interdicto sepulsi fuerint non erunt postea exhumandi. cū ad eum statum uenerit res a quo incipe potuit. Et p hmoi interdictis. s. qui penituerunt licet mortuaria recipe ac p eis orandum ē. xi. q. iij. q. cūqz. Sed si n penituerint. nec p eis oradū ē nec mortuaria recipienda sunt. lxxx. di. c. si. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. ccl. B. Clericis vero q in tali generalitate non sūt interdicti. non negat ecclesiastica sepultura. sine pulsatione tñ campanarū. et cessante oī solemnitate. ut i. dicto. c. qm. in te. S; q ibi dicit cū silentio n videtur hodie intelligendū de silentio funeralis officij: quia cū concedatur quod maius est. s. dicere horas et missas submisit. ut i. i. dictum est. et de officio funerali concedi videtur.

¶ ¶ quando ecclesia est singulariter interdicta illi de populo possint alibi eligē se. E. ij.

pultura. **R**efm **Inno.** Si est interdicta in pena p[ro]p[ri]i etiam m[ul]ti ex eis si deliquerunt: sed forte m[ul]tas v[er]o ma-ior p[er]s[ona]. v[er]o forte quia deliquit domi-nus et in hoc punit. tunc parrochi-ani non p[oss]unt in alia eccl[esi]a etiam non interdicta eligere sepultura[m]. nisi forte ex p[ri]uilegio. ex. de p[ri]u. vt p[ri]uilegia. Si vero est interdicta p[ro]pter de-lictu[m] clericoru[m] t[ame]n. vel p[ro]pter hoc q[uo]d violata fuerit. tunc parrochiani possunt in alia eccl[esi]a non interdicta eligere sepultura[m]. et audire diui-na. **A. Con. Hosti. vt in sum. 2. eo. ti. q. ccl. in principio. B.**

Vbi sunt omnes interdicti vitan-di sunt. **R**efm **Innoc.** hostie. et Ber. in diuinis officiis vi-tandi sunt omnes illi qui p[ro]prio no-mine vel alia certa circulo catione p[er] sententia[m] designant qui a d[omi]no nominati interdicti in **Iusti. de ex-her. li. 2. nominati. Item** vitan-di sunt tanq[uam] nominati interdicti omnes illi de quib[us] constat q[uo]d interdicti sunt vt si ciuitas v[el] cast[ru]m interdicti-tur. Si vero interdican-tur fautores siue p[ar]ticipantes in crimine. non vi-tantur nominati interdicti: sed tantu[m] in genere. Vnde tales non te-netur quis euitare quousq[ue] p[er] iudi-cem specificent. et iudicent. nisi for-te eoru[m] participatio esset multu[m] notoria. ita q[uo]d officiationi non esset locus. ex. de coha. de. a m[u]ltis. tua nos **A. It[em] in su. 2. eo. ti. q. cxxxvi. B.**

Con-gulari vt tempore interdi-cti possit celebrare et audire diuina in voce submissa. tunc eius famili-

ares ad audien-du[m] cu[m] illa celebran-dum sibi admittunt. Sed non sic de familiarib[us] alicuius collegij. q[uia] mi-ni p[ri]uilegiati fuerint admitti non de-bent. Tali q[uo]q[ue] concessione non p[oss]unt gau-dere ille cuius culpa dolo v[el] fraude fuit sententia lata. seu qui ad p[re]trandu[m] ipsu[m] delictu[m] p[ro]buit ostium. auxilium v[el] fauorem. ex. de p[ri]uile. licet. li. vi.

Epi qui sunt in via p[oss]unt secum ferre altare portatile et facere sibi celebrari vbi amq[ue] fue-rint. non obstante interdicto. ex. de p[ri]uile. qm. li. vi. **Epi** q[ui] non iacent ipso facto sententia interdicti. vt su-p[ra]. ep[iscop]i. 2. v. **A.** qui incipit ep[iscop]i su-p[er]iores. B.

An in locis exemptis celebra-ri possit tempe in interdicti general. **R**efm **No.** nisi sic in alijs. ex. eo. alma. in fi. a de p[ri]uile. autoritate. hec li. vi.

Bed nu[m]q[uam] ex sola consuetudi-ne p[oss]unt alijs venire extra interdictu[m]. **R**efm **No.** ex. de consue. cu[m] me. **A.** It[em] in sum. 2. eo. ti. q. cxxliij. fm **Inno. et Hosti. B.**

Vbi te[m]p[or]e interdicti licet se-cularib[us] extra eccl[esi]as audire vel auscultare officiu[m] q[uo]d fit in eccl[esi]a. **R**efm **Hosti.** Exco[m]m[un]icans et interdictis non licet audire. neq[ue] clericis licet ita alte celebrare q[uo]d de foris possint audiri. nec est eis par-portanda. aut fenestra v[el] hostiu[m] ap[er]iendu[m] ad v[er]itatu[m] corp[or]is xpi. vel ab offerendu[m] p[er] euangelium. **Hec colliguntur ex 8 p[ar]tibus q[ui]te. Co. satis Ray et wil. Et it[em] dicit Wil. q[uo]d n[on] phylent**

scilicet audire horas q̄ ex ecclesia
sue p̄uā dicit. A. Co. cū vñ. mo
nal. vt p̄ i fū. con. eo. ti. q. ccl. B.

Quid tēpōe interdicti
possit sacerdos
benedicere peram a baculū p̄gri
noy. Rñ. fm vñ. Cū nō repiatur
esse p̄hibitu videt esse cessum. A.
Idē in sum. con. eo. ti. q. cclvñ. B.

Quid si p̄pter fauorē a ad
m̄stātiāz aliq̄z pos
sum ē interdictū. a illi nō fuāt si al
legāt q̄ habeāt p̄uilegia a huius
mōi. Rñ. Neq̄ aliq̄ fuare tenēt. ne
de alioy fletu ip̄i ridere videant. c.
de p̄uile. p̄tistis. A. Vex ē si p̄u
legiati exesserint f̄minos suorū p̄
uilegiōy in obseruatiā interdicti.
vtz in eo. c. p̄tistis. h̄c etiā notā
tur in sum. cō. eo. ti. q. cclliij. vbi
etiāz addit fm Hosti. q̄ si aliq̄ po
nunt vel p̄ni p̄curant interdictūz
vt postea ip̄i soli celebrent. et ad
ip̄os populus cōcurrat a q̄bus ob
lationes accipiāt et alie ecclesie de
fraudentur. istis celebrare nō licet
occasione sui p̄uilegiij. B.

Quō deici in officio violēt
interdictū. Rñ. fm In
no. Clericus violat interdictūz qū
offitium vel ordinē exēq̄t in missa.
non solū celebrando vt sacerdos:
sed etiā calicē offerendo vt sub dia
conus vñ vñccs siue ampullas vt
acolitus a h̄mōi. S̄i et celebran
do p̄ncipaliter. A. i. q̄si in officio
fuoyt in. c. siq̄s ep̄s. de quo infra
B. vñ pas et matutinas. a h̄mōi.
fi. q. iij. si quis ep̄s in fi. A. Immo
in medio. a est. c. si quis ep̄s. ij. S̄z

et in p̄mo de hoc aliq̄s dicitur. Et
hoc ē vñ siue q̄s vtat officio ordi
nuz maior siue minor fm Inno.
et in sum. con. eo. ti. q. ccli. B. nec
credim⁹ irregularitatē vñ suspensi
onez incurrere q̄ officio interest eti
am si cantet cū alijs nō tñ celebrat
nec aliud in suo officio agit cū hoc
nūq̄ inueniā. licet peccet. Et intel
ligēdum nisi hoc faciat ex cōtēptu
fm Hosti. c. de excess. pla. tanta.

A. Dicit etiā Hosti. q̄ tūc talis q̄
interest officio ab irregularitate ex
cusat qū ignoranter audit diuina
offitia ex quadā simplici deuotio
ne. Secus si ex cōtēptu: puta. qz
facit celebrare diuina. a audorita
tē prestat quia tunc irregularita
tem incurrit. vt vt in eo. c. tanta. et
extra de de. ex co. m̄. illud. f. fi. Co
Wil. du. vt in eadē. q. ccli. B. Lege
re aut psalmos vel euāgelia dicere
quibet p̄t i terra interdicta. siue
et predicare. extra. de sen. ex co. cū
so A. Idē in dicta. q. ccli. B.

Quid si cleric⁹ dicat eplaz
sine apparatu. Rñ. fm Inno. Si consuetudo est q̄ ali
quis sine distinctione ordinis dicat
eplam vel portet cereum. vel faci
at quicquid aliud pertinens ad a
liquem ordinem: nō erit irregula
ris qui id facit. Vbi vñ cōsuetudo
non ē fit irregularis. xi. q. iij. siq̄s
ep̄s ij. S̄z si faciat ea q̄ non sūt ali
cui ordinis vñ officio deputata. vt si
in matutinis legat lectōem. vel cā
tet rñforiū. nō fit irregularis. Co.
Hosti. a Wil. du. A. Idē in sum.
cō. li. iij. ti. xxxij. q. cclvñ. B.

E. iij.

Quid de simplici clerico q̄
habet tñ p̄mā ton
suram. *Rfm Dostie.* Si in officio
suo cantet: puto q̄ irregularitatem
incurrat. *xxij. di. psalmista.* Item
Wil. du in speculo. A. prefati dōto
res non vident loqui de clerico pri
me tonsure tñ. ad cui⁹ officiu⁹ nil
speciale videt p̄tinere. cum prima
tonsura non sit ordo: sed quedā dis
positio ad ordinem h̄ theologos cōi
ter. vt i sum. cō. eo. ti. q. cclviij. vbi
etiā patet q̄ dicti doc. dicūt. de sim
plici clerico. nec abbūt quā h̄ pri
mā tonsuram tñ. sed vident loqui
de clerico ordinis mīorū. de quo lo
quit allegatū. c. psalmista. B.

Quid de benedictione men
se. vel aque. *Rfm*
Inno. In benedictione mense nō
ōstrahit irregularitas. atz nulli or
dini deputata sit. ar. *xlviij. di. c. fi.*
Sed in benedictione aque secus vi
detur: q̄ anera est ordini. de v. di.
iij. aqua. *Idem Wil. du. A.* Idem sum.
v. eo. ti. q. cclv. B. Intelligēdū autē
est q̄ ita fuit tempore p̄dictorum
Inno. et Wil. qñ non licebat in ec
clesijs celebrare etiā secrete nisi ex
priuilegio. *Uodie* q̄ licet celebra
re secreto. qd̄ mai⁹ ē. ex. eo. a lma.
li. vi. a secreto aquam benedicere
licet. quod min⁹ est.

Quid si q̄ tpe interdici ali
que excoīcat vel ab
soluit. *Rfm* *Inno. et Dostie.* Non
est irregularis q̄ hoc nō ōpetit ex
ordine: sed ex iurisdīdione. n. q. v.
nemo. a ex. de elec. trāsanīaz. Sed
absolutiōis solemnia exhibere sic

est dicere cū stola psal. a oratiōz.
vel in ecclīaz introduce excoīcatū. ē
ordinis a officij. ar. ex. eo. nup. in fi
ri. q. iij. de lēt. a c. se. Vñ hoc faciēs
irregularis est. *Idem Wil. du. A.* Idem
in sū. v. eo. ti. q. cclvi. B.

Utrū introductio mīorū
in ecclīaz post partum. *Rfm* *her
mānū.* Nō licet. *A.* Idem in sū. v. eo. ti.
q. cclv. vbi etiā dē *Rfm* *Dostie.* q̄ si
mīor nō licet bñdīdīo nuptial. B.

Quid si laicus violat mīor
dictū. *Rfm* *Inno.*
Nō incurrit irregularitatem vel sus
pensionē. cū nec ordinē nec officiū
habeat: gūit tñ peccat a pūnīd⁹
est. *Idem Dostie. A.* Idem in sum. v. eo.
ti. q. cclviij. B. Si vero tempore inter
dicti exerceat aliqua officia que nō
sunt alicuius ordinis: puta docet
scolares. exerceat tabellionatum.
aut aduocationē a h̄ mōi: nō pec
cat. vt ponit *Wil. du. A.* Idem in sum.
v. eo. ti. q. cclviij. Ibi tñ solū videtur
dictū de irregularitate quaz q̄ hac
ōccasiōe nō incurrit Et con. *Dostie*
licet *Inno.* visus sit sensisse contra
riū. vt patet in dicta. q. cclviij. c.
dictum potest intelligi in clerico q̄
exerceat scholas vel aliquid hui⁹
quod esset annexum ordini ex cō
suetudine vel cōstitutione *Al day*
vt potest cōstare etiā ex dictis ip
sius *Inno.* ibidem positis. q̄ ex ta
libus que non cōpetunt nec ordi
ni nec officio ecclīastico nō irroga
tur irregularitas. sed nec peccatū.
cum non reperiantur prohibita.
B. Quis de illo cui interdictus est

aliquis spalis actus. puta ingres-
sus ecclesie. Hunc casu vide infra. **R.**
pl. in fi. A. In hoc etiam dicendum qd
cui interdictum aliqis actus vel spale
officiu potest alia exercere **fm Monal.**
et in **fu. con. eo. ti. q. cdi. B.**

B. nunquid laici interdicti
possunt orare in ecclesia. **R.**
fm wil. Propter generale interdictum
non intelligo hoc esse prohibitu.
Secus si expressse sit eis interdictus
ingressus ecclesie. **Ite Monal. A.**
Ite in fu. con. eo. ti. q. cdi. vbi
etiam dicitur qd potest orari oratione
priuata etiam in ecclesia interdicta.
nisi ab excommunicato maiori vel in
terdicto ab ingressu ecclesie. **B.**

Q.uid si sacerdos probabili-
ter credit qd aliq inter-
dictum sit in ecclesia. **R.** **fm wil.** De-
bet monere in generali qd exeat al-
ter non teneat vitare eos maxime publi-
donec constet de sententia. **A.** Hodie
circa hoc magna facta est innoua-
tio. vt patet sup. **dericus in. ad fi.**
in additione. **B.**

Q.uid si sacerdos recipiat
scienter hominem inter-
dictum: nunquid alij tenebunt exire. **R.**
fm wil. Credo qd no. neq pec-
cant audiendo diuina: s; solus sac-
dos. **Ite Monal. A.** Quo ad pecca-
tum verum est: nisi constent in hoc
sacerdoti. aut eis placeat factu ei?
fm eosd. vt in fu. con. eo. ti. q. cdi. v.
B. Et vide in sequenti. **R.** proximo.

Q.ue pena derici non fuatis
interdicti. **R.** **fm wil.** **Dof**
ti. Ille q scienter celebrat in loco in-
terdicto vndeq sit irregularis e et

suspensus. **et. de de. exco. mi. postu-**
lastis. R. vlti. et extra. de elec. cu in-
ter. et extra eo. is qui li. vi. Et id no
potest beneficia conferre. **extra. de co-**
cel. plen. qd diuersitate. et extra. de
exco. pla. tanta. Co. Inno. et Ber.
Ite no pot talis eligi nec eligere.
extra. de cofue. cu dilectus. R. qd no
bis. q in dicto. c. is q. nec etiam postu-
lari. **extra. de postu. pla. c. i.** **Ite qui**
no seruat interdictum remouendus
est a beneficio. **extra. de de. exco. mi.**
postulastis. R. vlti. A. **Ite in fu. con.**
eo. ti. q. cdi. vii. vbi etiam addit fm
Inno. et Hosti. qd violans interdic-
tum. et alios ad violandu induces
suspensus est. et si e platus omnis
eius institutio destitutio. collatio
prebendar. beneficiorum. ac dignita-
tum. et sine in quoscunq plate fuit
irrite et inanes. **No g pot pmissa fa-**
cere. **Et vt aiunt idz forte dicendu in**
alijs spiritualibus. s. qd sic eis offerri
no pot. sic nec facta ab eis collatio
valet. **vt in dicto. c. postulastis. et**
extra. de eta. et qua. or. cu bone. B.
Et nota hic qd si aliquis scienter cele-
brat in aliq ecclesia q no ppe dicen-
da sit interdicta: s; violata siue pol-
luta. no incurrit irregularitate. vt
in dicto. c. is qui. et si talis grauiter
peccat vt ibide; dicit. **Et dicit eccle-**
sia violata siue polluta semine vel
sanguine. vide sup. consecratio **h. i.**
in. cu sequenti. Si et etiam si qd in
aliq ecclesia no supposita interdic-
to celebrat p sentib personis inter-
dictis. licet grauiter peccet celebra-
do eis. tamen non fit irregularis:
qd hoc n habet in iure. vt ibide; **S;**
E. in.

tamen omnis scienter celebras.
siue in loco interdicto. siue psonis
interdictis a iure vel a quocumq;
iudice. vel recipiens publice inter
dictos ad diuina officia. seu sacra
menta. siue ad sepulturam. est in
terdictus ab ingressu ecclesie. extra.
de priuile. episcoporum. li. vi. Et si
in ea se ingerat in suo officio fit ir
regularis. extra. eo. is cui. li. vi. Et
de hoc casu habes infra. suspens.
li. iij. A. Ibi dicitur de interdicto
ab ingressu ecclesie. B.

Quid si deici existentes no
minatim interdicti ce
lebrent diuina. Resm Inno. Irregu
lares sunt. xi. q. iij. si quis episco
pus in domicilio. a sunt deponen
di ppetuo. nisi q si multi sunt tunc
principales sunt deponendi. cum
alijs vero super irregulairate pote
rit dispensari. sed non nisi p papa
A. Idem in sum. con. eo. ti. q. clix. vii
Et facit extra. de clerico excoicatio
ni. c. latores. Ibi etiam dicitur q
multitudo intelligitur cum excedit
numerus. xl. B.

Interdictuz quito.
de relaxatione interdicti. Vbi sciē
dum q post q sententia interdicti
per aliquos inferiores prelatos ra
tionabiliter lata est. maiores nō
debent eam relaxare absq; cōgrua
satisfadione a cōscientia illi q
tulit eam. extra. de offi. or. cum ab
ecclesiarum Si vero non rationabi
liter lata sit: debet qui tulit eam si
ne difficultate relaxare. extra. de of
fi. or. graue. seu superior ad quem

reueritur. extra. eodem. cum Medi
cinalis. li. vi.

Archiepiscopus
non potest relaxare interdictuz vel
excoicationem siue suspensionem
latas ab officialibus archidiacono
rum seu alijs iurisdictione ha
bentibus subditis suffraganeoru
ipsis qui tulerunt omnis. nisi est
contraria consuetudo. extra. eode
romana. li. vi. A. Ibi dicitur q ar
chiepiscopus vel eius officiales
nisi predicto modo dictas senten
tias non relaxent Vnde dicitur q
si relaxauerint licet male egerint
tamen tenet relaxatio. vt patet in
sum. cō. li. iij. ti. xxiiij. q. clix. vbi
dicitur. B. Inno. q si ep̄s de facto
relaxet sententias ab inferiorib;
latas. male quidē facit: sed tenet re
laxatio. nisi forte aliqua consuetudo
obstaret. B.

Cum quis interdicto vel ex
coicatione astridus of
fert se ad iusticiā eorum pro qui
bus sententiam accepit. iudex euz
ne sic debeat absolvere p̄t etiā si
aduersa ps appellet ne absoluat.
Debet tamē an absolutionē recipi
ab illo sufficiens cautio q in prese
ntia romani pontificis ad que ap
pellatur si voluit appellator vel co
ram iudice cui causam delegauit
iuri parebit. Et idem de his qui di
cunt se iniuste excoicatos vel inter
dictos. A. etiā si hi qui hmoi p̄tu
leūt sniaz ad sedē aplicaz appella
rent. vt in. c. de q statim. B. ext. de
appella. qua fronte.

Ubi inia interdicti relaxari possit nudo verbo. *Reo fm Hosti.* Licet in sententia excoica tionis expressa sit sollemnis forma quaz hales supra. absolutio. v. n. secus tñ in sententia iterdicti et suspensiois. que nudo verbo pferuntur vel totaliter relaxant. cu iuramento tñ. vt sup. interdictū. i. v. *A. qui incipit.* In quo oueniūt. *B. et ar.* est ext. eo. alma. li. vi.

Quid si aliquis tēpore generaliter interdicti vult satisfacere a sic absoluit. *Reo fm Jo. an.* Si is ppter cuius culpaz latū est interdictum satisfacere vult: tollere interdictum. Si vero culpabilis fuit tā quā oñiari⁹ vñ auxiliari⁹. licet accipiat cautio a iungat pñia non relaxabit interdictū. ex. eo. alma. li. vi. *Q* si nō ppter cui⁹ culpā latū est ipse quidē punit: sed ei⁹ satisfactio non requirit. ex. eo. si sententia. *f. i. A. li. vi. B. et in dicto. c. alma.*

Intestatus. **Requi**re infra. successio ab intestato.

Intimiditas. **Requi**re infra. timor. *f. fi.*

Iuenta. **Q**uid est agendū de iuentis. *Reo fm Tho. ii. ii. q. lvi.* Distiguendū est circa res iuentas. Quedā enim sunt que nūq̄ fuerūt in bonis aliis sicut lapilli a gemme que inueniunt in litore maris: a talia occupanti cedunt. Et eadez rō est de thesauris antiq̄ tpe sub terra occultatis. quoz nō

est aliquis possessor. nisi q̄ fm leges ciuiles tenetur medietate dare domino agri. **I**ntellige si inuenit in alieno non data opera: sed si data opera inuenit. nihil tenetur dare domino. *A.* Immo totum tenetur dare. vt in. l. vnica. *Ex thesauris li. r. a notat glo. i. Insti. de re. diui. f. thesauros.* super verbo opera. *Et hoc est verū etiā si cū voluntate dñi requireret: qz etiā cū voluntate domini non possz querē in alieno thesauroz suo nomine. vt in dicta l. vnica. vbi etiā patet q̄ thesaurus dicitur coadunatio rerū mobilium abscondita quoz ignoraēt possessores seu domini ppe vetustatem temporis. Ibi etiā patet qz nec in suo solo potest quis querere thesaurum arte magica diuinatiombus vel alijs illicitis modis. alias thesaurus esset fisci. vt notat glo. in dicto. *f. thesauros. B. in Instit. de re. diui. f. Item ea. A.* Ibi de hoc nihil dicitur: sed puto qz velit allegare. *f. immedie sequeñtem. f. Item lapilli.* vbi dicitur *Item lapilli a gemme et cetera que in litore maris inueniuntur iure naturali statim inuentoris fiunt. Sed ad materiam thesauri melius facit eodem. titulo. f. thesauros. vbi dicitur. Thesauros quos quis in suo loco inuenierit. diu. Adrian⁹ naturalez equitate secut⁹ ei cessit qui inuenierit. Item statuit. si quis in sacro aut religioso loco fortuito casu inuenierit. At si q̄s in alieno non data ad hoc opa si fortuito casu inuenierit**

dimidium inuentori a dimidio
domino soli cessit. Si quis in cesa-
ris loco inuenit. dimidium inuen-
toris a dimidio cesaris esse consti-
tuit. Cui conueniens est ut si q̄s in
publico loco vel in fiscali vel ciuita-
tis inuenit. dimidium ip̄i esse. di-
midium fisci vel ciuitatis. **B.** Quedā
vero res inuente fuerunt de p̄m̄q̄
in alicui⁹ hominis. a tūc si q̄s eas ac-
cipiat si animo detinēdi h̄ restituen-
di dñō nō cōmittit furtū. al' furtū
committit. xiij. q. v. si quod. a. c.
multi sine

Quid si res ab aliq̄ inuen-
ta sit q̄ fuit a p̄prio
dñō h̄ita p̄ derelicta. **Rñ.** Res que
habetur p̄ derelicta. occupanti cede-
ditur. siue sit mobilis a abijciat.
siue sit immobilis. ut si ex ea de hoc
fundo hac mēte ut p̄ derelicto ha-
beam. ff. pro derelic. l. i. S; si in ma-
ri iacta uero res meas causa alleui-
andi nauē nō habeo p̄ derelictis.
q̄ non hac intentione abijcio. Vñ
si libz inuolūtuz iactaui. non ha-
leo p̄ derelicto. Sec⁹ p̄sumit si iac-
taui ap̄tū. i. Insti. de re. diui. §. vlti.
A. Ibi d̄r de rebo iactatis. s; non de
ista presumptione. s; de ea dicitur
in fū. cōn. li. ij. ti. vi. q. xvi. fm **Dof-**
tien. et VI. B.

Bz qualis restituetur res in-
uenta. **R.** fm **Ray. a Dof-**
ti. Studebit inuenire illū q̄ eaz am-
sit. et si optet faciet publice dici p̄
precone; vel in ecclesiis p̄ loca ubi
expediet. a illū si inuenit a p̄ cie-
cūstātiis certifice q̄ illi⁹ fuerit. il-
lū restituet. al' eroget paupibus.

vel ip̄e p̄t tenere si est indigens. a
hoc fm quosdā auctoritate penite-
tiarū fui. **A.** Hoc fuit dictū **Ray.** q̄
etiam dicit. q̄ tunc oret p̄ illo cui⁹
res fuit. ut in sum. cō. eo. ti. q. xvij.
B. seu diocesani si forte sibi retinu-
erit dispensationē talium. **A.** Hoc
fuit dictum glo. **Ray.** cui cōn. VI.
ut in dicta. q. xvij. **B.**

Inuidia. Vtruz in-
uidia sit tristitia de alieno bono. **Rñ.** fm **Tho. secda secda. q. xxxvi.** De
alieno bono p̄t esse tristitia. dupli-
citer. Vno mō qñ aliquis tristat
de bono alicuius in q̄tum ex hoc in-
minet sibi piculum alicuius noci-
menti. sicut cum homo tristatur de
exaltatione inimici sui timens ne
leat eum. a talis tristitia non est
inuidia. s; magis timoris effectus.
ut p̄hus dicit. Alio mō in q̄tū bo-
num alterius existimat diminui
uuz p̄rie glorie seu excellentie. et
hoc modo de bono alterius tristat
inuidia. et iō p̄cipue de illis bonis
inuidet homines in quib⁹ gloria
et in quibus amant honorari a in
opinionē eē. ut p̄hs dicit. ij. **Ethi-**
corum. A. Potest etiā esse inuidia
licet tristitia nō p̄cederet ex hoc res-
pectu s; al' ex defectu caritatis. **Raz.**
et diabolus non timebat p̄ hoīem
diminutionē gl̄e sue quā nullate-
nus poterat habere. et tamen inui-
dit homini. **Sapientie. ij. ibi.** In-
uidia. q̄c. Vnde et generaliter po-
test dici q̄ inuidia est tristitia bo-
ni fratrem ex defectu caritatis pro-
cedēs. Potest etiā quo ad p̄mū

modū abesse peccatū vt si q̄s occa
sione timoris decidat ad aliq̄d o
tra caritatem dei vel p̄mi. **B.**

Quādo inuidia sit peccatū? **R.** **Th.** vbi supra
Inuidia p̄prie est tristitia de bonis
alicuius iqt̄uz alter excedit ip̄m.
et istud semp est prauū. vt p̄hs
etiā dicit. **ij. Ethicorū.** q̄ dolet de eo
de quo est gaudēdū. s. de bono p̄mi.
Q̄ si doleat q̄s de bono p̄mi non
q̄ ille habet: sed q̄ sibi deest non
erit inuidia: sed zelus. de q̄ l̄es **ij. zelus**

Quādo inuidia sit peccatū mor
tale? **R.** **Th.** vbi su
pra. Inuidia ex suo genere est pec
catum mortale: q̄ cōtrariat carita
ti q̄ gaudet de bono p̄mi. Si tñ sit
imperfecta ratio inuidie. s. in motu se
sualitatis. sic est veniale peccatum

Peccris **Q**uādo
sit peccatum. et quale. et
q̄ndō. habes **ij. simulatio. et ij. p̄po
ccris. in littera. p.**

Kra. **Q**uādo sit
peccatū mortale? **R.** **Th.**
seda sede. q̄ d̄vii. Motus ire p̄t esse
inordinatus dupliciter. **A.** Nā vt h̄et
in sū. de vicijis. Ira est irrationabi
lis turbatio mentis vel ordinatus
appetit⁹ vindicte. **B.** Vno mō ex p
te appetibilis. vt puta cū q̄s appe
tit iustā vindictā: a sic ex genere
suo ira est mortale peccatū: q̄ o tra
riat caritatis iusticie. Potest tñ cō
tingere q̄ aliq̄s appetit⁹ vindictē
sit veniale p̄pter ip̄fectionē: adus: q̄
q̄d ip̄fectio v̄l est ex pte appetit⁹

puta cū mot⁹ ire p̄uenit iudiciū
rationis. v̄l est ex pte appetibili.
puta cū quis appetit in aliquo
modico se vindicare. ita q̄ si adu
aliter iferat nō est mortale. puta
si parū trahit aliquē puerū p ca
pillōs. vel aliq̄d h̄mōi. **Alio mō**
potest esse mot⁹ ire ordinatus q̄
tum ad modū irascendi. vt puta si
nimis ardentē irascat interius. vel
nimis manifestet exteri⁹ signa ire.
et sic s̄m se ex suo genere non ha
bet rationem peccati mortalis. **A.**
quā appetitus non est ordinatus
ex pte materie. cū non appetat
vindictā iustā. vt patet p eūdem
Th. **B.** Potest tñ contingere q̄
sit mortale. vt si ex reuerentia ire
quis excidat a dilectiōe p̄mi vel
dei. **A.** Quatuor modis potest quis
hoc casu a deū vel a p̄mi caritate de
cidere. **P**rio qñ ex ira mltū turba
ret o tra deū: q̄ ira o tralat caritati
que includit in se patientiā a ben
gnitatem. **ad Corin. xij.** Secdo cū
quis ex ira ageret aliquid reputa
bilis scādali. **Nā math. xviij.** dici
tur. **Ve illi p quē scandalum venit**
Tertio si ex ira decideret in odium
Qui enim odit fratrem suū homi
cida est. **Job. iij.** Quarto si ira lō
go tēpore teneat. s̄m **Aug.** in ome
lia. de igne purgatori. **q̄ d̄l. xxv.**
Gal. aut. Et videt longū tēp⁹ si
pseuerat p diem naturalez. iuxta
illud **ad Eph. iij.** Sol non occidat
sup iracundiā vestram. **q̄ videt sen
tire Alex.** de hales. sup. **ij. sniaz. di.
xxxix. q. vi. B.** Et de hac materia vi
de **ij. patientia. et ij. vindictio.**

Irregularitas pri

mo de irregularitate homicidarum. Omnes q̄ habuerūt officium in vīdīda sanguis sunt irregulares. vt dictum ē sup̄. homicidiū iij. §. i. et etiā fm wil. si nō fuerit secutus effectus. tñ in hoc casu fm euz ep̄us potest dispensare. A. et cū illo filie qui non ex officio s̄ ob io vlt̄acore opaz dedit. et fecit qd potuit vt occideret aliquē: s̄ tñ nō occidit nec mutilauit. S; tñ talis indiget dispensatione fm eundē wil. vt in sū. cō. li. ij. ti. q. xxij. B. Nō aut p̄t si effectus secutus est. De his aut q̄ interfuit vīdīde s̄guis hēs sup̄. homicidiū iij. §. iij. A. qui incipit. Vtz oēs ac. B. Quid de illo q̄ fuit in pugna vbi aliqui interfecit sunt. vide supra. homicidiū iij. §. vi. A. qui incipit. Quid si plures.

Quid de illis q̄ iuris ignari zelo fidei et p̄p̄m in dulgētiā q̄ dabat attulerūt ligna ad cremādū hereticos. nūq̄d sunt irregulares. Reo. fm Wil. Si materia illa ē coopata ad mortē irregulares sunt nec dispensabūt cū eis nisi p̄ papā. Si at non est coopata: q̄ iaz forte mortui erant. vlt̄ aūq̄ materia illa incēdere mortui sunt. nō efficiūt irregulares. A. Aut si indiget dispensatione sufficit ep̄i dispensatio. fm eū. wil. q̄ in sum. cō. eo. ti. q. xxij. B. Q̄ si dubitatur. melius ē tenere certū. vt absq̄ dispensatione pape nō ministrent nec pmoneantur. extra. d. tēp. or. ad aures. B. Idem in dicta. q. xxij. B.

Quid de illis clericis q̄ alijs trahūt ad man ganellas. vñ aliq̄s p̄babilit̄ creditur infidē. Rñ. fm Wil. Melius est tenere certū. vt in p̄cedēti §. dictū ē. A. Idem in sum. cō. eo. ti. q. xxv. B.

Quid p̄bitero qui misit puerū ad aquādum equū monēs vt cauēt a fluie et tñ submersus ē. Reo. fm Hosti. Dūc p̄biterū culpabilem iudico. sicut et diaconū q̄ nō remouit falce quacina? erat. cū sciret ludī cōsuetudinem. extra. de homic. cōtinebatur. et sacerdotē q̄ nō remouit cultellū a corrigia cū qua vterabat famulum. extra. de homici. ad audiētiā. et l. di. clerico iaciēte. A. Intellige q̄n de piculo pueri missi poterat rationabiliter dubitari. vt q̄ erat in fās. vt p̄ in sum. cō. eo. ti. q. xxvi. B. Quid si q̄s p̄cutit mulierē p̄gnātem. vlt̄ dat ei venenū vt faciat abortum. vide supra. homicidiū iij. §. v. A. qui incipit. q̄ si q̄s p̄cutit. B. An liceat clericis deponere corā iudice seculari querelam de suis raptoribus. habes supra. homicidiū iij. §. ij. A. Et adde ibi positū q̄ si intentio deponentis querelam erat vt ad mortem rei damnarentur: irregularis efficitur quibuscumq̄ verbis fuerit intentio relata. licet per ecclesiam non prohibeatur: nisi ei constet per confessionem seu probationem fm Hosti. et in sum. cō. eo. ti. q. xlvj. B.

An liceat clerico fure capere et iudici tradere. Rñ. secūduz Wil. Si alias potest res suas

recipere. non debet eū cape nec iu-
dici tradere. ar. ex. de homici. susce-
pim⁹. Si aut alie res suas recu-
pere nō potest. credo q nō efficitur ir-
regularis: dū tñ non sit eius cor-
rupta intentio. **A. Item in sum. 2. eo. ti. q. xlvij. B.** Sed hoc intelligere oportet q fiat cū prestatōne. vt su-
pra. homici. iij. §. ij. et q non ha-
buerit causā suspicandi q hoc cō-
tingere poterat. **Al. cōtra. vt B in**
sequentib⁹ duob⁹. §. dicit⁹. A. Hoc
quod dicit⁹ in fine istius. §. est nota-
bilis limitatio ad id quod dicitur
supra. homicidū. iij. §. ij. **B.**

Quid si clericus scribat q
aliquis capiat a ex
illa captiōe sequit⁹ mors. vl detur
ratio ei⁹. ipso tñ ignorate factū
et causā. **Refm Hosti.** Videt irre-
gularis q debuit suspicari hoc pos-
se euenire. **A. Item in sum. 2. dicta**
quest. xlvij. B.

Quid si clamet aliquis la-
trones. **Refm Inno.**
Siue sic clamet siue aliquis aliud
agat p qd potuerit intelligere q ex
clamore vl actu suo poterat sequi
homicidū: irregularis est. nisi fa-
ceret ppter timorē corporis sui. Nā si
timeret q aliquis vellet eū occide-
re bene posset clamare p auxilio:
q nō intendit i alie⁹ mortē: sed in li-
berationē suā. **Itē Hosti. Et addit.**
Secus si clamaret p solis reb⁹. **A.**
Itē in sum. 2. eo. ti. q. xlvij. B.

Quid de illo clerico qui cū
latro duceret capt⁹
dixit: claudite ei os ne clamet: nū-
quid est irregularis si mors inde se-

quat. **Refm Wil.** Credo q sic. q iu-
uit ducentes dādo eis consiliū. **A. Qñ**
al forte fuisset liberat⁹ ratione sus-
picionis loci. vt in sum. 2. eo. ti. q.
lv. **B.** Et eodē mō si querentib⁹ ma-
lefactorē indicauit eū: nisi forte igno-
rauerit a ignorare rationabiliter
potuit. nesciēs q ad mortē quēret.
A. Itē in sum. 2. eo. ti. q. lvi. B. Qua-
liter eps p̄t inuocare brachū secu-
lare. habes sup. bellū. ij. §. iij. **Et q**
liter exequat⁹ habz iurisdicōe:
temporalem. vide supra. episcop⁹
§. vii. **A.** qui incipit. **Episcopus q**
in aliquo. B.

Quid si clericus cōmodat
balistā. a idē aliq⁹
occidit. **Refm Si** cessit in bello iusto
non est dubiū q irregularis est:
q dabat opaz rei illicite. ex. de ho-
mi. c. fi. a eodē mō si bellū sit iustū:
q ars sagittandi phibita est. ex.
de sagit. artē. Sed in bello iusto en-
sem vel lanceā ministrare nō est
phibitū. tñ omis talis **Refm Mil.** in-
dicand⁹ est irregularis: q caz ppi-
quam prestat homicidio. **A. Con**
Hosti. vt in sum. con. eo. ti. q. li. B.

Quid si clerici fauorez pre-
stant suis partib⁹
oportando q securi⁹ pugnent. aut
iniciendo terrores aduersarijs. **Refm Inno.** Si bellū est iustum a
mors idē fuit subsequita: efficiuntur
irregulares. vt in §. primo didic⁹
est. **A.** nisi irent ad bellum iustū
causa pacificandi. vel al ex iusta
causa. dummodo dolus absit et la-
ta negligētia. **§. eūdē Inno. a Host.**
vt in sum. con. eo. ti. q. li. B. Secus

Responsum. Qualiter respondere debeat
clericus cum interrogatur de iudicio
sanguinis habes super homicidium n.
f. 4. a. super epus f. viij. A. qui inci-
pit. Episcopus qui in aliquo. B.

Ut irregularitas homici-
dij tollatur per baptis-
mum. Rn. Sic. S. non illa bigamie.
ut super homicidium iij. f. i. in fi. De
materia irregularitatis homicidij.
plura habent super homicidium. i. et sequen-
tibus ea. p. totum. De irregularitate
bigamie super bigamia. p. totum. De
multis irregularitatibus in quibus so-
lus papa dispensat habes supra.
dispensatio f. vi. A. qui incipit. Dis-
pensatio in multis. B. et se.

Iregularitas secu-

do. de illo qui exis irregularis minis-
trat. Vbi sciendum secundum rationem. quod irre-
gularis celebrans non propter hoc alia
irregularitate contrahit. alioquin to-
tiens nouam irregularitatem contraxe-
ret qui tiens celebraret. nec etiam ta-
lis imo nec aliquis est iudicandus irre-
gularis. nisi inquit inueniatur iure ex-
pressum. extra. de sen. exco. is. q. li. vi.
A. Et in hoc casu videtur expressum. Na-
ois irregularis est suspensus. ut sta-
tim sequitur. et notatur in sum. co-
li. iij. tit. xxix. q. iij. circa fi. et ois
vires ordine a quo est suspensus incur-
rit irregularitatem etiam papalem.
extra. de sen. exco. cum medicinalis.
li. vi. Nam videtur quod licet iam fuerit
irregularis tamen possit nouum viculum
irregularitatis incurere. ita quod ab-
solutus ab vno remanet ligatus in
alio. sicut et de exco. iato habet et

notatur extra. de sen. exco. c. cum p.
causa. 2. c. officij. Al. sequeretur quod
si irregularis committeret homicidi-
um non mitteretur noua irregula-
ritate. contra id quod habetur l. dis.
si quis viduam. B. Sed tamen om-
nis irregularitas siue contingat ex
peccato siue non. impedit ordinis
executionem. quod non exequi debet
quis antequam dispensetur.

Ut celebrans in peccato mor-
tali fiat irregularis. Rn. secundum Inno. et Hostiense. Licet om-
nis qui est in peccato mortali dica-
tur esse suspensus quo ad se. sed non
debet celebrare. si tamen si celebret
incurrit propter hoc irregularitatem.
nec post penitentiam indiget dispensa-
tionem. nisi sit notorium. extra. de
temp. or. questus. A. Nam notori-
us peccator etiam post penitentiam non
habet ordinis executionem. nisi dis-
pensetur per episcopum in casibus pa-
pe specialiter non reseruatis. dum o-
do autem dispensationem non celebra-
uerit diuina. aliter non posset dispen-
sari nisi per papam secundum Hostiense. et
notatur in sum. con. dicta. q. iij. ad
fi. B. Et eodem modo dicendum de
quocumque qui celebrat solus post sim-
plicem prohibitionem. A. Facit dictum
c. q. si tu. et quod non in dicta. q. iij. B.

Ut clericus in minoribus
gradibus si exco. iatus le-
gat epistolam sine solemnitate fiat ir-
regularis. Rn. secundum rationem. Credo quod
non. tamen quod sine solemnitate hoc fa-
cit. tamen etiam quod a laycis quique legi-
tur epistola de consuetudine. tamen quod etiam
in illis. c. xi. q. iij. si quis episcopus. et non

fit mentio nisi de epō. presbitero.
a dyacono. Imo etiam si sacerdos
vel dyaconus taliter sine solempni
tate legat epistolam non credo ipm
propter hoc incurrere irregularitatem
cum pene non sint extendende: sed
restringende. Agde. in su. c. li. iij. ti.
xxix. q. vii. B.

Ut de clericis qui in excoica
tione cum solempnitate
ministrat fiat irregularis. Re fm
Wil. Si est in minoribus credo quod non
cum duo. c. xi. q. iij. si quis epus. et
ij. non loquantur de eis: sed de epō. p
sbitero. a dyacono. de quibus si mini
strent in suis officiis non est dubi
um. quod irregulares efficiunt. ex. de
cleri. exco. mi. latores. Et idem intelli
go de subdyacono. cum hodie in mul
tis parificet dyacono. ex. de eta. et
qua. a multis. A. et putet inter or
dines sacros ut ibi. Quo vero ad ordi
nes minores dicit idem Wil. quod et si
clericus hoc casu incurrat irregulari
tatem. putat quod epus posset dispen
sare. cum hoc non muemur ei prohibitu
Sed Hosti. sentit quod talis omnino
incurrat irregularitatem p. c. cum me
dicinalis. ex. de sen. exco. li. vi. ut
in sum. co. eo. ti. q. viij. et sic sentit
quod non possit dispensari nisi per papam.
Sic enim loquitur dictus. c. cum medici
nalis. Recipiens autem ordines etiam
minores in maiori excoicatione incur
rit irregularitatem: in dispensabilem
nisi per papam ut in c. cum illorum. de
sen. exco. ubi non distinguit inter or
dines maiores a minoribus. fm wil.
du. a non in dicta q. viij. Recipiens
autem ordines in minori excoicatione non

incurrit irregularitatem. fm glo.
Rap. cum non sit expressum. addens quod
talis siue sit irregularis siue non.
potest per epum dispensari cum sit ei inhi
bitum. ut in sum. co. eo. ti. q. ix. B.
Utrum excoicatus baptisando fiat irre
gularis. hunc super. excoicatione. circa fi.

Hironia. Utrum
hiromia. s. cum quis minora dicit
de se sit peccatum. et quales. Re fm Tho. ij.
ij. q. cxij. Minora de se dicere potest con
tingere dupliciter. Vno modo sal
ua veritate dum. s. aliquis maiora
que sunt in eo retinet. et quedam mi
nora perfert. et hoc non pertinet ad
hiromiam. nec est peccatum fm ge
nus suum. Alio modo dicit quis
minora deducendo a veritate. pu
ta cum asserit de se aliquid vile quod
in se non recognoscit. aut cum negat
aliquid magnū quod tamen percipit in se
ipso esse. et sic pertinet ad hiromiam.
et est semper peccatum. Nulla enim cau
sa metieduz est. xxij. q. ij. Cum huili
tatis causa metiris. si non eras pecca
tor. mentiendo efficeris.

Hironia. s. p. b. m. quicquid
iaculantia est
quod Tho. ubi super. sic exponit. dicens
quod duplex est excellētia. Vna in te
palibus. Alia in spiritualibus. Contigit
autem quicquid quod aliquis per exteriora signa
et per verba pertendit quidem defectum in
exterioribus rebus. puta per aliquam
vestem abiectam: sed per hoc ipsum intē
dunt ostentare aliquam excellētiā
spiritualem. Unde simul incurrit
viciū hiromie et iaculantie. de qua
dictum est supra. iaculantia.

Istrio vide su
pra. hystrio. in littera. B.

Iudeus primo
comuni ter. Iudei dicuntur
qui lege Mosayca ad legem tenent.
sic dicti a nomine principalis tribus. scilicet
iude. qui etiam prius hebrei dicebantur
ab hebrei cuius familia cultum dei tenuit
et ceteris ydolatra sedatis. huc Ray
et Hosti. A. Item in sum. con. li. i.
ti. iij. q. i. B.

Quoniam christiani se debent habere
circa iudeos. Rn. fm
Ray. Non debent cum eis comedere. aut
eos ad conuiuia recipere. nec cum eis co
habitare. A. Item dicunt Ray. lau. io.
Inno. a Goff. etiam de saracenis:
quia et illi hodie iudeizant. Unde
eadem est causa prohibitionis. Eū
tes tamen ad predicandum sarace
nis. cibis eorum uti possunt secundum tempore licen
tias. dummodo non de his que fuerunt
ydoles imolata. In extrema tamen
necessitate uti possunt ydolitico. dum
modo non in reuerentiam ydoli.
ut in sum. con. eo. ti. q. v. B. Item in
firmi christiani non debent in suis infir
mitatibus uocare iudeos: nec ab eis
recipere medicinas. nec se cum eis in
eisdem. balneis balneare. xxvii. q.
i. nullus et. c. omnes. Item non de
bent permitti inter christianos habere
officia publica. ne occasione habe
ant seruendi. di. liij. nulla. xvij. q.
iiij. constituit. Quod si iudeus talia officia
recepit: debet ei negari christianorum conuiuium.
donec quicquid accepit ratione officij.
secundum prudentiam dyocesanam ouertatur

in usus pauperum. A. xpianon. uti.
c. cum sit extra eo. B. et ipse officium
dimittat. A. si cum pudore. qd irreue
rent assumptum. Et idem etiam obtinet
in paganis. dicto. c. cum sit. dicit tñ
Hosti. quod licet iudeus in publicis of
ficiis poni non possit. potest tamen dominus res
ditus suos iudeo vendere. deputato
custode christiano honesto a non sus
pecto. a quo iudei redditus accipi
ant. ita quod per hoc christiani et clerici a
iudeis non grauentur. extra eo. ex
speali. a notat in dicto. q. v. B. Et in
telligit secundum Tho. quod ad dignitates
de nouo acquisitas. Secus de domi
nio perempti: quod illud quicquid tolerat ec
clesia propter scandalum vitandum. licet
ordinaria auctoritate tollere possit.
sic tollit in seruus. A. si xpianis. v.
qui uoluit fieri christiani. a quibus tollit
ius seruitutis respectu iudeorum. ut
in. c. si. extra eo. Et quicquid hoc dicatur
ter. per allegati generaliter philem
officia publica iudeis et paganis.
cum nimis sit absurdum ut blasphemus
christi in christianos uim potestatis ex
erceat. dicto. c. cum sit. Nec toleran
tia ecclesie excusat quod de se illicitum
est. iiij. di. denique. a ibi glo. sup. re
borema. B. Item nullus potest iudeo cum
congregationi seu alicui iudeo vel pa
gano aliquid reliquum in testamento.
et si fecerit etiam per mortem indicabit
anathema. extra. de hereticis. si quis
episcopos. xxliij. q. ij. sac. ij. A. Hosti. dic
quod multis iudeorum legatum non potest. C.
eo. l. si singulis forte sic fm Ayo.
Sed clerico si hoc etiam iudeus fratrem eius
sit. tamen eos pascere. ut in dicto. q. v. B.
Et ut intelligatur secundum wil. n. legaret

ad succurrendū nātati. A. Idē vol.
dicat. vt p3 in pfata. q. v. Credo q
siue clericus sit siue laycus si daret
vel legaēt aliqd tatib9 a maxime
osanguineis nō ad dītandū: s; ad
succurrendū extreme vel multū ar
te nātati nō ess; pmiēdus. Dicitū
tū hosti. videt; pbabili9 p diduz
ca. si q; ep̄s. B. Itē non d; iudeis
pmiti nouas erigē synagogas
s; antiq; reficere du; tū nō ampli
ores vel preciosiores solito. Ritus
autē a solemnitates suas sūt pmit
tēdi seruare. extra eo. iudei. q. c. cō
suluit. Itē in dieb9 lamentatiōis
a dñice passiōis nō debēt in pub
licū p̄dīre. extra eo. in non nullis
A. Forte idē esset si ecclā lamētare
tur p aliquo cōi infortunio xp̄ia
nitatis. fm Glo. ray. a in dīda. q.
v. B. R̄netiā i die pasce nō debēt
habē hosti a vel fenestras aptas
extra eo. q; sup h̄ijs. Itē cogēdi
sunt talem habitiū cōtinue deferre
q; manifeste ab alijs distinguāt
extra eo. in nōnullis. Itē cogēdi
sunt ad decimas. vt sup. decime.
ij. ij. Itē cogēdi sunt xp̄ianos
testes recipē cōtra se: s; iudeus nō
potest ferre testimoniū cōtra xp̄ia
nū. extra de testi. iudei. A. Ibi dicit
tur primū. secūdu; notat; in glo.
B. Iudeis pmitit; agere a cōueniē
apud iudices nostros: s; nō apd
seniores eorū Arbitrū; etiā pnt
eligere iudē cuius sentētiā; ordi
naū; exequat. Geo. ti. iudei roma
no. Itē in sabbatis suis nō debent
trahi ad iudicia. nec ipsi alios tē
tere: s; nec in alijs festiuitatib9 su

is debēt turbari. A. nisi in locis su
is fecerint signū xp̄i vel aliud in cō
temptū xp̄iane legis. vt. Geo. i. in
deos. B. nec sepulchra eorū obtē
tu forte pecunie effodi. vt. Geo. ti.
die sabbato. extē eo. sicut iudei. q.
a. ij. A. Nota etiā q; si iudeorū
vel saracenorū filij: vel alij ad fidē
cōuertant; debēt habere portōem
sue hereditatis. eē eo. iudei. ij. a in
dīda. q. v. B. De iudeorū seruīs iu
dis vel xp̄ianis tētur. ij. iudei. ij. p
totū. Similit; a de nutritib9 mfan
tū iudeorū.

Que sit pena p̄cipatiū cū;
iudeis cōtra casus nūc
dictos. R. fm ray. Si sint clerici a
a dñomti satisfaccere a emendare
nolūt: debent priuari officio a bñ
ficio. Si layci sūt. vtputa p̄ncipes
qui nolūt exequi p̄dicta. siue alij
q; aliqd impedimentū afferunt. A
siue quicūq; alij cōtrafacientes.
vt in iurib9 allegatis. B. a admo
nti nō satisfecerint: debent excoica
ri. xxviii. q. v. null9. Si vero sunt iu
dei. tandū sunt xp̄iani ab illorū
cōmuniōe a cōmertiō separādi
sub pena excoīunicacōis donec
illi emēdauerint a satisfecerint vt
optet. extra eo. asī iudeos. in fi. a
extra de decimis. de tēris. a extra
de vñt. cum tu. A. Meli9 eo. ti. p9
miserabilez. Quādoq; etiā p̄mū
tur pena sanguinis a mortis vt si
impugnaret fidem xp̄i. C. de iudeis
l. fi. vbi dicitur. Cernat iudeus lo
na sua p̄scripta mox pene sangui
nis destinābus qui fidem alterius
expugnauerit puerla doctrina.

Itē si ipse dicit volente ouerti. C. eo.
l. iudeis. vbi dicitur Iudeis a maiori
bus coruz a p̄iarchis volum⁹ inti
marī. q̄ si q̄s post hāc legē aliq̄e
q̄ eo p̄ feralē effugerit sedāz a ad
dei cultū respererit. s̄aris vel alio fu
roris genere. qd̄ nūc fieri ōgnoui
mus ausus fuerit attēptare. mox
flāmis dedend⁹ est a cuz oib⁹ suis
p̄cipib⁹ cremādus. B.

Quid fiet de iudeis vel alijs
xp̄m blasphemātib⁹
Refm Tho. Ois talis fm̄ leges de
capitat etia xp̄ian⁹. Vñ p̄ncipes
seculaēs. iudeos xp̄m blasphemā
tes grauiter punire dñt siue pena
pecuniaria siue etia grauiori. extē
eo. c. i. nō nullis. in fi. A. Idē m̄ sū.
o. eo. ti. q. vi. Sḡ m. c. m̄ nō nullis.
aliud quo ad hoc nō dicit nisi qd̄
cōdigna aīaduersione dñt op̄sci
Sed de pena pecuniaria dicit m. c.
Statuim⁹. extra de maledi. vbi eti
am notat dñs An. de bu. q̄ simili
ter etia p̄ncipes debēt eos punire
pena vltimi supplicij. a mortis. B.
De xp̄ianis blasphemātib⁹. vide
q̄ maledictō. An liceat xp̄ianis cō
municare cū iudeis vel alijs infide
lib⁹ hētur sup̄. infidelis. fi. a hic
sup̄. fi. ij. Cōtra autē xp̄ianos qui
sūt iudei pcedendū est. sicut cōtra
hereticos vt sup̄. hereticus. ij. p̄. p̄
ij. q̄ incipit. cōtra xp̄ianos

Ut liceat dñs terrā exa
ctioez facere in iudeos
Refm Tho. in quadā littera ad du
allaz Rothoringie. Quauis sicut
iura dicunt iudei merito siue culpe
seruituti sint addicti a sic eorū rez

dñi possint accipere tamq̄ suas. ita
tamē vt non subtrahātur necessa
riavite quia tamē optet nos am
bulare honeste etia ad eos qui fo
ris sunt ne nomē domini blasphemē
meū hoc obseruādū est vt exacti
onib⁹ quas facere nō cōsueuerūt.
A. nō soluiere vel cōsueuerūt face
re. s. p̄decessores dñorū. vt p̄tj p̄ cū
dema m̄ sū. cō. eo. ti. q. ix. B. nulla
tenus p̄grauētur. s. ad cōsuetas
cogi p̄nt.

Quid si iudei nihil hñt mi
si v̄suras cui restitu
entur ea q̄ male accepta fuerunt
ab eis. Refm Tho. in p̄dicta litte
ra. Cū ea que iudei p̄v̄suraz extor
serūt non possint licite retinere. cō
sequēs est vt si uos illa ab eis ex
pitis. nec uos licite retinē potistis
nisi forsan eēnt talia q̄ a uobis vel
ab antecessorib⁹ v̄stris acti uos
extorserūt. Si q̄ uos hñt que ex
torserūt ab alijs debēt restituī illis
quib⁹ iudei tenebātur restituere si
inueniūtur alioquin i pios v̄sus
fm̄ oñiū dyocesani a aliorū pro
boz. vel mōmunē vtilitate terre si
necesse est nec esset illicitū si uos de
nouo exigeretis talia a iudeis. s.
uata tamē cōsuetudine p̄decessorū
v̄stroz ac intencōe vt in pios ex
pendātur v̄sus. A. Idē m̄ sū. cō.
eo. ti. q. x. Et ista cōsuetudo attēden
da ē i exactōe. si at i v̄surarū resti
tucōe ad quā p̄cise a oīno p̄ p̄
cipes cōpelli debēt quacūq̄ cōsue
tudine nō obstāt. extra de v̄sur.
post miserabilē. a m̄ de. ex. graui.
eo. ti. B.

Unde qui nihil h3 pter
 vfuas possit puniri pe
 cunialit. *R. fm t. vbi sup.* Dicē
 dū q expedit oēs pecunialit puni
 ri. ne ex sua iniquitate o modū repor
 tent a maiori pena q quicūq ali3
 si vfuari3 in sili casu qto pecunia
 q eis auferet min3 ad eos ptinet.
 Pōt etiā sup addi a alia pena ne
 ad penā suffice revidet q pecuni
 am alijs debitā de finit possidere.
 Pecunia tñ pene noie ab eis abla
 ta retineri nō pōt: s3 d3 de ea fieri si
 aut in pcedit. *dictū est. A. Idem*
in sum. c. eo. ti. q. xi. Et addit fm eūde3
 Si vero dicat q ex hoc pñces ter
 raz dānificanē. hoc dānnū sibi i
 putet. vtpote ex eorū negligentia
 pueniēs. Meti3 em esset vt iud3
 laborare ad pñuū vidit lucranduz
 opellerent q vt ocio se viuēt3 de
 solis vfu3 ditetur: a sic eorū dñi
 de suis redditib3 fraudetur ita em
 a p suā culpam pñces defraude
 retur redditib3 suis si permitteret
 subditos suos ex suo latrocinio:
 vel furto lucrari. tēneretur em re
 stituē quicqd ab eis exigeret. *B.*
Unde licet recipere donū vel
 pñu3 laboris a hui3
 mōi a iudeis vfuarijs. *R. fm* scdm
 mil. Si iude3 habet aliquid aliud
 q vfuas: potest accipi ab eo. *A.*
 Verū est: nisi ipsi vfuarij sint nō
 soluēdo vel ex hoc reddātur impo
 tentes ad restituendū. *vt q. vfu3*
vi. vtru3 dona. de quo in se. B.
 Si vero nihil h3 pter vfuas. tunc
 aut recipiēs certat de dāno suo vi
 tando: a sic accipiēdo nō peccat. si

aut q a fure vel a rapto ē dānifica
 tus est vtpote p incendiū a hui3
 nō peccaret si recuperet ab eo dā
 nū suū. l3 ipse fur vel rapto3 nihil
 h3et nisi qd esset qñtum ex furto
 vel rapina. dum tñ non recipet p
 dāno suo in spē ipsas res alienas
 Addit *Tho.* in epistola ad ducis
 sam dicens q si iudeus vltro cōfe
 rat pecuniā vel enceniū: expedit re
 cipere vt pecunia sic recepta reddat
 hui3 quib3 iure debetur seu alijs.
 vt dictū est supra. *viij. A. Idem*
in sum. c. lib. v. tit. iij. q. xij. B.
 Vtru3 dona a elemosina data ab
 vfuario possint recipi. vide infra
 vfu3. i. *q. xij. qui incipit. Vtrum*
 dona.

Quid si iudei occupant to
 taz aliquā prochiā
 emēdo q a xpianis solebant possi
 deri. nūquid pōt eccā hac occasiōe
 petere aliqd ab eis. *R. Petere pōt*
 a soluē tēnetur decias pñiales a
 oēs census. siue pñtaciōes siue ob
 laciōes reales q3 xpiani de domi
 bus a possessionib3 soluē tenebā
 tur. *ex de vfu3. qto. S3 secus d deci*
mis seu oblaciōib3 pñonalib3 vt
dictū est sup. decime. ij. q. ij.

Azima iudeorū in nātate
 pñt emia comedī
 fm mil. *A. Idem in sum. c. li. iij. ti. xx*
xij. q. cxxv. Sine nātate aut hoc
phitet sub pena depositiōis qtu3
ad clericos. a excoicaciōis qtu3 ad
laycos. xxvij. q. v nullus. B. Quo
iudeus cōpellatur restituē vfu3
infra. vfu3. i. finali.

Unde secundo quo

ad seruos a seruiētes iudeis Quid
g de seruo iudei si vult xpian⁹ fieri
Rem ray. Si seru⁹ est vernacul⁹. s.
de illi⁹ ancilla nat⁹ a velit fieri xpian⁹
an⁹ statim eripit in libertate nullo
p^ocio dato. **E**de rpi. a de. l. d. nob⁹
p^ois ita. **A**bi dicit Iulian⁹ vt nul
lus iude⁹ vel pagan⁹ vel heretic⁹
xpianos seruos h⁹eat. q^o si inuenti
in tali reatu fuerit sanctim⁹ seruos
oib⁹ modis liberos esse. **I**bi etia⁹
dicit q^o serui iudeorum. paganor⁹
vel hereticor⁹ q^o voluerit ad catho
licā fidē veniē foueāt a defendant
p^o rectores spūales a tpales a p^ost
q^o fuerint eccl^{ie} catholice associati
oib⁹ modis libei remaneāt: nec re
digant itez in fuitutē. etiā si eoz
d^om postea ad fidē catholicā conuer
tant. **E**t subdit. **C**ontēptores h⁹
legis non solū pecuniaria multa
s⁹ etiā capitis supplicio puniētur
B. a ar. di. liiij. fraternitate **I**dem
si seru⁹ fuit empt⁹ qui eāt xpian⁹
di. liiij. mācipia. vel esse volebat:
q^o tales nō licet iud⁹ emere vel in
seruos tenere **I**de si seru⁹ emptus
erat pagan⁹: a fuit empt⁹ causa
seruēdi: a nūc vult fieri xpianus
vt in dicto. c. fraternitate. **I**te idē
si emit eū causa mercimoni⁹: pu
ta. vt venderet eū alteri: a nō expo
suit eū venalem infra tres mēses
q^o p^osumit q^o ad seruēdū emittit
Si vero exposuit eū venalem infra
tres mēses: a nō stetit p^o eū quo
min⁹ vendiderit: a ipse vult fieri
xpian⁹ infra illud spaciū vel etiā

post: liberahter dato p^ocio. xij. so
lidor⁹ ab aliquo xpiano. vt in. c.
fraternitate. a extra eo. c. r. a. ij. a
vlt. **A**. **I**n dicto ca. vlt. sic dicitur.
Nulli iud⁹ baptisatū vel baptisa
ri volentē emere liceat vel i suo ser
uitio retinere. **Q**u^o si quē nōdum cō
uersum ad fidē causa mercimoni⁹
emit a post modū fact⁹ sit vel si el
desideret xpianus. datus p^o eo. xij.
solidis ab illi⁹ pro tin⁹ seruicio sibi
trahat. **S**i autē infra tres mēses
ipm venalez si exposuit vel ad sibi
seruēdū emit eūdem nec ipse ven
dere nec audere al⁹ opare: si nullo
dato p^ocio p^oducatur ad p^oma liber
tatis. **B**. **E**t cū illi. xij. solidi v⁹ sua
lis monete illi⁹ loci. extra de male
di. statuim⁹. **A**. **A**lii dicūt aūz qui
bus sentit **G**off. q^o hic solid⁹ capi
tur p^o aureo. vt in **I**nsti. de p^oct. li
tij. si. vbi nōt glo. q^o i legib⁹ capi
tur solid⁹ p^o aureo. a q^o li. x. aurei
faciūt libraz auri. **A**lii dicūt aūz
quib⁹ sentit ray. q^o capit p^o solido
vsualis monete. ff. d. lega. iij. l. nu
mis. vbi dicit q^o in legato numo
ruz in dubio itelligitur minor mo
neta. **P**redicta etiā notatur in si.
cō. lib. i. ti. iij. q. xvi. ad si. **E**t pro
dicto **R**ay. facit ca. cum sint. a. c.
odia. de re. iur. li. vi. **B**. **E**t hoc intel
lige. nisi dñs eum volentē circūci
deret: vel alterius secte signaculū
imprimeret. **A**. s. cum diceret se vel
le xpianus fieri. dicta. q. vi. vbi
etiā notatur hec. **E**t additur fm
Ray. q^o idem dicēdum est per om
nia de seruis saracenorū. **C**ō. Lau.
a **J**oh. **I**dem emz vt dicūt p^olatū

est in vtriusq. Et qd dicit ad sp. vi. a. p. ii. sui obediunt dñs vñs car-
nalibus. dicit intelligi de lere fm
statu pmiue ecclie. S. Hosti. dicit
q hoc dicit intelligi de hñs q seruiut
in gleba a nō domi. extra de censi-
ois. Meli⁹ facit exte eo. c. ii. In di-
cta. q. xvi. dicit fm ray. q serui lere
tiōz impune pñt dñs relinqre a
ad eccliam o fugere. Cde lere. l. ma-
nichros. B. Tūc em ppter mīuā
corpis sine pñcio liberabit. di. liiij.
nulla. Ite goff.

Sz nūquid ille redēptus est
seruus redimētis. Rfm
ray. Non si erit liber. A. si soluto p-
cio. Per pri⁹ autē remanet seru⁹
qñ redēpt⁹ est ad seruiendū. extra
eo. c. v. Et ad hoc facit dñs j. alle-
gat⁹. B. a restituet ei pñciū. ar. In
sti. de nora. act⁹ dñs. Et si non hz
pñciū qrat medicatō: vel seruiat ei
tancū q seruitiū o penset cū pñcio a
postea eat q vult. ar. xxxvi. q. vi.
de raptorib⁹. A. Tps seruiēdi pñt
intelligi de qñquēmo instar ei⁹ qui
redēpt⁹ est ab hostib⁹. vt. l. fi. Cde
postliminio. a redēp. ab hosti. vel
erit ad arbitriū homi vñi fm ray.
a in sū. c. eo. ti. q. xvij. B. Et hoc in-
tellige: nisi cā pietatis empt⁹ fue-
rit. tūc ei non tenet aliqd reddere
vel seruire: q qd pietate datur p-
hibet ius ne repetat⁹: a sic debisse
psumi: nisi o trariū fuerit pñsta-
tus. ff. de reli. a sūp. fu. l. at si qd. j.
si interdū. A. Ibi dicit q quis pñt
stati dicit de intencōe sua. ne videat⁹
cā pietatis gēuere egisse sumpt⁹
funeris. Et ibi glo. dicit. Nō q at

festatio pbat vilitatis nostre se-
tentia. Et pdest hoc nōre in matri-
monio cui⁹ quis pñcio pñt stat⁹ est
se non dē sponsare cā mīm omñ: s
alia de cā. B. Cō. goff. a hosti. A.
Ite in dicta. q. xvij. B.

Quid si null⁹ emptor appa-
ret. Rfm Ber. Nibi
lomin⁹ erit liber a hostiatim qrat
pñciū. aut opas pñtet in pñcti
j. dictū est. ff. de manumf. l. iij.
A. Ibi dicit q seru⁹ redēpt⁹ suis nu-
mis osequit libertatē. Et dicit nu-
mi sui si sunt ex aduēctio lucro. si
ue ex donacōe amici. siue ex ei⁹ pe-
culio. qd etiam ad venditorem p-
tiñet. Et pñdicta notat glo. in. c. v. ex
eo. B.

Quid si plures sint qui ve-
lint emere. Rfm
goff. Epus loci eligat magis pñ-
neū. ff. de accu. l. si plures vel si sit
pares gñt et ep⁹ a i. vel. ar. ex
de iure patro. cū ac. Ite hosti. A. Ite
in sū. c. eo. ti. q. xvij. B.

Ut aliq mō licitū sit xpī
amis q seruiat iudeis
Rfm Hosti. Cū phibitū sit q nul-
tū mācipiū xpī anū seruiat iudeis
multomin⁹ xpīam literi eis sūire
dñt. Non em dñt esse assidue itra
domū iudei neq tanq famula aut
obstetrix. Al si iphi xpīam ab eis
discedere nolūt. dñt excoicari. exte
eo iudei. a. c. ad hoc. a. c. qñ iudeos
Si autē iudei nolūt eos dimittere
phibetur iudeis cōmertū cū eis.
vt in dco. c. qñ iudeos. in fi. S. ex
domū pñt eis seruitia fieri. Vnde
pñt lere xpīanos colonos. extra
ff. iij.

eo. multo 2. A. Co. rap. ut in fū. 2
eo. ti. q. xxi. vbi etiā dicit. Eade te
neas de sacamentis. B

Ut xpian⁹ possit emere
vel hie seruū in dñs
Refm rap. a goff. Sic ext. eo. c. aſi
iude⁹. xxiij. q. viij. diſp. Non tñ d3
cū eo morari. ita qd hēat cū tanq̃
familiacē. xxviij. q. i. c. ſep. a. c. nē
lus. Et ſi voluerit fieri xpian⁹ non
p̃t eum dñs philete. xix. q. ij. dñe
fū. Ite hoſt. A. Ite in fū. 2. eo. ti. q
xix. B

Bz nūquid iude⁹ qui eſt ſer
uus xpiani ſi baptiſet ſi
at liber. Refm rap. Nō: ſi remanz
ſeru⁹: qd ſeru⁹ introducta eſt de
iure ſimo. xxxv. di. ſexto die. a per
iur gentiū. di. i. iur gentiū. a iure
ranom̃ico cōfirmata. xij. q. ij. c. cā
ū. Co. Goff. a hoſt. Addit rap. qd
vbi ſ bona cōſuetudinē non ſolent
xpiani eſſe ſerui cōſulere qd in re
miſſiōe p̃ccatoꝝ dñs manumie
teret eū: vel ſalē de pecunia mēdi
cātā: vel ſeruitio ad tēpus p̃ſtitō
fm aebitriū boni viri redimeret ſe
xij. q. ij. cū reſeptor. A. Ite in fū. 2.
eo. ti. q. xx. B

Ude⁹ terciō De cō
uerſione iudeoꝝ. Vbi ſciendū qd
iudei a cetel infideles nō dñt ad fi
dem cōpelli aſperitatib⁹: ſi pot⁹ de
lēt induci autoritatib⁹. rōnib⁹ a
dulcibus verbis. Nā coacta ſerui
tia nō placent deo. xlv. di. q. ſince
ra. a. c. de iudeis. Si tamē coacti cō
dictionaliter: puta p̃ minas vel re
tū ſuū ablacōem vel p̃retera

hmoī baptiſmuꝝ ſuſceperūt: a po
ſtea reſceſerūt a fide. cōpelli di ſunt
redire ne nomē dñi blaſphemeē
a fides cōſeptibilis hēatur. ut in p̃
didō. c. de iudeis. Si vero fuerit ab
ſolute coacti. ut ſi p̃ violentiā in
aquā merſi ſunt: nō recipiūt bap
tiſmū. extra de bap. maiores. Co.
Tho. ij. ij. q. x. a etiā hoſt. Addit
Rap. qd tales infideles p̃nt trahi
munerib⁹ a p̃miſſis. Et intelligē
dū fm Wil. non qd liceat aliquid
dare p̃ fide ſuſcipienda: ſi ſi aliq̃s
infidelis time ret paupertatē ſi bap
tiſaret. poſſet illud obſtaclū ab
eo tolli qui ſciēt eius p̃poſitū. De
hac matela plenius j. mun⁹. j. ij.
P̃nt etiā fm rap. induci p̃ gra
uiorē r̃ad oēm penſionū faciendā
in p̃ncipio locatōis. xxiij. q. iij.
d3 hō. a. q. vi. iā vero. A. Ite in fū.
2. li. i. ti. iij. q. iij. B

Ut pueri iudeoꝝ a infide
liū inuitis pentibus
ſint baptiſandi. Refm Tho. ij. ij.
q. x. Non licet: ſed qñ a dñs diſ
crecōis puenerint p̃nt fidem ſu
ſcipe etiā pentib⁹ inuitis. A. Ite
in fū. 2. eo. li. ti. iij. q. iij. B. Con.
vil. dicēs qd nec licet nutrib⁹
occulte baptiſac̃ puulos iudeoꝝ
Si tamē in articulo mortis puulo
tū hoc facerent non credo qd pecca
rent.

Quid fiet de poſſeſſionib⁹
a bonis iudeoꝝ: a
alioꝝ infidelium ad fidem cōuerſo
rū. Refm rap. Nō delent ab eis
excludi. extra eo. iudei. ij. niſi ſint
vſuraria vel de vſura empta quia

rendenda et restitucunda sunt illis a quibus sunt excepta vel hereditibus eorum. Quod si non inveniuntur poterunt sic converteris tanquam pauperibus per episcopum assignari.

Questio pena iudeorum qui tempore tant subire baptisatos. **R.** Dicitur publicis flagellis deputari. **xxviii. q. 1. sepe.** ita tamen quod hec pena non trahat in vinctam sanguinis: quia talis pena relinquenda est brachio seculari. **A.** Nam propter subuersum per fatam vel silez fme leges irrogat pena mortis ut patet super iudeis. **l. ii. in addicte.** Flagellatio autem irrogat etiam per sola conuersatione. **dicto. c. sepe.** ubi dicitur. **Sepe malorum sortia etiam bonos corrumpt.** Et infra. **Quicumque ergo amodo ex hijs qui baptisati sunt infidelium sortia non vitauerint: a hijs propriis conuertatur illi publicis cedibz deputent.** **B.**

Iudicare potest intelligi dupliciter. Vno modo quando aliquis videns opera primi de quibus dubium est quod animo fuerit iudicat in peioris partem a de hoc dicitur supra. **dubia.** Alio modo dicitur iudicare iudex quando scilicet perfert a de hoc dicitur statim. **in iudeis. l. ii. q. 1. se.**

Iudex primo coiter.

Quantum sciam de hijs iudex. **R.** **fm Ber. ext. de rescrip. suscitatur.** Debz esse potest nec querere ab alijs quod eum loqui oportet. **in Auten. de iudi. in principio. coll. vi. extra de consang. a affi. ex lris. in fi. Et tamen etiam illud**

teratius sit a habeat consuetudinem. a potius iudicandi. potest ei causa committi. **De iudi. certi iuris.** Sed iudex maxime ecclesiasticus esse non potest nisi sit potest saltem mediocri iuris scientia. **notat di. xx. c. 1. A. Idem in fi. c. li. ii. ti. v. q. cxxviii.** Sed certe videtur quod quis possit esse iudex etiam sine scientia iuris dummodo habeat experientiam causarum ex consuetudine. **Na dicta. l. certi iuris.** non distinguit inter iurisdictionem ordinariam a delegatam. a videtur expresse haberi in **Auten. de iudi. in principio. coll. vi. ibi.** neque causarum habentium experientiam. ubi etiam patet quod administratores impatoria habentes dignitatem singuli possunt esse iudices ordinarii. etiam si nec scientiam iuris nec experientiam habeant causarum: sed debet habere potius assessores. **ut ibi. B.**

Ut quis possit super se constitui extraneum iudicem. **R.** **Laycus potest constitui suum iudicem omnem qui a iurisdictione preest. non alium.** **De iur. om. in. l. 1. q. 1. priuato.** Clerici vero non possunt in non suum iudicem consensu. nisi sit persona ecclesiastica. a de consensu sui episcopi. **exte de fo. co. pe. significati.** Nam secularis iudex nullam in eo potest habere iurisdictionem. nec in criminalibus nec in civilibus. **De epi. a de. Auten. statuim.** **A.** **Ibi dicitur.** Statuimus autem ut nullus ecclesiasticam personam in criminali causa vel civili tenere ad iudicium seculare presumat contra constitutiones impiales a canonicas sanctiones. **Quod si fecerit actor** **f. li. q.**

a iure suo cadat. iudicatu q nō te
neata iudex ex tūc sit iudicādi po
testate priuat? Sancim? aut vt si
q clericis vel psonis eccāsticis iu
sticiā denegare pūpserint tercio
reḡfiri suā iurisdicōz amittāt. Bar
ex de fo. ope. seculares. lib. vi. Nec
cleric? pū hūc pūilegio renūciare
vt q. renūciatio. iij. q. iij. Et hoc ipm
vide hic. p. l. t. a. j. s. m. a. p. vi.

¶ Ut iudex possit aliquē iu
diciāe sine adtoze vel ac
cusatore. Refm Tho. ii. q. lxxvii.
Cuz iusticia nō sit ad seipm: s; ad
altēz. optet q iudex inter alios
duos indicet: qd qdē sit cū vn?
est adtoz a ali? reus. Vñ in crimibz
non pōt aliquē odēnare. nisi habe
at accusatōrē. ex t. de accu. si legiti
mus. Nihilomin? tū interdū infā
ma hz locū accusatōris. extra de
accu. euidentia. a tūc est pcedenduz
a d mḡsitionē. vt s. inquisitione. j. q.
a. iij.

¶ Ut iudex possit aliqd ac
cipere a pūibz. Refm ray. Ordināz iudices nō dnt pete
re aut recipere a pūibus etiā expen
sas. cū ppter iusticiā tenendā ha
beāt suas pūsiōes. s. ne dū sūptus
qritur p dō crasse. di. lxxxvi. non
satis. xxiiij. q. v. militare i fi. Nec cre
do q etiā spōte oblata debeat reci
pe ppter suspiciōem vitandā. Ab
alijs vero encenā spōte oblata ac
etiā moderata recipe pū. di. xviii.
de eulogijs. ff. de offi. pco. solent.
A. Ibi dicit. Non in totū encenjs
abstinē debeat pco. sul: s; moduz
adijcare. vt neqz mō se in totū ab

stineat. nec auare modū encenā
tū excedat. Nā valde inhūanū est
a nemie recipe: s; passizvilissimū
a p oia auarissimū. Nec etiā nōn
tur in hū. o. li. ij. ti. v. q. cxliij. B. Iu
dex etiā delegat? nihil recipe pū a
pūibz. nisi forte esculentū vel potu
lentū ex mera liberalitate oblatū
qd paucis diebz? sumi possit: vel
nisi moderatas expēsas cū ipm p
ter cām sibi cōmissam cōtigerit ex
tra suū domiciliū pficisci. ita q in
ip sis expēsis nō excedat modū. nec
erigat pl? ab vna pte q ab alia?
q pū expēsas hūdas. nisi causa
reḡrat occasiōz pfici scēbi nō assu
mat a si litigātes fuerit notabilē
paupes etiā p expensis nihil exi
gat. ex de rescrip. statutū. Simsup
li. vi. Assessorē nō accipiat nisi eo
indigeat. alioqn de suo pprio tene
tur puidere ei. S; si indigeat assu
mat neutri pti suspētū a ei de ope
tenti salariō moderato ab eo faci
at a pūibz puideri. Notatōes in cā
sibi cōmissa ab imoderato salāio
ēfrenet. nec cū eis nec cū assessore
lucrū pūcipet. a si oīa tēc recipet
a d restitucōz teneat: a nō pūest re
missio. A. s. eo? quib? faciēda est
restitutio qn teneat ad integrā re
stitucōz. vt in. c. de quo statim. B.
vt in dicto ca. statutū. Similitē de
bet refrenare nūcios a officiales
quosaiqz

¶ Quid si iudex iniuste iudi
cauit. Refm ray. Si
sciēt male iudicauit. puta timore
cupiditate. odio. amore. vel alia
quacūqz causa. tēnetur lesio pūse

ad omne interesse: nisi posset inducere illud quo tulit suam ad plenariam restitutionem. Ex pena iudi. l. vlt. xi. q. iij. q. tuor. Et si leges multas alias penas dicitur sustinere debet etiam propter restitutionem; imponi ei pena tanquam pro grauissimo crimine. xi. q. iij. quicunque. A. Hoc ei grauius est rapina simplici: quia auctoritate divina abutendo propter iniuriam proximi deum inhonorat. secundum VI. a. in su. c. eo. ti. q. cxxxvii. B. etiam si sit iudex ecclesiasticus. Adhuc aliter multipliciter punitur. vt. i. iudex. ii. q. ij. Si vero per ignoranciam iniuste iudicauit: teneat secundum leges lesio in quantum bonum et equum videbitur religioni iudicantis. ff. de va. a. extraor. c. gni. l. vlt. In iudicio tamen anime tenetur et in priore casu si in culpa fuit. scilicet quia sciuit vel scire debuit se insufficientem et iudicare tale; cum presumptum sit. Et ideo si erat sufficiens: si neglexit studere et videre quod debuit. Mitius tamen agendum cum isto est quam cum illo qui sciens fecit. Et addit hic VI. quod si iste ignorans fuit delegatus et necessitate obediencie male iudicauit: si tamen bona fide et de consilio priorum: non tenetur. A. Tenetur autem ad restitutionem si in petendo consilium fuisset negligens aut culpabilis. secundum eundem VI. a. glo. ray. in dicta. q. cxxxvii. vbi etiam habetur quod statim sequitur. B. Et ideo dicit ray. si talis iudex tulit iniquam sententiam deceptus per assessorem talem qui contra sufficiens putabatur. A. ray. vbi supra. non videtur loqui de delegato tamen: si generaliter de omni iudice.

dic. B.

Quid si iudex accepit pecuniam: ut male iudicaret. ff. in ray. Non solum punitur ut superius in precedenti dictum est. quod sciens male iudicauit: sed etiam pecuniam sic receptam tenetur restituere. non ei qui dedit eam turpiter dedit sed ei in cuius iniuriam recepit. q. i. in temus. a. ar. xvii. q. iij. si quis in actio. ff. de calu. l. generaliter. Et iud. A. Idem in su. c. eo. ti. q. cxxxix. Et hoc etiam in foro iudiciali. Secundo in penali. in quo non succedit obligatio nisi ad solum interesse: et non ad penam nisi precesserit iudicialis sententia. aliter pena non debet in foro penae ut dicitur glo. xi. q. ij. fraternitas. Hec etiam sentit glo. ray. vbi in su. c. eo. ti. q. cxi. Et ut ibi patet secundum VI. hoc casu dicendum est de hac pecunia ideo quod de alio turpi lucro. B.

Quid si accepit pecuniam ut iudicaret: vel etiam ut non male: sed bene iudicaret. ff. secundum ray. Tenetur restituere ei qui dedit. A. nisi dedisset ut animam iudicis subspectu redi in damnum: et ita indirecte et tacite intendebat ipsum corrumpe. secundum eundem. vt in dicta. q. cxi. B. quia cum ex officio suo teneretur gratis iudicare et bene. turpiter accepit et criminis causam commisit. Et idem dico si ex aliqua causa optinebat eum non iudicare: et nihilominus ut non iudicaret accepit aliquid. q. i. in temus. a. c. lege iulia. a. c. venale ius. A. Aliter incipit vel a sequitur immediate post. c. lege iulia. B. extra de symonia. nemo. Et Aug. xi. q. iij. Non

h3 iudici vendere iustū iudiciū. aſi
liceat aduocato vendere iustū pa
trocinū. a iuris cōſulto iustū cōſili
um. A. Hoc hētur ea. q. ca. nō licz
Et p̄dictis cō. VI. vt p̄z in dicta. q.
cxix. a. q. se. B.

Quid si iudex teneat a nul
lo mō vlt iudicāre
p̄ hoc amittit aliq̄s ius suū. Et
fm ray. Tenet restituē totā litis
extimacōz ei q̄ p̄ter hoc est leſus
xxij. q. ij. dñs. a. q. v. admistrato
res. in Autr. vt diffi. iudi. Ep̄lt. A
Cō. VI. vt in fū. c. eo. ti. q. cxli. B.

Ut iudex possit penā reo
totaliter relaxare. Et
fm Tho. ij. ij. q. dxxij. Duplici rōe
impedit iudex ne reū a pena absol
uere possit. P̄mo q̄ dēz ex pte accu
satoris ad cuius ius q̄nq̄ p̄tinet vt
reus puniā. puta p̄ter aliquā in
iuriā in ip̄m cōmissa: a h̄mōi rela
ratio non est in arbitrio iudicis
q̄ tenet vnicuiq̄ ius suū reddere.
Secō mō impedit ex pte reipubli
ce. ad cuius bonū p̄tinet q̄ malefa
ctores puniā. d3 tñ q̄tum ad hoc
differeñtia est inter inferiores iudi
ces a sup̄mū. s. principē. cui est ple
narie ptās publica cōmissa. Iudex
ei inferior nō h3 ptātem absolue
di reū a pena cōi leges a supiore
sibi positas: s̄ p̄ncēps qui h3 ple
nā ptātez in republica poterit reū
licite absolue si hoc reipublice vi
derit expedire a passus iniuriā nō
luerit remittē. d3 tñ locū mīa iu
dicis put in se. dicit in fi.

Ut iudex possit penā dimi
nuere. Et fm Dostie.

Reo cōuicto si in iure certa pena in
ueniat illa imp̄m d3. al arbitrio
suo cōmittit. C. de vi. pub. vel p̄ua.
l. seru os in fi. a extra de trasac. c.
ult. tñ in h̄uamozē pte m d3 semp
dedinare a sic mitigāe maxie cum
causa fubeſt. puta q̄ nō ex p̄posi
to: s̄ casu culpa cōmissa fuit vel q̄
iniuria effectū non h̄uit vel p̄ter
etate puerilē. a etiā semilē a h̄mōi
de q̄bus q̄. pena. ij. ij. a. iij. A. Be
ne ad h̄o facit dictū. c. fi. de trasac.
B. Et intelligēdū est fm Tho. vbi
sup̄. q̄ m̄sericōrdia iudicis h3 lo
cum solū in h̄ijs q̄ ei arbitrio re
linquūtur. circa que vidē q̄. pena. v.
ante p̄lt. A. Ad hoc videtur intē
dere q̄ h̄ntur in fū. c. eo. ti. q. cxli.
vbi etiā dē. In extraordmaris at
tūc dicit pena diminuē vel augeri
cū iudex nō seruat id qd in talib9
seruari cōsueuit. B.

Ut iudex possit penā auge
re. Et Augenda est pe
na aliquādo ad terrore alioz qui
promi sunt ad culpam. q̄ multis
crassantib9 opus est exēplo. ff. de
pe. l. aut facta. vlt. A. Idē in dicta
q. cxli. B.

Ut liceat iudici iudicare
propter pbata cōi
veritatē quam ipse nouit. Et fm
Thomam. scdā scdē. q. xlvij. Ju
dex in iudicando magis debet se
qui legitima dōcūmēta per instru
menta et testes: a alia h̄uiusmo
di. qm̄ id quod ipse nouit tanq̄
p̄uata p̄sona. Ex hac tamen p̄
uata cōgnitione potest iuuari vt
distictius discantur probacōes

inductas. vt p'ssit eaz defectū in
uestigare. **Q**uod si eas nō pōt de iure
repellē: d; eas i iudicādo sequi. **D**i
cit etiā **tho. ii. q. lxxij. q.** si aliq's
quē scit iudex innocentē falsis tes
tib; ouincit vt occidat si iudex nō
pōt iucire occasiōē liberā di inno
xiū. d; ab eū supiorē mittere iudi
candū. **S**i at neq; hoc pōt: non pec
cat s'm allegata ferens s'miam: qz
nō ipse occidit eū: s; illi qui eū asse
rūt nocentē. **Cō. p. a Ray. A. VI.**
autē dicit. q; ex quo iudex scit nego
cij veritatē cū suis circūstātijs im
possibile iudicat qn aliquāviā iu
ris inueniat q; liberet innoxiiū: nisi
sit ex imprudētia vel negligentia in
dicis. **E**t posito q; nullāviā inueni
at p; quā eū liberare possit. nec ac
torē nec testes possit emolliē q; s;
sistant a cā: d; p'testari se nō tēre
o'sciām o'denandi eū: qz scit eū in
nocentē: a hoc certis indicijis o'scē
dat p;babile. ita p;ccitas nō scan
dalisē: a sic absoluat eū a suo iu
dicio p'tatē relinq's eis vt defe
rāt crimē ad supiorē: si voluerint
siue agat de rebus siue de p'sona.
glo. at Ray. dicit. q; nō videt titū
q; talis ad supiorē mittat: nec cre
dit hoc faciendū esse: s; potius debet
oia mala tolerare q; innocentē sci
entē ad mortē vel ad mutilacōem
o'denare vel etiā exponere o'denan
dū. **E**t dicit etiā q; iudicē in hoc ca
su o'dennantē non auderet a p'dō
mōli excusā. **I**tē dicit. **C**redo etiā
q; iudex inferior q; scit veritatē nō
d; o'dennare innocentē etiā si p'ci
piat ei a supiore iudice. **I**tē notat

Nicolaus de lra Exo. x. lxxij. Nec est cō
tra. **exte. de of. dele. pastoral.** vbi
dicit. q; ordinari; d; exequi s'miam
latā a delegato ad mādatur; eius
q; uis idē ordinari; sciat illā esse in
iustā. nisi possit obtinē ab eodem
delegato vt ab hoc onē absoluat
qz loquit ibi de ciuilibus causis a
ecclesiasticis. vbi null; o'dennat ad
mortē a idē nō ibi tantū piculū
sicut in casu p'posito. **P**ro hoc opti
me facit. **e. inq'sitioni. extra d sen.
exc.** **A**d dictū etiā. **e. pastoral pōt**
dici q; loq'tur nō in cognitiōe seu
o'dennacōe: s; in cause exequcōe a
circa ea q; nō sunt tanti p'iudicij.
Et p'dicta notant in sū. **d. eo. ti. q.
cxlix. B**

Videtur iudex laycus possit iu
dicare de clericis. **R. n.**
Non pōt: s; si eum vocat debet pri
uari officio iudicādi. **xi. q. i. inoli
ta. A. Melius videtur facere. Auten.
statuim; de qua. B.** Nec sentētia
valebit. **extra de iudi. at si clerici.
a. c. cū non ab hōie.** **S**ed etiam qui
eū vocari fecit: debet amittere cau
sam. **I**ntellige p; sentētiā a deb;
excoicari. vt in dicto. **e. inoliata. I**tē
etiā patet. **C**de epi. a de. **Auten.
statuim;.** **E**t scdm **Hostiē.** ex sola
vocaōne ex quo clericus tradus
erit aduersari; patietur p'dictā
penam. **xi. q. iij. placuit. extra d ex
ces. prela. grauem.** **I**udex vero nō
paciatur p'dictā penam. nisi iu
dicauerit: vel forte solū citra litis
cōtestacōnem locus est penitētie.
A. **C**erte videt q; in h'is casibus
ipō iure pena irroget. vt in dicta

Autē. Statuim⁹. q. p. 3. §. i. in addi-
tiōe. B. De materia hōi q̄stiois
habet hic supra §. ii. q. j. sentētia
§. vi.

Utrū minister peccet exequi
do sūas iudiciū o tra
innocentē. Re. fm. Tho. ii. q. lxxiiij
in fi. Si sūa otinet intolerabilē er
rorē: minister non d̄z obedire. Al
exausatē carnifices qui m̄res oc
ciderūt. Si at non otineat manife
stā iniusticiā non peccat p̄ceptū
exequēdo: q̄ ipse non h̄z discurrere
sūam supioris. nec ipse occidit: s̄
iudex cui m̄steriū adhibet. Et itel
ligit ray. q̄ si ipse m̄ster sciat q̄
o dēnat⁹ innocēs est: nō d̄z exequi
mādatū iudicis. Sec⁹ si dubitat
tunc em̄ exausat obedire. xi. q. iij.
q̄d ḡ. xiiij. q. v. q̄d culpā. A. Cō.
cū rap. Vl. vt in sū. o. eo. ti. q. d. q̄
faciūt ad ea q̄ dicta sunt §. xi. in
additiōe. B.

Iudex secūdo de iu

dice ecclesiastico. Et hic adūendū q̄
p̄sona ecclesiastica potest iudex esse a
cās ventilare a iudicare in subdi
tos in q̄bus iurisdictio h̄z p̄serti
dericos. xi. q. v. c. c. expientie.
extra de fo. ope. p. totū. Et nisi eccā
stic⁹ non p̄t exercere iurisdictioē
nec h̄z eā in dericū. vt sup̄. iudex.
i. §. ii. Nec dericus p̄t huic iuri re
nūciare. Et quid si de facto renūci
et. h̄etur §. renūciatō. iij. §. iij. q. iij.
De hac q̄stione dare h̄es s̄. iudex
i. §. p̄t.

Iudex ecclesiastic⁹. A. ordi
nari⁹ siue delegat⁹.

vt in. c. cū eterni. de quo §. B. q̄ cō
iusticiā in grauamē alteri⁹ p̄tis
in iudicio quicq̄ facit p̄ grām vel
p̄ sortes. puta p̄ pecuniā. suspēsus
est p̄ anū ab executōe officij a d̄z
o dēnari ad extimacōz litis p̄n q̄m
lehit: a si suspensioē durāte m̄gesse
rit se diuimis: sit irregularis. a nō
nisi p̄ papā poterit liberari. ext. de
sen. a re. in. cū eterni. li. vi. Et ad
de hic q̄d h̄etur §. symonia. i. §. rrv
q̄ incipit. q̄d si dat

Quid p̄tinet cognitio
ad iudicē eccā
sticū si iudex laycus tenet malefa
ctorez qui dicūt se dericū a petit re
mitti ad curiā ecclesiasticā vel ipsa
curia petit eū a ip̄e iudex denegat.
Re. Ad iudicē ecclesiasticū p̄tinet
agnoscere q̄ de re agit sp̄iali siue
ecclesiastica: s̄ d̄z vocari iudex sc̄laris
vel ali⁹ cui⁹ int̄est. ext. de sen. ex
co. si iudex. li. vi.

Sz quomō proceditur in di
cta questione. Re. Si no
toriū est q̄ ille sit dericus qui ta
li priuilegio gaudere debeat. statū
absq̄ alia cognitiōe debet reddi.
Oz si fama publica de hoc ē vel ip̄e
pro derico cōmuniter habebatur
vel se prius nō gerebat pro laico
a deprehens⁹ fuit cum tonsura a
habitu dericali: debz etiam reddi
mōtinēti. Nō dico sine cause cog
nitōne: sed ante cause cognitiōē
de dericatu. ita tamē q̄ probādi
necessitate nō ip̄e: sed aduersari
us astrigatur. Si vero ante depre
hensionē pro layco publice se ge
rebat a pro tali cōmuniter h̄ebat

etiam si tpe deprehensio in clericali
erat habitus non est restituebo quo
usq; huc fecerit de delictis: si tñ in
teris: extra eū processus iudicialis q̄
esset. exte. de se. ex. si iudex. li. vi.

Quicūq; impedit qñ co
ra iudicibus
ecclesiasticis. delegatis vel ordia
rijs in causis q̄ ad eos ptinent illi
qui q̄runtur possint iusticiā ob
tinere vel quicūq; compellit impetra
tores lrauz vel alios recurrentes
ad forū ecclesiasticū in causis q̄ de iu
re vel antiq; consuetudine ad ipm p
tinet ad desistendū vel ad litigan
dū de eis in foro seculari quando iu
dices ecclesiasticos vel impetantes
vel litigantes. siue litigare volentes
coram eis vel grauando p̄p̄m quos
ip̄oru seu capiendū res ecclesiasti
cas taliū. vel quo aiq; alio modo.
Itē qui ad p̄dicta darent auxiliū
consiliū vel fauorem. omnes tales ip
so facto sunt excoicati. extra de im
mu. ecclē. c. qm. li. vi. **A.** Et ibi ad
dit q̄ a dicta excoicatione nullate
nus absoluantur: nisi tam iudici
cuius cognitio fuerit impedita: vel iu
risdictio usurpata. q̄ p̄ti q̄ pertur
bata fuerit in p̄secutioe sui iuris.
de iniuria. dānis. expēsis. q̄ ite resse
pius in regre satisfecerint. **B.**

Utrū iudex ecclesiasticus
possit iudicare de sub
ditis laycorū p̄ncipū et de ip̄is p̄n
cipib⁹. **R.** Ois xpian⁹ ratione pec
cati efficit de foro ecclesie. **Ite. q.**
Eccē constitui te sup̄ gētes et regna
et. extra. de iudi. nouit. **Ite** si iu
dex laicus negligit facere iusticiā

de subditis: p̄t iudex ecclesiasticus
compellere illū ad tenendū iusticiā
vel supplere de fectū eius cognosce
do de causa alie de illi⁹ subditis iu
dicare. extra. de fo. cōpe. ex. trāsmis
sa. q. c. licet. q. c. ex. tēnoē. xxiij. q. v
administratores. De p̄pa vero quō
possit in p̄ncipes seculares. hētur q̄
papa. **xiij. p̄pe. fi. A.** **Ite. xij. p̄p̄it**
quot sūt casus. **P̄e. dīda etia; no**
tanē in sū. cō. li. v. ti. v. q. xij. B. **Qñ**
iudex ecclesiasticus puta ep̄us h̄z
etiā iurisdicōz t̄palem quō exeq̄
tur: hētur sup̄ ep̄s. **xiij. A.** q̄ inci
pit. ep̄s q̄m aliquo. **q. c. x. B.** **q**
supra. homicidiū. ij. fi.

Utrū iudex ecclesiasticus
possit iudicare de infi
delibus. **Rñ. fm. Ray.** Directe nō
iudicat de h̄is q̄ foris sūt. s. aliq̄s
religiōis regulas eis ip̄onēdo: si in
directe iudicat subtrahendo xp̄ia
nos ab eo et cōione vt p̄ de iudeis
supra. iude⁹. **ij. fi. xij. p̄p̄it** iudicat de
h̄is si loquūtur cōm xp̄m vt ibidē
xi. v. Itē si attēptant subuertere fi
deles s. iudeus. **ij. fi. A.** Breuē iu
dicat in oib⁹ ad defensionē fidei p̄
tinētib⁹. ac etiā ad delictoz corre
ctoz quo ad infideles seu t̄pali iu
risdictōni s̄biectos. **ar. C. de iudeis**
l. iudei Rōno. B.

Iudiciūz Quid est
dicere cū debet p̄cedi simpliciter si
ne strepitu et figura iudicij. **Rñ.**
Tūc non oportet q̄ necessario exi
gatur libellus: vel litis contesta
tio. Potest etiā iudex procedere
tempōe festarum ob necessitates

hōim idultay **A**mputet dilacōes
q̄tum p̄t. excepōes. appellacōes
a dilacōes frustratorias repellen
do p̄tū. aduocatoꝝ a p̄curatorū
iurgia repellat. ēfrenet multitudi
nem testiū: s̄ p̄baōes ncārias a
defensiōes legitimas recipiat. **S**z
non dñt p̄pter hoc excludi citacō
nes. iuramētū de calūmia: vel ma
licia vel de veritate dicēda. Est etiā
in ip̄o litis exordio peticio facien
da p̄pter agentis siue etiā rei si vo
luerit: a hoc in scriptis: vel verbis
mox redigēda in actis. **P**ōt etiā
iudex diē certū a terminū assigna
re. **A.** s. simul vtriq; p̄t. vt in de. se
pe. de qua. **B.** ad dandū p̄fōcōes
a articulos a ad exhibendū ōnia
acta a munimēta quib; p̄tis vti
volūt in causa. nisi aliud de p̄tūz
volūtate p̄cedat eo sp̄ saluo q̄qn
cūq; fieret remissio p̄ testib; p̄du
cēdis possint etiā instrumēta p̄du
ci. **A.** assignacōe didi termini nō
obstare vt ibi. **B.** Itē iudex ex offi
cio siue ad alterū p̄tis instātiā
p̄t interrogare quālibet p̄tē: vbi cū
q; equitas sua debet. Itē p̄t senten
tiam ferre in scrip̄tis citatis p̄tib;
lz nō p̄emptorie stādū a sedēdo. et
si ciuilibis cōdusione nō facta. **A.**
putet ex peticiōe a probatis a alijs
aditatis in causa fuerit faciendū
vt ibi. **B.** Et si etiā in p̄missis casu
bus solēnis ordo iudiciij i toto vel
in p̄te nō contradicētib; p̄tib; obser
uet: valebit. **U**ec oīa in de. sepe.
de ver. sig.

Procedi pōt simplici a
de plano i cau

sis sup̄ electōnib; postulacōnib;
vel p̄uisionib; sup̄ p̄sonantib; ca
nonicatib; vel p̄tendis a bñficijs
q̄buscūq; a sup̄ decimis. mēmomi
is. a v̄furis. a ea tangentib;. vt in
de. dis. p̄diosam. ext. eo.

Quatuor modis puer
titur iudiciū
hūanū. s. timore. cupiditate. odio
a amore. **Vñ** Quatuor ista timor
odiu; dilectio. a sus. **S**epe solent
hōim: rectos puertere sefus. xi. q.
iij. q̄tuor.

Mulieres ad iudiciū n̄
p̄nt euocari:
vel trahi cā testimonij: vel alia q̄
cūq; causa que in iure n̄ exprimit̄
A. s. inuit. vt i. c. muliēs de quo. **B.**
S. cū ncāriū fuerit testimonij
earū: fiat vt dicē q̄. testis. i. iij. **A.**
lias est irritū quicq; fit. ext. eo.
muliēs. li. vi.

Mulieres religiose p̄fer
tiq; q̄ dñt sub
clausura morati: n̄ vocent ad iudi
ciū p̄sonalis ex q̄cūq; cā etiā si ve
lint. **A.** s. vñ qd fit cōi est irritū
ex. eo. muliēs. li. vi. **B.**

Nō lz accusato i iudiciō nega
te veritatē. vt s. accusat;
i. ij. **De** iudicio ferri cantētis a aq̄
buliētis lēs s. duellū. **S.** p̄t **Vt**
iudiciū vitandū sit p̄pter scādalū.
vide i. scādalū. **S.** aūpenl.

Iurare qd sit. **Rñ.**
fm Tho. ij. ij. q. lxxix. **I**urare ē dñi
i testē inuocare a ē ad latrē **Vñ**
Ihero. sup̄ **Maf.** **Q**ui iurat aut ve
nerat aut diligit eū p̄ que iurat.

*A. fm ray. vero a in fi. 2. li. 4. ti. 1. r.
q. Juramentum est affirmatio de ali
q. sacre rei attestatio firmata. B.*

Utrahat iurare p creatu
ras. *R. fm Tho. ubi
sup. Juramentum principaliter refert
ad ipm deū cuius testimonium inuo
cat. Secundario autem assumitur
aliq. creature nō fm se: s. in qm tum
in eis dīma viret manifestat sicut
iuram. p euāgelium. p dū cuius ve
ritas in euāgelio manifestat. a p
sanctos q. hanc veritatem crediderūt
a obseruauerūt. Alius est q. mo
dus iurandi p execrationem qm indu
cit creatura aliq. in qua dīma iudi
cii execrat sicut solet q. iurare
p caput suū. aut p filiū a hmoi.
Q. autem dñs phibuit iurare p
creaturas. vt p. Ma. v. intelligit
phibitū ita qd ei. exhibeat reue
rentia dīma. sicut in dei p angelos
a creaturas iurabāt vt ait Ihero.
a eo mō puniuntur derisus iurās p
creaturas. xxi. q. ii. derisus. a. c. si
q. p capillū. *A. Con. glo. ray. vt
in fi. 2. eo. ti. q. vi. B.**

Quid de hijs q. iurāt p mē
bra dei. *R. Si est de
risus: d. deponi. Si lape. anathe
matizari. xxi. q. ii. q. si q. p capillū.
S. intelligendū videt qm cum irre
uerētia a q. blasphemā iurant.
Vñ subdit ibi. Vel alio mō bla
sphemā pte dēi vñs fuerit ac. Se
cus videt si cū reuerētia. vt si p sū
dū caput dei iurarent a hmoi. *A.
glo. ray. dicit hoc intelligendū es
se qm hētur ex cōsuetudine. Alias
si quis aliqui iurat p caput aut p**

oculos dei aut p alia mēbra eius
que in ceteris hōibus nō censent
turpia: vel inhonestā nō credo q.
peccet mōlīter. *Ribaldos autē il
los qui passim a assidue iurāt p
mēbra dñi non audeo a p. dō mor
tali excusare credo blasphemā es
se qm quis iurat p mēbra domini
que in alijs hōibus reputātur in
honestā. vt in sum. 2. eo. ti. q. vii.
Tales em fm leges puniuntur vt
tū sup. plicio filii cū sodomitis. i. Au
tem. vt nō luxuriētur oīra naturā
coll. vi. B.*

Quid si q. ex impetu iura
uit id qd deliberate
nō iurasset. *R. fm Wil. Seruare te
net si licitū est. A. Sufficit em ad
hoc q. sit obligat. q. intenderit de
um inducere in testē illius rei quā
dixerat fm eūdem. vt in fi. 2. eo.
ti. q. x. B.*

Utrahat post q. o. fessa est
sacdoti d. adulterio pos
sit iurare marito q. nō h. culpā. *R.
fm Wil. Doti. d. q. libet mala to
lerare q. ob iurare: q. certa esse nō
p. q. hmoi culpa sit ei dimissa. ex
tra de pu. ca. c. accepim. I. Ber.
a hosti. A. I. in sum. cō. eo. ti. q.
xii. B.*

Quid si quis q. iurauit ali
qd facere qd est ve
niale p. dñi. ideo cōmittit illud. *R.
fm Wil. Hug. nōuit q. tal. mōlīe
peccat. Raz ipia est pmissio q. sce
lere adimplet. xxi. q. iiii. in malis
Et subdit wil. Ego credo q. nō pe
cat. nisi venialiter. A. Hoc p. esse
verum quādo ex iusta ignorātia*

nesciebat illicitū esse qđ iurabat
Als secus: qđ cū in iuramēto hoc
casu deficiat iudiciū eq̄patur pū
rio. xxij. q. ij. aia duertēdū. B

Qui sunt illi q̄ nō admittū
tur ad iurādū. **R.** fm
Tho. ij. q. lxxix. Nō admittūt
siue nō cogunt pueri ante annos
pubtatis. xxij. q. v. pueri. vbi eti
am dicit qđ si iurauerit: a pat̄ vt
audiūt statū cōdixit: irrita sunt
iuramēta. Ite nec als pūri. xxij. q.
v. puuli. Ite non dūt accedere ad
iurādū: nisi ieiunij p̄t̄ r̄ reuerētiā
xxij. q. v. honestū. Abi p̄ qđ hoc
est de suasiōe non de p̄cepto. **B.**
Ite solēmb⁹ diebus non est iurā
dū p̄ reb⁹ tpalib⁹. nisi in maḡ ne
cessitate. qđ de fē. c. i. A. De hoc dī
cū est s̄. fē. vi. cū addicōe. **B**

Ut sacerdotib⁹ liceat iurā
re. **R.** fm Tho. vbi s̄.
Non h̄ eis nisi p̄ magna nātate
utilitate. ij. q. v. si q̄s presbiter. Et
pōnt̄ rap. vij. casus in quib⁹ pūt
a dēt iurare. Prim⁹ ne de fēdu p
bationū aliq̄s ledať vel rem sua;
amittat. tunc em̄ dī iurāť a testifi
cati p̄ modū qui pōnt̄ur infra. te
lis. ij. q. x. A. fm distīctōez ibi
positā. **B** Ite p̄ fide. Ite p̄ obediētia
Ite p̄ pace. Ite p̄ indēmītate ecclē. q̄
casus p̄t̄ reduci ad p̄mū. Item cū
absoluit̄ ab excoicatione. Ite cū
ifamat⁹ dēt se purgare. Probā
tur hēc ōmīa. ext̄ de elec. signīfica
ti. vlt̄a medū. xxvij. dis. de sp̄ra
culane. extra de of. or. ad rep̄men
dū. ij. q. v. psbiter. v. q. ij. A. Ite in
sū. de eo. ti. q. xvi. B. Pōt̄ hodie ad

di. vij. q. ix. casus. qđ si sacerdos
litiget. siue i causa spiritali siue
alia dēt iurare de calūmia. simili
ter a de veritate dicēda. extra de iu
ra. c. si de calūmia. li. vi. A Videť qđ
in hīs casib⁹: vel filib⁹ dēt iu
rari tactis sacrosādis euāgelijis.
nisi ab ep̄o qui iurat p̄positis tñi:
s̄ nō tactis vt in c. si. extra de iura
ca. In alijs leuionib⁹ sacerdotis n̄
tangūt euāgelijū: s̄ interrogātur
p̄ sanctā consecracōem. didō. c. si
quis psbiter. Et idēz videť in alijs
dei cis vt interrogent̄ p̄ sanctā or
dīnacōez: qđ nec ip̄ si sine magna
nātate dūt tangere euāgelijū. xxij
q. v. null⁹. B

Ut si q̄s simpliciter iurēt
aliq̄ obitio intelligat̄
R. fm Hosti. Multe obicōes etiā si
tacetur: intelligūtur. Nam quādo
iuro qđ faciā aliquid: intelligitur
si deo placuerit. quinetiā si pape
placuerit: qđ semp̄ eius autoritas
videť excepta. xxv. q. v. c. vlti. v. su.
ip̄i namq̄. Ite si res in eodem sta
tu p̄māserit. Vnde si quis gladiū
deposuit apud me a factus furio
sus repetit: nō teneor reddere etiā;
si iurauī. xxij. q. ij. ne q̄s. Ite intel
ligit̄ si mihi fidē seruaueris. Non
seruāt̄ em̄ fidem: nō fides seruā
da. Vnde si non facis mihi qđ pro
misiſti: nō teneor. extra de iureiur.
puenit. ij. q. ca. si aut. Ite si iuro ti
bi pecuniā reddere ad certū tēpus
spe future numeracōis: intelligi
tur ad pecuniā mihi p̄i⁹ numera
ueris siue mutuaueis. Cde nō nu
peu. in dubitati. Ite si iuro tibi

soluere ad certum tempus intelligi
tur nisi iudex contrarium precipiat
Nam ius superioris sp videtur exce
ptum: ex. de iureiur. venientes. §. i.
ad fi. Similiter nisi p te fuerim ab
solutus ex. de iureiur. c. v. a ca. sicut
Item si iuro tibi dare dotem: sicut
audetur si nuptie secute fuerint vt ff.
de iur. do. stipulatione. Item si iuro
tibi tanq regi vel ep o: te deposito
non obligor. Item videt si tu tan
q ep s iuras mihi restituere pecu
nia quam mutuaui. Na depositus
non teneberis. Qd veru credo si in
utilitate ecclesie pecunia versa est
xy. q. vi. alius. Item si iuro stare
mandatis tuis p offensa tibi vel tu
is facta: intelligitur nisi precipias
immoderatu. iniustu. impossibile.
vel hmoi: extra de iureiur. veniens
a ca. quinta vallis. Con. c. ray. ad
dens q omnes tales ne detur ma
teria periurandi: debent petere au
toritatem ab eccia: vt colligitur ex
eisdem decretis. Et con. tho. ij. ij. q.
xxviii. Item intelligitur si facultas
siue possibilitas se obtulerit: alie
non imputabitur: extra de iureiur.
tan. qrelam. a c. breui. Vnde ex cu
lat hoim necessitas siue impossi
bilitas. Verum qui iurat pecuni
am reddere ab certum terminu: a
non pot: soluut ray. q ante diem
veniens cora iudice cedat bonis.
extra de solu. Odoardus. Item si
iuras mihi reddere vinum vel bla
dum: subaudi eiusdem bonitatis
ff. si certum. pe. l. cu quib. Item si iu
ro tibi dare filia meam in uxorem
intelligit q bona fide laborabo vt

eam hēas: nec ad aliud obligor:
cū alienū factum precise pmittere
non possim: ex. de spon. ex litteris.
Item si iuro alicui fidelitate: vel q
non ero contra eum: intelligit ne p
curem vel osentia q vitam vel me
b: vel res suas pdat. q si me offē
dat vel oīdēs mihi: potero me tu
eri: extra de iureiur. petitiō. a c. ego
Et de hoc iuramento habes supra
feudū §. vi. A. Item in sum. cō. eo.
ti. q. xviii. B

Quid si quis iurauit tene
re obstagia in certo
loco: nec habet ibi quid cōmune
dat vel unde soluat. Et fm hostie.
Si tpe obligationis iam erat nō
soluendo: teneb obstagia seruare
q videtur ad hoc se obligasse: a
qrat victum manib⁹ suis vel men
dicando. Sed si tpe obligationis
erat soluendo a nunc deuenit ad
paupertatem: tunc distinguo. q si
est talis q possit mendicare sine re
recidia: dico idem qd prius a. x.
ij. di. dyacom. Sed si ē nobilis a i
dignitate tali subueniendū est iu
ris beneficio extra de iureiur. quere
lam: a ca. breui. A. Item in dicta
q. xviii. B

Quid si de bitor inauit ere
dito ri se soluut in
certo termino: a impeditus nō pē
Et fm hosti. Si qñ iurabat crede
bat se non posse soluere: vel non
hēbat pbabilem cām credēdi: tūc
in vtroq casu periurat. q in pmo
deerat veritas. in scdo deerat iudici
um. Si vō ab inicio pbabilis ere
debat se posse soluē: nō pūrabat
Ca.

an postea fecit posse suū: non est
perjurus. Sed a multo magis exai
sat si misit pecuniā tpe debito sed
casu p̄dita fuit: ex. de iurei. q̄relā
xxij. q. viij. si nulle. de ole. di. sic
Qz si postea lapso termino possz
a nō soluerz: p̄iurus ēet: ex. de do
lo a otu. cū dilecti. Con. tho. ij. ij. q.
lxxxij. A. Hoc videt fuisse princi
pale didū ray. vtz in dca q. xvij.

Quid si iuro aliqd ge B
nealiter: nunqd ab
specialia teneor. R. fm hof. Cū ge
neralitas obscuritate pariat: non
videt cogitasse de his sup quibz
specialiter iuraturus non fuisset
a sic interpretandū est iuramen
tum fm intencōiurantis qū sine
dolo q̄siurat. Secus autē qn ipse
cum dolo est: a ille cui iurat est si
ne dolo. Igit si emergat casus in
opinat⁹ de quo si cogitasset: nul
lo mō iurasset: nō teneor. Satis
con. ray. a wil. a etiā tho. vt habe
tur iuramentū. ij. v. A. Itē in
dicta q. xvij. B.

Quid de duobus hñtibz
mensuram cōitatis
vel staterā quā osueuerūt portare
ad vendētes a mercedē recipere si iu
rauerunt sibi inuicē de cetero non
portare. R. fm wil. Etā si ex hoc
multū damnicati sint puta qz p
uifū est de alia mensura: non pnt
autoritate ppria venire cōtra iura
mentū: nisi forte ex hoc ad exte
mam nātatem deuērent: nec vl
lo mō possent hñe vnde viuerent.
Ep̄s tū absqz tanta nātate posset
h mōi iuramentū in melius o mu

tare: cū nulli sit vtile a aliquibus
damnosū. A. Idem in sum. o. eo. ti.
q. xij. B. Sed si vnus predicoz p
iurat: nunqd alter predicoz po
terit venire cōtra iuramentum. di
cendū qz si intendebat iurare sub
cōditione. s. si alter non portaret:
tunc altero portante non tenebit.
Si autē absolute iurauerit: tenebit.
Qz si nescit quō iurauerit vel infē
dit tunc si emolumentū mensue
sit cōe amboz vno perjurate ce li
quus nihilomin⁹ tenetur: cū nul
lum ex hoc ei fiat prēiudiciū. si at
emolumentū est solū eius qui por
tat: tunc benignius interpretand⁹
est. s. qz non seruanti fidē non pmi
serit cū suo dāno a lucro alterius.
Nam gñaliter fm hosti. a ter. Si
duo sibi ad inuicē aliqd iuraue
runt: vno nō seruante nec aliuste
netur: ext. eo. sicut. iij. in fi. nisi qd
iuratum ē esset in honore dei: vt si
iuramus qz dicerem⁹ p salteriū v
num pmiuē: vel certam elemosi
nā daremus. A. Idem in sum. co.
eo. ti. q. xxxvi. a xxxvij. B. It de h⁹
ultimo habes hic q. p̄. antepenul.
in fi. a vide etiam iuramentum
ij. f. ij.

Quid pagano qui iu
rat p falsos de
os vel creaturas nō ocellas tenea
tur. R. fm ray. Dico qz cū iurauit
p dēi omisit in iurando: sed si mō
non seruat fidem pmissam addit
p dēi peccato. xxij. q. i. mouet f.
Concor. mmo. hostien. a tho. scilicet
da sede q. xxvij. a addit qz licitū
ē recipere iuramentū eius qz patius

est p falsos deos iurare: non tñ liz
eū inducere ad hoc q p falsos de
os iuret. Con. pe. a mmo. A. Idem
sum. 2. eo. ti. q. xxviii. a se. B

Quid de eo qui opulsus p
metum iurare se ali
quid datur a hmoi. Rñ. fm ray.
Talis qntumciq fuerit metus:
mhilomin obligat: dummo sit
de re licita. Secus de illicita: ex. eo.
si vero. ex. q. metus cā ad audien
tiam. tñ qui sic iurauit: poterit ab
epō petere vt cogat illū absolueret
eū a iuramento: ex. eo. ex admini
stracōis. Si hoc impetrare non pt
solvat. a postea repetat. q licz iu
rauerit solvere non tñ iurauit nō
repetere: ex. eo. debitoris: a dco c.
ab audientiā. Q si etiā iurauit nō
repetere: tunc denūciat ecclē scdm
formā eu angelicā vt ecclā opellat
illū ad restitutionem. Si vero iura
uit q non denūciaret: tale iura
mentū est illicitum a idō non ser
uandū: ex. eo. quemadmodū Cō.
tho ij. ij. q. lxxix. a pe. a mmo. c. a
ber. A. Idem in tñ. cō. eo. ti. q. xxx.
vbi etiā addit fm hōf. q cū quis
iurauit non denūciare ecclē: tñ de
nunciare pōt: dummo hoc faciat
prinē paliter intencōe salutis fra
terne. B. Similem casum habes q
vsura. vi. q. vii. Quid si dñs facit fa
miliā suā iurare q reuelabunt
ei. si quē sciunt vel audiunt furi
puisse de bonis suis vide supra fai

Quid si quis au liay. fi.
dit aliquē iurare il
lud qd audiens scit falsū eē. Rñ.
fm ray. Sufficit audienti a tene

vt indicet illis q magis pñt pñce
re q obesse pñro: siue eū corūpi
endo: siue p eo orādo. xxij. q. v. h.

Quid si clericus iura videt
uit se seruaturū sta
tuta in ecclā sua edita: a postea fit
nouū statutū. Rñ fm tho. ij. ij. q.
xcviij. Non tenet ex iuramento s
uare futura: nisi intenderit se obli
gare ad oīa preterita a futura. Te
net tñ ea seruare ex vi ipsa statu
toy. Q si talis clericus pmissit p p
us pñtū iuramentum seruare il
lud statutū qd postea factū est ite
rū non ē obligat ex iuramento: ex
tra cō. cleric. Et idē intelligendū ē
de eo q fit nouus ciuis alie ciuita
tis a iurat seruare statuta Cō. ray.

Quid si aliq dñi tpales vel
clerici a prelati iurāt
seruare statuta a consuetudines ali
e loci vel ecclē a inter illa sunt aliq
illicita. impossibilia vel libertati ecclē
obuiāta. Rñ. Si iurantes hoc sciūt:
nō debuerunt sic gñaliter iurare:
nec sunt aliqtenus hmoi iuramē
ta seruāda: s solū alia. Silt etiā si
nesciūt nō sunt seruāda. q nō te
nent ad illa. ex. de iureiu. cōtingit

Uille cui iurādo li. vi.
aliq pmissit possit ē
lapare iuramentū. Rñ fm tho. ij.
ij. q. lxxix. Nō pt pmittere aliq
alteri sub iuramento duplr. Vno
mō quasi pñens ad vtilitatē ip
sius. puta si sub iuramento pmit
tat se seruaturū ei vel pecuniā datu
rum: a a tali pmissione pt absol
ueret ille cui pmissio facta ē. Intel
ligit em ei soluisse pmissū qñ fac

B. ij.

de eo fm eius voluntatē. **Alio mō**
pmittit quis alteri qd p̄tinet ad
honore dei vel utilitatē aliorū. puta
si aliq̄s cum iuramento pmittit a
licui se intraturū religionē: vel ali
qd op̄ pietatis faciendū: a ille tūc
cui pmittit nō p̄t absoluere p̄mit
tentē. q̄ pmissio non ē facta ei p̄n
cipalē sed deo: nisi forte sit interpo
sita obicō. s. si illi videbitur cui p̄mit
tit vel aliqd aliud tale. **Cō. host. a**
ray. A. Idē in sū. 3. eo. ti. q. xxxv. B

Quid si venditor aliq̄s iu
ravit nō venire cō
venditio nē a nūc dicit se deceptū
ultra dimidiū iusti precij: nunq̄s
d̄z audiri. **R. fm ter. Si maior est**
non credo q̄ audiet. Secus si mi
nor. q̄ p̄ tale iuramentū non ex
cludit: nisi beneficiū etatis. nō at
q̄ renunciet iuri cōi. **Vnde p̄t a**
gere ad supplementū precij vel ad
rescindendū venditiōnē. fm illud
ex. de emp. a ven. cum cā. **A. a ibi**
hoc notat glo. nota tur etiā in sū.
3. eo. ti. q. xli. B. Quid de puella q̄
iuravit non h̄ie regressum ad lō
p̄ina sed q̄ esset dote cōtenta h̄etur
supra dōs. **f. iij. Vel si uxor iuravit**
non cōnuenire alienatiōi dotis.
ibi d̄. f. iij. Multa circa hanc ma
teriā h̄ntur hic statim c. iura mē
sum. a ij. q. i. p̄ iurium

Iuramentū. i. com
muniter. Que cā institutiōnis iura
menti. **R. fm ray. Duplex est cā.**
Vna p̄pter infirmitatem non cre
dentū: ut puta cū aliqui suadet ali
qd bonum a non credit verbo sim

plici introducū est q̄ possum⁹ iu
rare. **xxij. q. 1. non est oīra. a ca. si**
p̄m. Alia cā fuit pmissua. s. p̄t
euitandā ydolatriā. p̄pter qd con
cessum fuit iudeis iurare p̄ dū: ne
iurādo p̄ creaturas in ydolatriā i
ciderēt. **xxij. q. 1. fideā. Est ḡ iura**
m̄ tum licitū a meritorū: q̄n p̄ ip
sum p̄mo subuenitur. Vnde in
p̄s. Dñe quis habitabit in taberna
culo tuo: a seq̄tur. Qui iurat p̄rio
suo a non decipit. A. Idem in sū. 3.
li. ti. ix. q. iij. B. Non tñ est assues
cendū ad iuramentum p̄pter peri
culū peccatū. p̄pter qd nō nisi ob
necitatem vel utilitatē est iurandū
xxij. q. 1. ita ḡ. Et sic intelligendū
est q̄nq̄ iuramentum inueniē
p̄hibitum. **A. s. q̄ sp̄ intelligit p̄**
hibitiū nisi rōnabilis nētas vige
at: ex. de iurei. cū xpus. **Et notat**
mco. de lra sup. xx. c. ero. B

Quot sunt sp̄s iuramen
ti. **R. fm ray. Due.**
Nam aliud est assertoriū ut cum
iuratur de p̄senti aut de p̄terito. pu
ta sic esse vel non esse. Aliud est p̄
missoriū. s. de futuro: ut cū aliquis
iurat aliqd se daturū vel facturū.
Idem elx. in. iij. sen. d. xxix. a secū
da. ij. q. lxxix. Et addit q̄ hec aliq̄n
sunt simpliciter. ut cū dicit. **Te**
stis est m̄hi deus. vel corā deo lo
quor. vel p̄ deum qd idem est fm
aug. Aliq̄n vero p̄ execrationē: ut
cū quis obligat se ad aliquā pe
nam: ut si hoc non fecero: hoc acci
dat m̄hi vel filiis meis a h̄mōi. a
tunc fm aug. illa p̄ q̄ sic iurat ob
ligat d̄v̄t hoc illis cūciat si sec⁹ ē

q̄ dicit. **A.** Item in sum. cō. eo. li. q. ii. Et addit fm ray. q̄ alie diuisiones iuramenti p̄tinent ad foruz otentiosum. **B.**

Que est forma iuramentis & fm ray. In veteri lege iurabant sic. **V**iuat dē a viuat aia mea. **H**oc faciat m̄ dē a hoc addat. **xxij. q. v. a iurabūt. a. v. Re. xiiij. a. xxv.** In primitiua vero eccā iurabant sic. **T**estis est m̄ deus. **R**o. v. Item testis est m̄hi oīciētia mea. **R**o. ix. **V**el corā dō loquor a h̄i. **xxij. q. v. si p̄m̄.** **H**odie v̄o iurāt sic. **P**er dēū vel sic me deus adiuuet. vel p̄ istas scās reliquias. vel p̄ ista scā euangelia a filia. **xx. q. vi. d. pentela.** Et vt dicit **I**nno. nulla vel modica dīa est: siue quis iuret vt dictū est. siue si solū hoc dicat. **P**romitto hoc i fide mea. **M**aius tñ p̄m̄ est fallere iuramentum factū p̄ increata vel p̄ superiores creaturas q̄ p̄ inferiores. Item iuramentū est qñ asserit se dicere veritatē in periculo aīe sue: ext. de frigi. a male. frater nitatis. **S**em p̄tamen qñ p̄s parti iuramentū deferat: iuranda est fm q̄ placet a lobus. **ff. de iureiur. l. iij. §. vl. a l. ii. §. a. v.** In iuramentis vero que a iure precipiuntur vt est iuramentū testis vel iuramentum calūnie: est iurandū sup̄ scā dei euangelia. **A.** Item in oībus alijs iuramentis: q̄ a iure vel iudice vel a partibus ex nātate deferunt fm eū. inno. a host. vt in sum. cō. eo. li. q. viij. Et addit qd̄ habet supra iurare. **§. viij. in vltima addicōe. B.** ex. de iura. ca.

lum. c. vlti. xi. q. v. testimoniu. **I**te q̄ si p̄miserit quis aliqd̄ iurare vt dicit host. **A.** nulla forma distmcta fm eū. vt in dca q. viij. **B.**

Que exigunt vt recte fiat iuramentum. & fm ray. **T**ria. s. veritas. iudiciū a iusticia. **I**tem. iij. **I**urabunt: viuāt dñs m̄ veritate a iudicio a iusticia. **xxij. q. v. a iurabunt.** Veritas em̄ semp̄ debet adesse vt. s. sciat quis firmit̄ q̄ v̄ est qd̄ iurat. **A.** debet enim adesse veritas rei. s. q̄ sit v̄ qd̄ iuratur a conscie. s. vt putet esse v̄ vt notat glo. in c. aīaduertendū **xxij. q. v. B.** Aliter si tm̄ credit: non debet iurare de scā sed de credulitate. Item debet esse iudiciū a discretā deliberatio vt. s. non iuret: etiā v̄: nisi p̄pter necessitatem vel utilitatem. **xxij. q. v. ita ergo.** Item iusticia. s. vt illud qd̄ iuratur: licitum sit a honestum: vt in dicto c. ita ergo. **I**tem tho. ii. ij. q. lxxxi. **A.** Glo. ray. exponit iusticiam scilicet q̄ non sit peccatum mortale: vel veniale principaliter vel p̄ accidens: vt in sum. con. eo. li. q. ix. **E**t si aliqd̄ p̄dictōū trium defuerit: nequa q̄ iuramentū erit: sed periurium dicto c. aīaduertendū. **E**t fm tho. in dicta q. ix. nota. **P**rimo a principaliter periurū est qñ dēst veritas. q̄ iuramentū principaliter ordinatur ad confirmationē dicti humani cui confirmationi falsitas opponit̄. **S**ecūdo aut qñ dēst iusticia. **T**ercio qñ dēst iudiciū. **B.**

Quid qñ in iuramento nō est eadē intentio iurantis & recipientis. ¶ fm tñ. ij. q. lxxix. Si hoc puenit ex dolo iurantis: oꝝ iuramentum seruari fm sanum intellectu eius cui iuramentū prestat. Si vero iurans dolum nō adhibeat: obligat solum fm suā intencōem. Si le sup iurare. ¶ xij. q. incipit. Quid si iuro. ¶ A. Videtur aut iurans dolum adhibere qñ legitime interroganti: studio se nō dare rēdet. ¶ xij. q. v. q. cūq. **U**t iuramentū pmissoriū sit sp obligatoriū. ¶ fm tñ. vbi sup. Quicunq iurat se aliqd faciū: obligat ad illud faciendū: nisi vergat in peiorē exitū: vt cū iurat aliq̃s aliqd qd ē fm se malū vt puta se patratū adulteriū: in quo casu peccat iurando & peccat iuramentū seruādo. Si rē vergit in deterius qd ē maioris boni impeditiū: puta cū aliq̃s iurat se non intratur religionē: vel qd non fiet clerici & hmoi. & in hoc peccat quidē iurando: qd pōt obicē spiritui scō sed multo melius facit nō implendo. nā q mala sūt vel maioris boni impeditiua: sub iuramento cadere nō pnt. ¶ S. & alio mō vergit in deterius ppter aliqd qd nō nouo emgit qd fuit ipremeditatū. sic cū herodes iurauit puer le saltanti se datur qd petiit. ¶ 10. em iuramentū poterat eē a principio licitū intellectu debita dīcōe. si petere qd dare liceret: sed impletio iuramenti fuit illicita. ¶ xij. q. iij. & oꝝtra officiū. ¶ A. Con. glo.

ray. vt in fū. cō. eo. ti. q. xij. Et ad dit. Credo sine preiudicio q iuramentū vergit in peiorē exitū. vi. modis. Primo cū iuratur aliqd qd est mōle in se. Secūdo cū iuratur qd est veniale in se. Tercio cū iuratur aliqd in dñs qd ex circumstantiis efficit mōle: vel veniale. Quarto cū iuramentum excludit op⁹ pietatis ex caritate faciendū. vt cum iurat aliq̃s qd nihil dabit isti ex caritate. Quinto cū excludit opus de gñe bonoz vt cū quis iurat qd non erit ep̃s monach⁹ vel canonicus. vel nō celebrabit vsq ad mensē. vel qd nō ieiunabit pro deo vel pc̃is suis in pane & aq̃ nisi precipiat ei vel qd non dicet psalteriū vel septē ps̃. Sexto cū excludit opus in dñs pia intencōe p deo aut primo faciendū: vt si q̃s iurat qd non loq̃tur martino. vel non intrabit domū eius: vel non coq̃t ad furnū eius. vel qd non rēdet ei rem p minori precio q̃ tātū vel qd non comedet ad eandē mensam cū eo. Ideo credo q ppter h⁹ iuramenta q̃s nō d; dedmare a talib⁹ si ea facere velit pia intencōe. & ppter deū & salutē aīe sue: & ppter tollendū scād alii primū oꝝtra quē sic iurauit. In primis aut tribus modis credo q possit q̃libet sic iurans auēte p̃pria cōuēnīre: sed imponenda ē ei p̃na de temerario iuramento. In reliq̃s trib⁹ q̃uis h⁹ iuramēta nō sint obligatoria: nec imponenda sit p̃na pro t̃āsgressione eoz tanq̃ p mōli: nō expedit tñ p̃pria auēte oꝝtrauenīre: nisi

propter vigentem necessitatem. tum propter
reverentiam facti. tum propter sancti
sacramenti simplicitatem. **V**nde petenda est ab
solutio a superiore quam homini iuramen
ta debet facile relaxare: vel potius omni
ter sic iurantes non fuisse obliga
tos a imponere penam de temera
rio iuramento. **E**t cum his con. theo
logi: ut in dicta q. xiiij. B.

Que maior obligatio: voti
vel iuramenti. **R.** fm
tho. ii. q. lxxix. **V**oti ex sui ratione
est magis obligatorium: Nam obli
gatio voti catur ex fidelitate quaz
deo debemus cuius transgressio infide
litate a pro omnis irreverentia continet.
Obligatio autem iuramenti catur
ex reverentia quam debemus ei. ex qua
tenemur quod veritatem id quod pro no
men eius promittimus cuius trans
gressio continet irreverentiam tamen. **A.**
Idem in sum. co. eo. ti. q. xliij. **E**t alia
etiam est ratio fm tho. ubi supra. quod
plus obligat simplex promissio de
facta quam hoc cum iuramento. **B.**

An viri possint irritare iura
menta uxorum. **R.** fm wo il.
Non nisi sint talia que uxores non possunt im
plere sine scandalum a prejudicio vi
ri. **E**t sic intelligendum videtur quod dicit
tho. in 2. se. in fi. **A.** **I**dem in sum. o.
ti. viij. q. xxxvi. **B.**

Vt in iuramentis possit dis
pensari. **R.** fm tho. ii.
q. lxxix. **I**n iuramentis promissio
rius dispensari potest sicut in votis. **V**
bi notandum quod illud quod cabit sub
iuramento promissorio aliquando est ma
nifeste peccatum: vel maioris boni im
peditum: a tale iuramentum dispensa

tione non indiget. **A**liquando est dubi
um utrum sit licitum vel illicitum pro
ficium: vel notitium: aut simpliciter in
aliquo casu. a in hoc potest quilibet
episcopus dispensare. **C**um vero promittitur a
liquo sub iuramento quod est mani
feste licitum a utile: in tali iuramen
to non videtur habere locum dispen
satio vel commutatio: nisi aliquid me
lius occurrat faciendum ad eam
utilitatem quod maxime videtur pertinere
ad pacem papae: quam habet curam uni
versalis ecclesie: sicut etiam a iuramenti
absoluta relaxatio. **A.** **N**otandum est etiam
ex iusta causa: ut si iuramentum esset
contra pacem ad obiam superio
ris: vel ob aliam iustam causam. **A**l
secundum cum observatio iuramenti ut
Rue. **R.** sit de iure divino contra quod non ali
quid potest. **R.** xv. q. v. c. sunt quidam. **B.**
Nam ad unumquemque pertinet irritare
iuramentum quod a subditis factum est
circa ea que subduntur eius potestati. sicut
potest irritare iuramentum puelle.
a viri uxoris: ut dicitur numeri. xxx. **A.**
Rap. dicitur ut notatur in sum. co. li. v.
ti. ix. q. xxvi. quod idem iudicandum est
de absolutione a iuramento a a vo
to. **E**t glo. eius dicit quod non solum
papa: sed etiam episcopus potest in iuramen
tis dispensare: sicut a in votis. **O**ste
etiam licite iuramenta mutare in
melius: nec est hoc venire contra iuramen
tum: ex co. puenit. ii. cum etiam non
magis obliget votum quam iuramentum
exceptis tamen iuramentis circa gra
viora que reservantur papae: ut puta si
concernerent aliquam nobilem uniu
ersitatem: ex de elec. venerabile. **E**t in
hoc casu dicit intelligendum dictum
G. iij.

eorum qui dicunt dispensatione;
seu omutione iuramenti resua
tam pape. Et satis videtur con. in
no. dicens q. epus in iuramentis
dispensat. si sunt dolo. metu vel vi
extorta. et etia q. ex causa in iu
ramentis licite prestitis. Et con.
ho. si. vt in dicta q. xxvi. B. Vt
debito: ppter vim iuramenti tene
atur reddere debitum excoicatio vi
de supra excoicatio vi. ff. xxvii. qui
incipit. Quid si teneor. De iurame
to fidelitatis habes supra feudu:
ff. vi. et supra iurare. ff. ix. in fi. Itē
de iuramento fidelitatis si no pre
stet pape a prelato vide. ff. pere gri
nus. ii. ff. in fi. De iuramento eo
rum q. absoluntur ab excoicatio
ne habes sup. absolutio. v. ff. ii. et
iii. De materia iuramenti habes mul
ta sup. iurare: q. per iurium. Item
de iuramento vniuersitatis habes
hic statim.

Iuramentū. ij
De iuramento vniuersitatis
sue alic. societatis. Aduertendū
est q. qn vniuersitas alic. ciuita
tis vel collegii iuramento se obliga
uit: et iurantes iā in xui sunt: suc
cessores facientes oia non sunt p
ter hoc pui. Nā obligatio iuramē
ti psonalē ē et nō transit ad succes
sores Tenentē tñ ex qdam fidelita
te adimplere qd iuratu fuit: ar. ex.
eo. veritatis. De cap. et tho. ii. ii. q.
xxviii. A. Itē in fi. o. li. v. ff. ix. q. xx
Quid si hoies alic. Cuius B
vniuersitatis seu soci

etatis iurant aliqd se facturos vel
nō facturos nunqd pnt sibi remitte
re. ff. fin. vii. Hoc pt esse qtuor
modis. Primo qdem si iuramtu
sit de his q. pntinent ad cultum dei
seu ad religionē: vel ad pietatē. et
tunc nō pnt remittere vt si duo iu
rent q. ibunt vltra mare militare
p. deo. vel q. intrabūt religionē. et
q. dicat duo vel tria psalteria p
uicē. aut si q. artifices iurant q. de
lucro suo certā portionē dabūt fa
bri ce alic. eccē. vel in alios pios v
sus Vbi tñ aliq. iurāt q. ibunt vl
tra mare fil: pnt quidē sibi remitte
re ne vadant siml: sed nō pnt re
mittere qn vadant. q. qsi duo iurā
mēta sūt. ff. q. vadāt a q. fil vadāt
Sed si iuramtu sit de tpalib. et
sit tale q. absq. iuramēto tenentē
facere qd iurāt. et tunc etiam non
pnt sibi remittere. q. ppter salutē
aiay vide. ff. sic iuratu: vt si carnifi
ces iurent q. nō vendēt carnes infe
ctas p. sa. mis: et q. non sophistica
būt merces suas et hmoi. Tercio
pt contingere q. iuramentū sit quid
sup. re tpali: sed tali q. absq. iura
mēto non tenebant facere qd iu
rant. Et tunc si obfuantia iuramē
ti spectat tñ ad omodū vel incom
modū iurantiū: pnt sibi remittē:
vt si q. iuret q. faciet altri libzū
vel domū et ille q. eddet ei mercedē
Si r. qn duo socii iurāt de coican
do sibi iuvicē oia lucra. Si autē spe
ctat ad omodū alioz magis q. iu
rantiū nō pnt sibi remittere: vt si
artifices aliq. iurent q. in mercib.
xx. solidorum nō accipiet de lucro

ultravnum solū. vel q̄ nō ven-
tent opam: nisi de materia sic pata.
vel q̄ non trahēt petias panni vl-
tra tantū a h̄mōi. Quarto si obf-
uatio iuramēti sit alijs dānosa. nā
tale iuramentū non ē obligatori-
um vt si iurēt futores q̄ certo tpe
nō laborabūt a hoc vt ppter tanta-
tem cari⁹ vendāt: vel carmīfices q̄
nō inci dēt siue pabunt carnes vl-
tra certum nūm vel aliq̄ opifices
q̄ non opabunt p̄ minori precio
q̄ tali a h̄mōi. q̄ qui dē iuramēta
quīs nō sint obligatoria: non ex-
pedit tū q̄ p̄pria aucte sibi remit-
tant: sed q̄ aucte ep̄i ratiocent vel
poti⁹ denuncient nō tenuisse. **A.** Et
p̄ma ē imponenda de t̄meratio
iuramēto s̄m eundē. vt in sū. 2. eo.
tit. q. xxxvi. **B.** Vel dic q̄ sufficit
auctas p̄pria q̄ iuramētū fuit de
eo qd ē manifeste p̄m̄ a maioris
boni impediti vt dictū ē sup iura-
mentū. i. vi. **A.** Hoc ē vt q̄ ma-
nifeste oibz oītat q̄ illicitū fuerit
iuramentū: al̄s salte ppter alioq̄
scādali vitandū: tenendū ē p̄ri⁹
Q̄n multitudo iurat dictū. **B.**
Aliqd facere vel nō facere
nunqd aliqbz oītrauementib⁹
p̄nt aliq̄ oītrauēre. **R.** s̄m wil. Si
absolute a in oēm euentū iuratu⁹
ē: q̄libet seruare tenet. si vero sub
ōditione vel ob dēterminatā cām
puta si aliq̄ seruarent a h̄mōi: nō
tenet quis nisi exiūte oīcōe: ar. x.
xxi. q. viij. non solum: ex. de con.
app. x. ex. de iureiū. puenit. Vñ
si oīs aliq̄ vel plures nō seruent in
h̄e casu absolute vident aliq̄. **Sive**

ro pauci sunt q̄ non seruarent: re-
currēdū est ad intencōm iuran-
tiū: viz q̄ si intēdebāt q̄ quocun-
q̄ nō seruāte: ipsi non tēerentur
aut solū si multi eēnt illi q̄ nō ser-
uarent. **E**ti de intencōe nescit: tu-
tus ē seruare. **Glo. ray.** vt in sū.
cō. eo. q. xl. dicit q̄ q̄n medieta s
vel maior ps m̄titudinis adhuc
seruat iuramentū: si hoc vergit in
d̄ amnū seruantiū. a in luctū non
seruantiū benigne interpretandū
sicut dictū est supra iurare. **xxi. in**
casu de mensuris. B.

Iurisdicō. de
iurisdicōe ep̄i sp̄ualiv bi a
q̄n possit exerceri. vide supra ep̄s
xxi. et supra absolutio. i. vi.
De tpali sup ep̄s. xix.

Iurisdicō quedā est volū-
taria. s. q̄n nō
se opponit: a h̄c p̄t exerceri omni
tpe a loco: vt. ff. de adop. l. eman-
cipari. Quedam oītentiosa. s. q̄n li-
tigat a h̄c non p̄t expediri a iudi-
ce p̄cedente. **A.** non p̄ tribunali
sedente: vt in **xxi. spaciū. de quo. B.**
nec diebus feriatis: nec de nocte.
iij. q. iij. spaciū. v. a iudice p̄ce-
dente: ex. de offi. dele. c. 3. fuit.

Ius Quid est
ius. Quid rigor. quid eq̄-
tas. a quid dispensatio. **R.** s̄m ray.
a host. **I**us ē ars boni a equi: cui⁹
merito q̄s nos sacerdotes appellat
A. hoc est de textu. quod sequitur
est expositio. **B.** a sacroz p̄ceptoz

ministros. ff. de iusti. a iure. l. v. **Ri**
 gor vero ē excessus siue austeritas
 iuris aliquotiens ad terrores scri
 ptis. qui quidē non est seruand⁹
 nisi ubi timeat exemplū mali. A
 ne pām deducatur ad alios p exē
 plū: vt in c. sed a illud. de quo sta
 tim. B. di. xlv. sed a illud. Qūq; tū
 rigōr idē est qd subtilitas iuris: a
 seruand⁹ est: ex. de res. spo. in lit
 tris. **E**q̄tas vero ē mediū inter ri
 gōrē a dispensacōm. **E**de iudi. pla
 uit. **E**t diff. mē sic. **E**q̄tas ē iusti
 cia dulcore mē tpata. **V**el eq̄tas
 est modus rōnabilis: regens mi
 sericordiā a rigōrē. **D**anc iudex sp
 d; pre oculis hē. ff. de eo qd cer
 loc. l. q. si ephesi in fi. a. xlv. d. di
 sciplinat a c. q. emendat. a. l. dis.
 ponderet in fi. a c. dno scō. **N**ā mē
 lius est de mīa q̄ de seueritate reb
 dere rōem. xxv. q. vii. alligant.
Hoc intelligo fm ray. nisi ex cau
 sa iusta seruat rigōrē vel faciat di
 spensationē. **Q**uid autē dispensacō
 a plura de ipsa lēs supra dispen
 satio p totū. **A.** **I**tem in fi. con. li.
 iij. ti. xxi. q. a. B.

Ius publicū dī vno mō qd
 libet ius in scriptis creda
 dū. quod dī publicū. q. a publi
 cis psonis introductū est vt a pū
 cipalib; a oñib; filr a constitutio
 municipalis vel ep̄alis. **I**ter; alio
 mō dī ius publicū qd publice vi
 litati expedit: vt puta ne q̄s sua re
 malevtatur a hmoi. **I**ter; alio mō
 a specialiter dī ius publicū illud
 qd oñit in sacris a sacerdotibus
 ff. de iusti. a iur. l. v. **Q**d etiā speciali

ter diuini dī: ex. de iureiur. in mis
 diuino. **A.** als incipit: mīmis de m
 re. **E**t hec etiā notant in sum. con.
 li. iij. ti. xxvi. q. xxiij. fm hostien.
Ibi etiā plura alia de isto iure pu
 blico dicuntur. B.

Verū ea q̄ oītra ius sunt
 valeant. **R.** **R**egu
 la dicit. **Q**ue oītra ius sunt: dnt p
 infectis haberi: ex. de re. iur. q. con.
 li. vi. **Q**uā regulam quidā volue
 runt dicere hīe locū solummō qū
 ius ita phibet qd addit. ali cōtra fi
 at non valeat. **S**ed hec expositio re
 probat expresse. **E**de legi. non du
 bū. **I**deo indubitanter tenendū
 ē qd qūcūq; lex phibet si nihil ali
 ud addit: tunc ea q̄ oītra sunt: ip
 so iure nō valent: vt sunt vendicō
 nes. donationes. electiones. testa
 menta a oīa hmoi: nisi sint talia:
 qd eoꝝ effcūs reuocari nō possint
 vt homicidiū a hmoi. **S**i vero lex
 addit aliqd plus: tunc consideran
 dum est qd addere pōt tripliciter.
Et primo quidē oīngit si addat
 verba expresse annullantia vt di
 cendo. si cōtra factū fuerit: sit irri
 tum a mane. **E**t tunc est planū. ff.
 de tutelis. l. mutuo. **S**ub oīditione
Secūdo oīngit si addit verba ex
 primētia modū p quem illud fa
 ctū annullat: vt dicendo quī cō
 tra fecerit: remoueat exepcōe ta
 li vel tali: vt macedoniam a velle
 yam de dolo a filib; s. **E**t tunc qd
 oītra legem factū est: prima facie
 v; sed remouet exepcōe oppo
 sita. **T**ercio oīngit addi aliq̄ue
 ba oīfirmātia: vt dicendo sic. **S**i cōt

factum fuerit: valebit quidē qd. a
tunc vj. ff. de fideiussor. l. grece. fa
tutor. a de interdic. a releg. l. rele
gator. Fad tps: a qm appel. fit. t.
ij. bidui. Et hxc est sūa dy. a Cy
Ad materiaz iuris ptinere potest
flex.

Iustificatio.

Que exigunt ad iustifica
tionē impj. Et fm ray. Quatuor.
que sūt fil tpe. s. motus libei arbi
trij. oitio animi. infusio grē a re
missio culpe. A. Con. tho. a pe. vt
in sum. c. li. ij. ti. xxxiij. q. xxi. B.

Aracter.

karitas. karitatis
mus a similia: q
re in lra C.

Atro. qd

dicatur latro pu
blius vel noctur
nus populator a
groy. Et. Latro

publicus dicitur qui insidiatur a
aggredit in publicis stratis. No
cturnus vero populator agroy: q
qui de nocte agros vastat a incen
dit. Hos fm leges impune occide
re licet. vt supra homicidium. i. q.
vi. nec gaudent emunitate si cōfu
giant ad eccliam vt supra emuni
tas ofugientiu. Et. Et ad istam la
tronis materiam pt ptinere jpre
do: a j. raptor.

Legare. Quid

iuris si testator legat re;

alienā. Et fm hosti. Si testator ig
norauit ipsā esse alienā: heres nō
tenetur prestare eam: nisi forte is
cui relinquebat esset psona dūn
cta. puta vxor vel alia persona cui
erat tantundē relicturus de suo. qz
tunc tenet legatū. Et de lega. cū ali
enā. vel nisi ipsa res esset hereditas
qz tunc tenetur eam prestare. ff.
de lega. ij. vnuz ex familia. Et si rem
tiaz. Si vero testator scit esse rem
alienā: tunc tenetur heres emere
a tradere. qsi ille cuius est nō vult
 vendere: vel nō nisi nimis graui p
ctio: teneat heres prestare iustaz ex
timationē: nisi forte esset talis res
cuius cōmerciū non hētur: vt res
sacre a hmoi. Vnde nō obstat ex
de testa. filius. qz res ille erant res
ecclie: in quibus legatū nō tenet
Con. inno. A. s. in dicto ca. filius.
Ibi etiā hoc notat glo. a addit qz
legatario incūbit pbare scientiaz
testatoris. Predcā etiā notant in
sum. cō. li. ij. ti. v. q. ex. B. Legatuz
ad pias causas valet cūz minori
solemnitate vide infra lex. Et. vt
fu. xi. Quomodo heredes debeāt sol
uere legata. aut etiam debita defū
di: habet supra hereditas. Et. v. A.
qui incipit. Vtz heredes. B. a se
quentibus

Legatus. quot

sunt genera legatorum. Et
Respon. scdm lex. extra eodem ca.
excommunicatis. Tria sunt. Nam;
quidam sunt legati de latere ipsi
us pape: vt sunt cardinales prin
cipaliter: et etiam alij. Sicut ibi